Serie nouă
decembrie 2015
12
(CLXXIII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

- Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor la 95 de ani
- Festivalul Internațional MERIDIAN
- Festivalul INTRADA, Timişoara
- Danube Jazz & Blues Festival
- Rock îndoliat
- Lansare carte Maria Dragomiroiu

În imagine:
Constantin Brăiloiu, Alfred Alessandrescu, George Enescu, Ion Nonna Otescu, Mihail Jora

Preşedintele României **Klaus Johannis** a înmânat, în cadrul ceremoniei din data de 05.11.2015, **UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA** (UCMR), cu prilejul aniversării a 95 de ani de la înfiinţarea Societăţii Compozitorilor Români (precursoarea UCMR) şi a aniversării a 20 de ani de la constituirea Alianţei Naţionale a Uniunilor de Creaţie (ANUC), ***Ordinul „MERITUL CULTURAL" în grad de „OFIŢER"***. În argumentarea aferentă distincţiei se menţionează că aceasta se conferă în semn de înaltă apreciere pentru implicarea directă şi constantă în organizarea şi promovarea manifestărilor muzicale, pentru meritele deosebite avute la susţinerea patrimoniului clasic autohton, a creaţiei muzicale contemporane, contribuind astfel la afirmarea internaţională a compozitorilor şi muzicologilor români.

Preşedintele României

Dorind a răsplăti meritele

Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România

cu prilejul aniversării a 20 de ani de la constituirea Alianţei Naţionale a Uniunilor de Creaţie din România, în semn de înaltă apreciere pentru implicarea directă şi constantă în organizarea şi promovarea manifestărilor muzicale, pentru meritele deosebite avute la susţinerea patrimoniului clasic autohton, a creaţiei muzicale contemporane, contribuind astfel la afirmarea internaţională a compozitorilor şi muzicologilor români,

Conferă

Ordinul „Meritul Cultural" în grad de „Ofiţer", Categoria B - Muzica.

Preşedintele României

Ministrul — Klaus Werner Iohannis — Cancelarul Ordinelor

Decret nr. 538 din 30.06.2015

Brevet MC O/8/nr. II — Nr. reg. 101642

DIN SUMAR

UCMR la 95 de ani....1-10

Interviu cu dl. Ulpiu Vlad....11-12

Festivalul internaţional MERIDIAN....13-27

Conferinţa OPERA EUROPA....27-28

Tatiana Lisnic la ONB....28-29

Concerte sub... lupă....31

Corespondenţă de la Oldenburg....32-33

Festivalul INTRADA....34-35

"In Memoriam #colectiv"....36-37

"Danube Jazz & Blues Festival"....38-39

Rock îndoliat....42-43

Lansare carte Maria Dragomiroiu....44-45

Discuri....46-47

Muzica pe micul ecran....48

Uniunea noastră cea de toate zilele

În urmă cu nouă decenii şi jumătate, o duzină de compozitori români – Alessandrescu, Borgovan, Brăiloiu, Castaldi, Cuclin, Enacovici, Gheorghiu, Jora, Kiriac, Lazăr, Nottara, Otescu -, ademeniţi oarecum de aromele geniului enescian, au pus de un ilustru festin, ce va plăti în timp cu osteneala de a se susţine, onoarea de a se fi propulsat. A fost ca o boltă de pietre legate împreună, care, cu siguranţă, s-ar fi prăbuşit dacă una nu ar fi susţinut-o pe cealaltă; o boltă a cărei cheie a fost, de fiecare dată, autoritatea. Adică, apanajul meritului ori sentimentul acelei superiorităţi ce lasă loc ascultării şi

George Enescu

venerării. Aşa s-a născut Societatea Compozitorilor Români: deopotrivă din calitatea membrilor şi din relaţiile cordiale dintre aceştia, relaţii ca nişte sfinte taine ce se cădeau a fi lăsate în fundul altarului şi să nu fie expuse decât atunci când e neapărată nevoie. Şi a fost, iată, nevoie de o sugestie spirituală, care să strecoare în sufletul celor reuniţi întru unitate de breaslă, realitatea unui act justiţiar întruchipat de raporturi fundate pe o comunitate de interese. Dar şi pe dezvoltarea ordonată a libertăţii de creaţie sub protecţia unor drepturi reciproce. Multă vreme Societatea... a funcţionat ca un acord de voinţe, a cărui expresie e o voinţă totală, în care poftele individuale reclamau subordonarea scopurilor comune. Şi, poate, chiar a interesului. Se cuvine aici să despărţim apele, trasând o trebuincioasă delimitare între scop şi interes, căci scopul este întotdeauna primul lucru în gândire şi ultimul în lucrare, iar interesul este un iremediabil improvizator, pentru că nu are un sistem, ci recurge doar la expediente, ne posedând memorie, ori pentru că se gândeşte numai la sine însuşi, singurul fapt care contează fiind propria piele şi asta nu uită niciodată. Or, branşa compozitorilor şi, mai târziu, cea a muzicologilor a exprimat cu prioritate scopuri şi mai puţin interese. Altfel nici nu ar fi putut rezista nouăzecişicinci de ani. În timp de pACE şi, mai ales, în timp de răzBOI. Desigur, Societatea de atunci, ca şi Uniunea de azi, nu au reprezentat nicidecum un tot omogen, ci un complex multiform de rosturi şi preocupări, un tot organic a cărui armonie individul nu a avut dreptul să o tulbure. Şi chiar de a tulburat-o din când în când, nu s-a recurs îndeobşte la represiune sau constrângere, ci, mai curând, la respectarea valorilor. În primele trei decenii, Societatea Compozitorilor a purces activ la recuperarea şi sincronizarea culturală a ţării, pentru ca apoi Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor să constituie, consecutiv şi secvenţial, un mijloc subtil de izolare în faţa taifunului politic (cu accentele, aş spune, inevitabile, oricum, mai puţin signifiante) de derapaj proletcultist, dar şi un vector consistent de implementare a componisticii şi muzicologiei româneşti în societate. Şi chiar dacă nu a obţinut consensul acesteia asupra unor deziderate axiologice, UCMR a reuşit să cimenteze în bună măsură solidaritatea şi continuitatea cinului. O solidaritate graţie căreia s-au răsturnat vechile prejudecăţi după care împlinirea unora nu se poate obţine decât în detrimentul altora, şi o continuitate prin care harnica albină nu mai cade în dispreţul viespilor ce-i devoră, nu-i aşa?, mierea.

Liviu DĂNCEANU

Popas aniversar

Breasla muzicienilor creatori români (compozitori, muzicologi, folclorişti, bizantinologi, critici muzicali) a împlinit 95 de ani de la fondarea *Societăţii Compozitorilor Români*, actul oficial de constituirea asociaţiei fiind încheiat în ziua de 2 noiembrie 1920 în biroul directorului Conservatorului de muzică din Bucureşti. La orele 17:00, Ion Nonna Otescu şi Constantin Brăiloiu au convocat un mănunchi de compozitori (printre care Al. Alessandrescu, M. Andricu, A. Castaldi, M. Jora, D. Cuclin, Filip Lazăr, G. Enacovici) şi folclorişti (D.G.Kiriac), care au luat cunoştinţă de succesul telegrafic („deplin succes”) al maestrului George Enescu (aflat în turneu peste hotare) pentru încheierea unei societăţi profesionale, menită să apere drepturile creatorilor de muzică şi totodată să impună publicului o „şcoală de compoziţie care să stea alături de celelalte şcoli occidentale.” La 3 septembrie 1920 luase fiinţă *Asociaţiacriticilor dramatici şi muzicali* din România, iar la 28 aprilie 1908 se puseseră bazele *Societăţii Scriitorilor Români* – instituţii menite să contribuie la afirmarea culturii noastre naţionale în lume. Din păcate, aşa cum remarca secretarul SCR, Constantin Brăiloiu, după primul deceniu de la fondare (1930), „Statul nu ne-a

Ion Nonna Otescu

sprijinit, urmărindu-ne cu taxe şi amenzi usturătoare." Totuşi, în ciuda dificultăţilor financiare (care în cultură persistă până în zilele noastre), câştigul incontestabil al primelor începuturi rămâne unitatea de ideal naţional a tuturor creatorilor *mari* (Otescu, Jora, Drăgoi, Kiriac, Zirra, Mihalovici, Rogalski, Brediceanu, Cuclin, Andricu, Negrea), grupaţi în jurul lui George Enescu – recunoscut drept „şeful necontestat al şcoalei noastre muzicale moderne, fără îndoială cea mai strălucitoare întrupare a muzicii româneşti."

Dumnezeu m-a ajutat să mă nasc în pragul fondării breslei noastre muzicale (1923) şi să trăiesc aproape << cât veacul>> (cum spunea marele prelat al Bisericii Ortodoxe Române, patriarhul Teoctist în vizita sa la Unirea Compozitorilor şi Muzicologilor în anul 2003) alături de care m-am legat din 1949, până astăzi. În cei 95 de ani ai SCR am avut şansa – poate unică – să surprind *trei generaţii* de creatori. Alături de bănăţenii mei, stabiliţi imediat după încheierea celui de-al doilea Război Mondial în Capitală (Tiberiu Brediceanu, Zeno Vancea, Sabin Drăgoi) şi , bineînţeles, de dascălii din Conservator (Jora, Cuclin, Rogalski, George Georgescu, Ion Dumitrescu, Zeno Vancea, Constantin Silvestri, Leon Klepper, M. Negrea, Paul Constantinescu) am reuşit să înţeleg mai exact (şi direct de la sursă) idealurile estetice generoase ale mănunchiului muzicienilor animaţi de George Enescu. În bătălia ideologică a anilor 1945-1946, puţini au înţeles cuvintele maestrului din Liveni, la ceas de despărţire definitivă de patrie, spre lumea nouă a occidentului: „Am încredere în imanenţa civilizaţiei. Cârmuitorii care exaltă astăzi naţionalismul se află în vârful scrânciobului. Scrânciobul, ca la *Moşi*, nu stă, însă locului. Porneşte la vale, brusc! Aşa vor cădea şi dictatorii de azi."

Filip Lazăr

Când breasla creatorilor aniversa un sfert de secol de existenţă, George Enescu mărturisea – fericit - în aprilie 1945: „Cei 25 de ani împliniţi de Societatea Compozitorilor Români, precum şi activitatea acesteia, dovedesc avântul ce-a luat creaţia noastră muzicală' n ultimul pătrar de veac, sântem îndreptăţiţi să sperăm într-un viitor şi mai rodnic, şi mai bogat în lucrări ale căror valoare să se impună lumii întregi." Este de-a dreptul emoţionant, să auzi la ceas de despărţire, înainte de a urca pe vaporul *„Ardealul"* (1946) la Constanţa, în drum spre New York – un mesaj peste timp al omului legat de soarta şcolii muzicale româneşti: „De acum, eu pot muri, pentru că urmaşul meu va fi Silvestri. Roagă pe preşedintele Groza – îi spunea secretarului său, Romeo Drăghici, viitorul director al muzeului enescian din Bucureşti – să aibă grijă de acest geniu şi de ce celălalt, Valentin Gheorghiu."

Generaţia post-enesciană a dat glas întregii lumi, că Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor şi-a descoperit în urmaşul lui Brăiloiu, un alt strălucit constructor de cadre, Ion Dumintrescu, care a restructurat nu numai organismul interior, administrativ, ci şi cel profesional şi estetic. Spiritul critic şi istoric, mă îndeamnă să denumesc mănunchiul de maeştri Olah, Niculescu, Vieru, Marbe, Grigoriu, Bentoiu, Capoianu, Ţăranu – drept *„generaţia de aur"* a secolului al XX-lea! Slujită de o armată de interpreţi (poate o generaţie de... platină a virtuozilor instrumentişti şi cântăreţi lirici) care au valorificat lucrările compozitorilor, şcoala muzicală românească a devenit o mare putere artistică europeană. Timpul, însă, nu a mai avut răbdare... Aproape toţi au plecat să cânte în „corul îngerilor". Exact ca Marinarul lui Eminescu, din poemul *Vox Maris*, glasul naufragiatului înghiţit de valuri, striga acum (2012) prin Theodor Grigoriu în pragul morţii – „Vă rog, reveniţi, dragi maeştri!" , fiindcă „am rămas singuri şi deznădăjduiţi..."

Constantin Brrăiloiu

În pragul secolului al XXI-lea, privesc cu nostalgie la cea de a treia generaţie a bătrânei Societăţi din 1920 (care se apropie de vertiginoasa vârstă centenară) şi îi întreb tacit pe Dan Dediu şi Adrian Iorgulescu, Violeta Dinescu şi Doina Rotaru, când vom răspunde oare chemării lui George Enescu de a face din *Uniunea actuală* o veritabilă tribună *mondială* sonoră românească capabilă să se audă până acolo sus, sus de tot, la înălţimea visată de maestru? Speranţa nu moare niciodată şi aştept cu încredere mare aniversarea din 2020, sub semnul capodoperelor ultimei generaţii. Poate că aceasta este o datorie spirituală de conştiinţă, în faţa societăţii contemporane.

Viorel COSMA

Un act de înălţare spirituală

Jubileul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România conferă acestei instituţii o aură de admirabile împliniri într-un veac de convulsiuni şi de neîncetate turbulenţe. Acestea au accentuat vrerea slujitorilor artei sonore de a-şi deschide drumul vocaţiei creatoare prin solidaritate profesională, prin afirmarea afinităţilor elective într-un climat de armonizare a

propriilor opțiuni cu principiile şi exigențele culturii naționale şi universale. Aceste aspirații concordă cu concepția de viață a poporului român dornic să promoveze, prin schimbul de valori, buna înțelegere în rezolvarea problemelor care au generat în lumea de ieri şi de azi crize şi conflicte de o acuitate fără precedent. Exponenți ai activității componistice şi muzicologice din România ante - şi post-belică, în frunte cu George Enescu au relevat semnificația schimbului de valori ca alternativă la tendințele de discriminare în promovarea valorilor, de limitare a libertății de expresie, a autonomiei în dezvoltarea culturii.

Constituirea şi afirmarea instituției pe care o celebrăm astăzi reflectă determinarea muzicienilor de a-şi uni eforturile în vederea consolidării procesului de realizare a diversității în procesul de creație, a eficienței în dezbaterea şi promovarea valorilor consacrate. Străină de dogmatismul impus de modă, de tendința de a mima formule de substrat arhaizant sau de structurare irațională a artei, muzica promovată sub egida organizației de elită sărbătorită astăzi exaltă virtuțile expresivității generate de sensibilitate, de imaginație, de patosul gândirii şi trăirii artistice, de aspirația de a reda prin sunetul elaborat artistic o parte din misterele existenței, din fascinația vieții.

Fondatorii instituției menită să stimuleze elanul demiurgic au văzut în melosul genuin rădăcina care facilitează profilarea individualităților, configurarea diversității soluțiilor de elaborare. Deschiderea spre nou este apanajul fiecărei generații, al fiecărui reprezentant al acesteia. Noul în artă semnifică deveniri la infinit în timpul şi spațiul de referință. Când Mihai Eminescu, poetul nostru național, actualiza aportul lui Giovanni Pier Luigi da Palestrina şi al lui Nicoló Paganini ei extindeau spațiul de referință de la timpul Renaşterii şi spațiul italian la timpul modern şi la spațiul universal. Aceeaşi dinamică este profesată de marele dramaturg Ion Luca Caragiale admirator al muzicii lui Beethoven, de prestigiosul critic literar George Călinescu vizionar exeget al artei sonore. Mirabila deschidere spre sincretismul expresiei concretizat în diferite genuri şi stiluri artistice este specifică maeştrilor muzicii româneşti.

Mihail Jora

În climatul statornicit de Societatea Compozitorilor Români s-au afirmat creații definitorii pentru timpul şi locul de referință; s-au impus în acest sens valori începând cu Mihail Jora, maestrul cântecului vocal cu acompaniament şi al baletului românesc; Mihail Andricu, Marțian Negrea, Sigismund Toduța în domeniul muzicii simfonice şi de cameră, Sabin V. Drăgoi şi Paul Constantinescu în domeniul operei. Acest din urmă creator amintit a pus într-o puternică lumină oratoriul românesc de inspirație sacră. S-au consacrat în contextul ştiinței muzicologice mondiale Dimitrie Cuclin cu un original tratat de estetică muzicală; Constantin Brăiloiu savant în ce priveşte studiul melosului folcloric românesc şi universal, Ioan D. Petrescu în ce priveşte studiul cântării proprii bisericilor ortodoxe şi romano-catolice. Pe această solidă temelie s-a dezvoltat activitatea componistică si de exegeză a artei sonore în epocile modernă şi contemporană realizate de generațiile care au beneficiat de climatul instaurat de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România. În condiții complexe din care nu a lipsit imixtiunea exercitată, în epoca revolută, de forurile de partid şi de stat de a determina alterarea autonomiei în gândirea estetică şi în orientare stilistică după modelul impus din afara vieții şi culturii româneşti, compozitorii şi muzicologii noştri au rămas cu fermitate fideli îndemnului lui George Enescu de a fi ei înşăşi. Prin aceasta ei au demonstrat că sufletul nu poate fi cu nici un preț transplantat pe alt corp. S-au impus în România şi în lume valori realizate în ultimele decenii de talente româneşti de excepție care se află astăzi în plină efervescență creatoare.

Sigismund Toduță

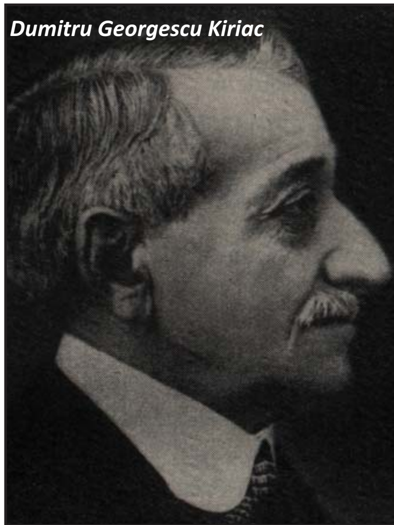
La ceas aniversar aduc un cald omagiu prestigioasei instituții şi îi urez o nouă şi bogată înflorire.

Vasile TOMESCU

Aproape un secol de muzică națională românească în lumea europeană

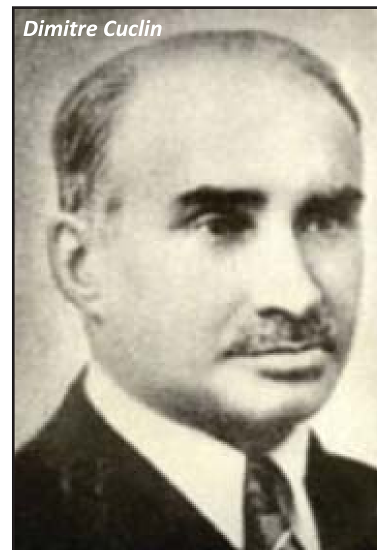
La intersecția secolului al XIX-ea cu secolul XX, profesionalizarea muzicienilor români, în special în domeniul creației componistice, este marcată de puternice relații cu învățământul artistic francez, în parte cu Conservatoire National de Musique, Ecole normale din Paris. Ponderea acestor legături, timp de câteva decenii, revine şi Scholei Cantorum, Ecole Niedermayer fondate în capitala Franței. Informațiile acestor relații, pe linia perfecționării profesionale ale muzicienilor români, reies din documente pe care istoria le-a reținut. Ele au fost recent supuse valorizării şi sintezei parcurgând o parte a acestei documentări cu referiri la discipolii români din primele trei decenii ale secolului XX. Este de

remarcat valoarea dialogului cultural european pentru importanța acestor artiști în consolidarea școlii componistice și muzicii românești. Mi se pare suficient să menționăm printre aceștia, muzicieni ce înconjoară în lumea culturii franceze, aureola personalității enesciene, de la mai îndepărtata prezentă a lui George Stephănescu la Dumitru Georgescu Kiriac, Dimitrie Cuclin, Mihail Jora, Marcel Mihalovici,I. D. Chirescu, Alfred Alessandrescu, Mihail Andricu, Mansi Barberis, Achim Stoia, Mihail Alexandrescu Skeletti. Fără o ordine strictă sau completă, acestea sunt nume evocate de-a lungul rememorării prezenței muzicienilor români la Paris. Înaintea întoarcerii pe plaiurile natale năzuiseră mulți, cu gânduri statornice, la făurirea unei școli componistice naționale. Modele existaseră pentru ei cu decenii înainte, încă de la reunirea compozitorilor francezi, la chemarea lui Camille Saint Saëns, cu scopul întocmirii unui organism componistic autonom - înființarea Societatății Naționale de Muzică (S.N.M.) care, sub deviza "Ars Gallica", a primit și promovat lucrările școlii franceze moderne, cultivând contactele tinerilor compozitori cu publicul contemporan. Ea a fost inițiată de către și care a împărtășit președinția, și membrii timpurii inclusiv și Ei au fost determinați să se unească în eforturile lor de a răspândi și a face cunoscute operele vii ale compozitori francezi. Potrivit statutelor lor. intenția a fost de a acționa" în unitate frățească". **Société Nationale de Musique** a fost fondată la 25 februarie 1871 îmcurajând muzica națională franceză cu cinci decenii înainte de a se fonda Societatea Compozitorilor Români în 1921.

Dumitru Georgescu Kiriac

Dumitru Georgescu Kiriac a fost prezent la Paris în ultimul deceniu al secolului XIX, după frecventarea Conservatorului din București, pentru continuarea specializării teoretice și componistice, mai întâi la Conservatorire de Musique și, apoi, la Schola Cantorum. Spiritul cercetării folclorice se va uni, la reîntoarcerea în țară, în creația corală a lui D.G.Kiriac, cu cel al simțirii muzicii și poeziei românești. D. G. Kiriak este primul care va remarca existența, la "Schola", în fiecare an, a unei veritabile colonii române, subliniind că acei muzicieni nu și-au pierdut timpul la Paris pentru că, revenind în țară, au creat în România, un nucleu de artă foarte diferit de ceea ce se face în mod obișnuit în Balcani. Mulțumită influenței lor, cei mai interesanți dintre discipolii veneau, la rândul lor, să perpetueze schimburile spirituale și artistice cu "cealaltă soră latină."

De la întoarcerea sa la Bucuresti, Kiriac a lucrat mult pentru dezvoltarea muzicii în România. Desigur, fără a avea pretenția unei cronologii amănunțite, printre primele nume care l-au urmat pe Kiriac trebuie citate cele ale lui Gheorghe Cucu, Ioan D, Chirescu și Dimitrie Cuclin. Acești maeștri au urmat pilda dascălilor, ale activității și convingerilor lor. Zeno Vancea subliniază: "Între foștii discipoli ai lui Castaldi și Vincent d'Indy, Dimitrie Cuclin ocupă un loc aparte, datorită ponderei creației sale față de cea a colegilor de studii, atât sub aspectul cantitativ al lucrărilor de toate genurile, cât și în privința aportului său mult mai important în dezvoltarea simfoniei românești. În același timp, Cuclin s-a manifestat și ca un fecund și original teoretician" conchide Zeno Vancea. Distins cu premiul I de compoziție "George Enescu" în 1913, compozitorul păstrează, din perioada tinereții sale pariziene, amintiri ce se vor regăsi în concepțiile sale de creator. De reținut, în afara creațiilor dramatice sau camerale, ciclul simfoniilor, de la prima, (1910-1932) la cea de a 20-a, care culminează cu **Triumful înfrățirii popoarelor.** Conștient de această misiune culturală națională asumată, George Enescu lansase la începutul celui de al doilea deceniu acțiunea militantă a "Premiului de compoziție", idee premergătoare evenimentelor ce aveau să urmeze. Adevărat portstindard al muzicii naționale românești, George Enescu, cel care impusese pe arealul european muzica **Poemei române op.1,** va reuni în jurul său, în calitate de Președinte, muzicienii care, în 1920, devin membri fondatori ai Societății Compozitorilor Români – amintim dintre aceștia pe Alessandrescu, Borgovan, Brăloiu, Castaldi, Cuclin, Enacovici, Gheorghiu, Jora, Kiriac, Lazăr, Nottara, Ottescu. Un alt destin deschidea astfel orizonturile pentru muzica națională românească. Din perspectiva unui secol, în context european, suntem datori acum să o prețuim și să îi pătrundem înțelesurile.

Dimitre Cuclin

Grigore CONSTANTINESCU

Sincere gânduri la un prestigios jubileu

Aniversarea a 95 de ani de la înființarea Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (în perioada 1920 – 1949 Societate a Compozitorilor Români), constituie, fără echivoc, un eveniment de importanță majoră în viața muzicală, cultural-artistică și științifică românească.

Animați de cele mai alese gânduri pentru drumul – spre mai bine, pe multiple planuri, al muzicii

românești, în noile condiții social-politice din România – instaurate după făurirea României Mari la 1 decembrie 1918, un grup dintre vestiții maeștri ai muzicii românești din acea vreme: compozitori, muzicologi, profesori universitari, printre care Ion Nonna Otescu, Alfred Alessandrescu, Constantin Brăiloiu, D.G. Kiriac, Mihail Jora, Filip Lazăr, D. Cuclin, Alfonso Castaldi, M. Andricu, Gh. Dima, Tiberiu Brădiceanu etc., având acordul genialului compozitor și interpret George Enescu, a pus bazele Forumului Compozitorilor Români – Societatea Compozitorilor din România, care, pe parcurs, a devenit o puternică instituție în viața spirituală națională, unanim apreciată și prețuită pentru prestigioasa sa activitate de promovare în țară și peste hotare, a valorilor perene ale compozitorilor români din principalele genuri muzicale, precum și ale artei interpretative din țara noastră.

Învingând inerente greutăți, cu eforturi constante, cu fiecare an, breasla compozitorilor români, sub autoritara baghetă a celui mai strălucit muzician român George Enescu (președinte), a iluștrilor compozitori Mihail Jora, Constantin Brăiloiu etc. în perioada 1920-1949 și după Cel de-al II-lea Război Mondial a reputaților maeștri: Ion Dumitrescu (1953-1977), Pascal Bentoiu, Adrian Iorgulescu, Octavian Lazăr Cosma ș.a. a cunoscut incontestabile progrese atât în domeniul creației muzicale, muzicologiei, dar și al artei interpretative.

Paul Constantinescu

Mărturie stau, în primul rând, sute și sute de opusuri din principalele genuri muzicale: muzica simfonică și vocal-simfonică, muzica de teatru, muzica de cameră și pentru voce și pian, muzica corală – laică și religioasă, muzică de film, muzică ușoară și de fanfară etc., achiziționate de comisiile de specialitate ale Uniunii, un adevărat tezaur ce face parte din patrimoniul culturii muzicale naționale.

Majoritatea acestor lucrări – inclusiv din creația enesciană, a văzut lumina tiparului grație rodnicei activități a Editurii Muzicale a UCMR – înființată după anul 1950. În același timp aceste lucrări au cunoscut, drumul spre inima ascultătorilor marii și adevăratei muzici, prin prezentarea în concerte și spectacole publice, emisiuni de radio și televiziune, înregistrări pe benzi magnetice păstrate în Fonoteca de aur a Radioteleviziunii Române și UCMR, în producția de discuri, cd-uri, filme muzicale etc.

Succese importante s-au remarcat și în domeniul științei muzicale, anual fiind puse la dispoziția specialiștilor, cadrelor didactice, studenților și elevilor din învățământul muzical preuniversitar și universitar, volume de referință din istoria muzicii universale și românești, monografii ale personalităților de excepție ale artei sonore din țară și străinătate etc.

După Revoluția din decembrie 1989, prin măsurile adoptate de către personalitățile marcante ale vieții muzicale contemporane alese să conducă destinele uniunii, compozitorii: Pascal Bentoiu și Adrian Iorgulescu, muzicologul Octavian Lazăr Cosma ș.a., creația muzicală românească din ultimele două decenii și jumătate, nemaifiind îngrădită de indicații politice, a înregistrat incontestabile realizări ce s-au impus atât în viața muzicală cotidiană, dar și pe plan internațional. Sunt numeroase activitățile organizate de către Societatea Internațională de Muzică Contemporană și comitetele naționale din diverse țări europene sau de pe alte continente la care o seamă de creații ale membrilor UCMR au fost distinse cu premii și mențiuni, aplaudate în sălile de concert și comentate elogios de critica de specialitate.

În acest context se înscrie organizarea, și în România, a unor manifestări de rezonanță națională și internațională, printre care un loc special ocupă *Zilele Mondiale ale Muzicii Contemporane (25 septembrie – 8 octombrie 1999), Săptămâna Internațională a Muzicii Noi*, a cărei recentă ediție – a 25-a ce a avut loc în ultima decadă a lunii mai 2015, a confirmat, fără echivoc, evidentul potențial de creativitate al compozitorilor români din generația actuală.

De un real succes s-au bucurat Seriile de Concerte Camerale și Recitaluri sub genericul: *Enescu și contemporanii săi, Muzica contemporană românească etc*. înscrise în Programul general al Festivalului Internațional „George Enescu", - cu deosebire în edițiile 2011, 2013, 2015.

Manifestări de acest gen sunt organizate periodic și pe teritoriul țării de către filarmonici și orchestre simfonice, sub auspiciile generoase ale UCMR și filialelor sale din municipiile Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova, Brașov, Constanța etc. în colaborare cu universitățile și facultățile de muzică, colegiile de artă etc. din teritoriul României. Astfel de concerte figurează periodic și pe afișele Filarmonicii „Paul Constantinescu" din Ploiești.

Creația muzicală contemporană este constant susținută de către conducerea UCMR și în cadrul Concursului Național de Interpretare și Creație Muzicală „Paul Constantinescu" ce se desfășoară anual, începând din 1995, în prima jumătate a lunii decembrie.

De fiecare dată, primul dintre premii la secția compoziție e finanțat din fondurile UCMR.

Un loc special în promovarea muzicii contemporane românești revine celor două prestigioase reviste ale UCMR, începând din 1990: *Actualitatea Muzicală*, ce apare lunar, în excelente condiții grafice și *Muzica*, precum și importantul *Simpozion Internațional de Muzicologie George Enescu*, aflat în acest an la cea de-a 18-a ediție, onorat de nume sonore ale științei muzicale din România și străinătate: compozitori, muzicologi, critici muzicali, realizatori de emisiuni muzicale, etc.

Sperăm ca şi în anii ce vin – depăşind greutăţile cu care ne confruntăm, activitatea Uniunii Muzicologilor şi Compozitorilor din România să marcheze un evident CRESCENDO, astfel încât, în anul 2020 – la sărbătorirea PRIMULUI CENTENAR DE LA ÎNFIINŢARE, bilanţul activităţii instituţiei să fie cât mai pozitiv şi reprezentativ, demn de frumoasa şi emoţionanta urare eminesciană: LA TRECUTU-ŢI MARE, MARE VIITOR.

Alexandru I. BĂDULESCU

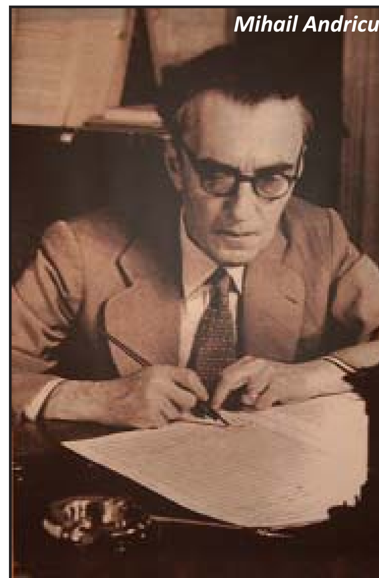
Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor aşa cum am cunoscut-o eu

Ca să evoc începuturile acestei bresle trebuie să fac apel la arhivele ei adunate în varianta şi sub semnătura lui Octavian Lazăr Cosma (Octavian Lazăr Cosma –„ Universul muzici româneşti, Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România (1920-1995)" – Ed. Muzicală a U.C.M.R.). Aflu, prin urmare, că în prima sa fază Societatea Compozitorilor şi Muzicologilor (aşa se numea la început), se afla în epoca Enescu (preşedinte), Jora (şeful sectorului componistic) şi a lui Brăiloiu (cel care îi păstorea pe muzicologi). Toate au fost bune şi frumoase până când peste România s-au năpustit succesiv două regimuri totalitare, aflate aparent în antiteză, dar care au exersat aceleaşi practici teroriste. Primul de extremă dreaptă, în 1940 (atunci când m-am născut) şi al doilea de extremă stângă (1948). În cazul primului, când pentru scurtă vreme a fost aşezat în fruntea obştei Dimitrie Cuclin (numit şi rector al Academiei Regale de Muzică), secundat de N. Brânzeu şi R. Alexandrescu, au avut de suferit evreii, dar şi Mihail Andricu, Theodor Rogalski şi, mai ales, Mihail Jora şi Constantin Brăiloiu. Paul Constantinescu, deşi persecutat şi el la început, a pactizat cu legionarii (pentru a scăpa de excludere) orchestrând imnul legionar. Noroc că domnia legiunii nu a durat mult! După rebeliune vechea conducere a fost repusă în drepturi.

Alfred Alessandrescu

După război vine fatidicul an 1948 când regimul comunist preia puterea. *Ura de rasă* este înlocuită cu *ura de clasă*. Proletari contra burghezo-moşieri. Societatea se transformă în Uniune. Este epoca lui Matei Socor. Sunt excluşi aceiaşi Mihail Jora, Mihail Andricu şi alţii pentru că erau burghezi, la care se adaugă Rogalski şi Silvestri, etc. În plus, ei mai practicau şi o muzică modernistă interzisă în perioada proletcultismului, realismului socialist şi a culturii de masă. Unii, pentru a fi reprimiţi în breaslă, au trebuit să scrie muzici dedicate partidului, realizărilor sale şi marelui conducător de la Moscova (ştiţi dumneavoastră despre cine este vorba). De aceea, consider eu, la ora actuală, în cadrul democratic în care trăim, nu trebuie să mai fie exclus din Uniune niciun membru, pe niciun criteriu în afara celui profesional.

În 1955, în mod surprinzător, se produce destalinizarea, în prim ei fază, cu voie de la Moscova, la 2 ani după moartea monstruosului dictator. Mi-aduc aminte, fiind încă elev la liceu, de imensul succes pe care l-a avut atunci oratoriul „Tudor Vladimirescu" de Gheorghe Dumitrescu la Ateneu. Autorul fusese, după concert, condus până la domiciliul personal pe braţele melomanilor aflaţi în extaz, ca o vedetă a meciurilor de fotbal. Începea o nouă eră: *internaţionalismul comunist* era înlocuit cu *naţional-comunismul*. La cârma Uniunii era aşezat Ion Dumitrescu, iar aceasta s-a mutat în Palatul Cantacuzino. Cantatele închinate lui Stalin şi bravului popor sovietic erau înlocuite cu muzicile folclorice (având surse autohtone). Dar relaxarea nu s-a aşternut decât pentru o foarte scurtă durată în viaţa culturală a României socialiste. După revoluţia maghiară anticomunistă şi revolta poloneză, cu acelaşi caracter, din 1956, se declanşează o nouă perioadă de teroare. Şi la noi, e adevărat la dimensiuni palide comparativ cu ce se întâmplase în Ungaria şi Polonia, urma să se producă o manifestaţie studenţească la Timişoara şi în Piaţa Universităţii din Bucureşti (era o anticipare a întâmplărilor din 1989?). Liderii au fost imediat detectaţi („turnaţi") şi arestaţi (printre ei Paul Goma şi Alexandru Ivasiuc), iar altul asasinat (Nicolae Labiş). Urmează declanşarea în mediul universitar (mai ales în cel artistic) a unei represiuni cumplite. Erau interzise misticismul, frecventarea bisericii, practicarea modernismului în artă şi muzica de jazz (exponentă a imperialismului american). Cei care încălcau aceste interdicţii erau daţi afară din facultăţi (cazul Oschanitzky, etc.). În 1958 Mihail Andricu este exclus din Uniunea Compozitorilor şi din profesoratul de la Conservator. Motivul? Frecventa ambasada franceză de unde obţinea discuri cu muzică modernă pentru a-i informa pe studenţii de la compoziţie. Printre glasurile de „tunet" ale partidului care, cu mânie proletară cereau excluderea din viaţa

Mihail Andricu

artistică a lui Andricu, cât şi a studenţilor „pătaţi" („oile negre" ale societăţii socialiste) se afla şi cea a tânărului actor Radu Beligan (pe atunci rector la Institutul de Teatru şi Film). Asta în timp ce la Varşovia (capitala tot a unei ţări comuniste) se înfiinţase Festivalul „Toamna la Varşovia" ce devenise centrul avangărzii mondiale în muzică.

În ciuda ameninţărilor, fascinaţia modernismului (practicat în Occident şi în Polonia) era tot mai mare. Primii compozitori, membri ai Uniunii, care doreau să-şi înnoiască limbajul componistic în direcţia modernizării, au fost Anatol Vieru şi Tiberiu Olah (încă la sfârşitul anilor 1950), ignorând ameninţările. S-a organizat atunci la Uniune o şedinţă specială (am aflat, între timp, noi studenţii implicaţi pe aceeaşi direcţie) pentru a-i „trage de ureche" pe cei doi, care, (culmea!) studiaseră anterior la Moscova. Însă, grupul rebelilor din breaslă s-a extins încet, dar sigur. Printre ei, compozitorul Doru Popovici şi muzicologul George Bălan (un sprijinitor tacit al muzicii de avangardă). Ei acuzau şi dictatura lui Ion Dunitrescu.

Dar o surpriză de mari proporţii, în plan politic, intervine în 1963. Conducerea de partid (era încă pe vremea lui Gheorghiu Dej), profitând de ruptura dintre U.R.S.S. şi China, din cadrul lagărului comunist (asemănătoare cu schisma dintre Roma şi Constantinopol din 1054, din cadrul creştinismului) hotărăşte ca România să aibe o politică (socialistă) proprie, independentă. Se „deschid uşile" către Occident. Deţinuţii politici sunt eliberaţi din închisori. Proletcultismul şi realismul socialist sunt abolite. Creatorii de artă obţin de la împărăţie dreptul de a se manifesta liber. Se produce, în consecinţă, o adevărată explozie, un big-bang în toate artele. De altfel, deceniul anilor 1960 este, în plan mondial, cel mai efervescent, din punct de vedere al invenţiilor, în aria fenomenelor artistice, din tot secolul XX, comparabil poate, cu cel al anilor 1920. Tezele şi Antitezele, de ordin estetic, se suprapun, apar şi se combat reciproc, aproape simultan. Unii compozitori români, din generaţia tânără şi foarte tânără de atunci, joacă un rol important în declanşarea unor curente, ce capătă astfel, amprente româneşti. Aceştia încep să fie cunoscuţi şi în Occident. De pildă, Eterofonia, Clasele de compoziţie, Spectralismul românesc isonic şi apoi, cel improvizatoric, Arhetipalismul (având la bază estetica esenţializării), Ritualismul, Metastilismul şi Politemporalitatea, Muzica imaginară, Procesualitatea morfogenetică, Muzica implozivă, etc.

Duşmanii compozitorilor inovatori nu se mai ivesc din sânul clasei politice dominante, ci numai din sânul breslei, deci a celor care conduceau atunci Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor. Respectiva Uniune se împărţea în acei ani în două: a)conservatorii, academiştii, folcloriştii („păşuniştii" cum îi numeam noi) majoritari şi b)moderniştii avangardişti din rândul tinerilor şi a foarte tinerilor compozitori din acea perioadă, aflaţi în minoritate. Se vorbea atunci de un conflict al generaţiilor. Aceştia din urmă, totuşi, se înmulţesc. Activitatea muzicologică era şi ea în plină efervescenţă, se scriau cărţi şi cronici despre muzica nouă de atunci. Fiecare ziar avea o pagină dedicată artelor. O primă audiţie era răsplătită cu aproximativ 10 cronici de ziar. Dar, noi compozitorii din zona modernisto-avangardistă, altfel zis, nonconformistă (tineri şi foarte tineri) aveam parte numai de ostilităţi din partea acelora care administrau Uniunea. Nici vorbă de achiziţii sau recomandări la tipar or premii. Dacă se primea un (celebru deja) „*bun de difuzare*" era o victorie. Multe dintre lucrările muzicale de acest tip erau interzise audiţiei publice fiind considerate neprofesioniste, pentru că încălcau tabieturile bunei şi sfintei tradiţii. Iar dacă unele opusuri, cu caracter multimedia sau de teatru instrumental, primeau totuşi dreptul la o difuzare publică, se aduna înainte de concert (spectacol) o comisie de cenzură care elimina partea vizuală sau întreg concertul era amânat sine die. De aceea mulţi, aş spune chiar majoritatea compozitorilor din generaţia mea, nemaisuportând situaţia, a luat calea exilului în Occident.

George Breazu, Ion Dumitrescu, Paul Constantinescu

Aş vrea să mai dezvălui şi o poveste care a rămas aproape necunoscută. În 1968 Ştefan Niculescu, secundat de Anatol Vieru, a proiectat înfiinţarea la Bucureşti a festivalului de muzică nouă ce trebuia să rivalizeze cu cel de la Varşovia. A primit aprobarea ministrului Culturii de atunci, Pompiliu Macovei, dar proiectul a fost respins vehement de către Ion Dumitrescu. Acesta avea să se realizeze abia după 1991.

Dar să fim drepţi! Ion Dumitrescu a fost un excelent administrator al Uniunii. Cu banii breslei şi la iniţiativa lui s-a construit blocul, ce are la parter magazinul „Muzica". Sumele de chirie ai acestui bloc şi magazin ne ajută şi astăzi la supravieţuire. Iar compozitorii academişti erau răsplătiţi cu achiziţii foarte mari, pentru o lucrare conformistă, ce echivalau cu

salariile pe multe luni sau chiar ani ale celor care lucrau în câmpul muncii. De aceea, unii compozitori, din zona tradiționalistă, nu au avut niciun serviciu, trăind doar din drepturi de autor şi achiziții. De altfel, în perioada comunistă, mai ales, în prima sa fază, artiştii şi creatorii de artă conformişti au fost răsfățații societății, beneficiind de locuințe în blocuri şi vile din centrul Bucureştiului, maşini cu şofer la scară, case de creație, premii de stat, etc. Cei care mai trăiesc, probabil sunt nostalgici.

Tot în 1968 are loc singurul congres democratic al Uniunii din perioada comunistă (la care a participat si conducătorul partidului) în care Ion Dumitrescu a fost ales în continuare, fiind votat de majoritatea conservatoare, ca preşedinte.

Petre Brâncuşi

Dar, în 1971 se produce o surprinzătoare şi dureroasă schimbare de macaz. Perechea conducătoare a statului comunist, după o călătorie în China şi Coreea de Nord, fascinată de totalitarismul asiatic, declanşează în România o minirevoluție culturală (cu patent maoist). Se proclamă „Cântarea României". Li se trasează astfel „furnicilor" sarcina de a prelua cântările „greierilor". Era dată, în felul acesta, o lovitură de grație profesioniştilor. Se îngreunează călătoriile în străinătate. Ion Dumitrescu devine şi el o piedică în calea noii politici. Astfel, în 1977 (după marele cutremur) este eliminat din conducerea UCMR, iar la scurt timp, Uniunea este izgonită din Palatul Cantacuzino. Probabil că Ion Dumitrescu s-ar fi opus acestei măsuri samavolnice. Palatul era, pare-se, râvnit de către familia conducătoare a statului. Numai amenințările din partea urmaşilor cantacuzini au oprit-o să pună stăpânire pe această frumoasă clădire. Am fost găzduiți la Ateneu. Pentru noi, moderniştii, preşedinția lui Petre Brâncuşi, care a urmat, a fost o adevărată binefacere. Lucrările noastre, care anterior fuseseră interzise, au primit, în sfârşit, dreptul de a fi cântate. Unii dintre noi au fost numiți în Birourile Uniunii. După 1980, în perioada postmodernă, diferențele, şi ca urmare fricțiunile, conflictele dintre modernişti şi academiştii conservatori, s-au atenuat substanțial. Termenul de modernist a dispărut practic din vocabular.

În acest deceniu ni s-a alăturat un grup extrem de valoros de compozitori (optzeciştii) care au continuat ideile artistice ale generațiilor anterioare (1960-70). Dar dictatura avea pretenții de la Uniunile de creație. Căci pe măsură ce frigul din casele românilor creştea de la o zi la alta, lumina era redusă în apartamente la maximum, iar magazinele erau tot mai goale, cântecele şi cantatele, care glorificau înțelepții conducători şi magistralele realizări ale Epocii de Aur, se cereau înmulțite. Autorii linguşelilor artistice considerau că „se sacrifică" pentru ca unii dintre noi să poată compune în voie muzici cu caracter mistic, etc. Dar aceste „sacrificii" erau bănoase! Oare nu şi din pricina lor România a fost singura țară în care comunismul s-a prăbuşit şi cu vărsare de sânge? După 1990 unii dintre ei „s-au ruşinat" şi au plecat în Lumea de Dincolo. Alții s-au reprofilat pe muzică religioasă (no comment!). De asemena, trebuie menționat faptul că unii membri ai Uniunii au colaborat cu securitatea. După Petre Brâncuşi este numit la conducerea Uniunii Nicolae Călinoiu. Nu va sta mult în această funcție, fiind măturat de valurile furtunoase ale evenimentelor ce vor veni ulterior.

Şi iată că se produce marea cotitură din 1989! În 1990 are loc congresul democratic, în urma căruia la conducerea Uniunii este ales Pascal Bentoiu. Lozinca de atunci era: „la vremuri noi, oameni noi". Pascal Bentoiu împlinea aceste condiții: era printre puținii care în 1968 au refuzat să intre in partid. Datorită lui, breasla reintră în palatul Cantacuzino, obținând aprobarea de a sta aici 30 de ani (deci până în 2021), după ce, pe banii Uniunii, a fost reparată această clădire. Dar nici el nu a stat mult pe poziție. Numai după 2 ani demisionează surprinzător. În locul lui vine, (prin alegeri libere, care au loc o dată la 4 ani) Adrian Iorgulescu. Este al 7-lea sau al 8-lea preşedinte al breslei de la înființare care se află în această funcție de aproape 23 de ani, din care se poate scădea perioada cât a fost ministru al Culturii şi înlocuit, pentru scurt timp de O.L. Cosma. Ce s-a întâmplat, pe scurt, în cei 25 de ani? U.C.M.R., datorită unei chibzuite politici a conducerii, este astăzi poate cea mai prosperă

Pascal Bentoiu

Uniune de creație din România. Avem achiziții (de 2 ori pe an), comenzi. Uniunea întreține 5 sau 6 festivaluri de muzică nouă şi asta în condițiile în care vântul nu mai bate în pupa corăbiei artistice. Răul comunist a fost înlocuit de Răul capitalist. Adică, de mentalitatea hedonisto-consumistă, un alt fel de cultură de masă, resuscitată şi care poartă astăzi o nouă pălărie. Muzica din zona cultă, şi odată cu ea arta elitistă (vorba Maiei Ciobanu), este împinsă în ghetou, în numele democrației, deci a „domniei cantității". Se oferă doar

ceea ce se cumpără. Astăzi nu mai eşti oprit să faci ce vrei, în domeniul artistic, dar nimeni nu te bagă în seamă. Muzica românească cultă, care pe vremea comuniştilor era impusă în programemele de concert este, în zilele noastre, aproape total absentă. Motivul: publicului nu-i place, este prea grea, produce arsuri în creier. Dezideratele educative au dispărut în totalitate. Nu se mai cântă nici Jora, Negrea, P. Constantinescu, Silvestri, nicidecum capodoperele muzicale de după anii 1960. Nici nu se mai ştie care muzică e valoroasă şi care nu. Confuzia este totală, axiologia dinamitată. Dar asta se întâmplă peste tot în lumea civilizată. Şi în muzica de divertisment lucrurile stau la fel: producţiile celor din breaslă, din secţia respectivă, nu sunt gustate de către masele de tineri revoltaţi, chiar dacă sunt intelectuali; ei preferă muzica rock ai cărei protagonişti nu sunt membrii UCMR, deoarece nu au studii superioare de muzică. Mai este şi fenomenul de manelizare. Iar muzicologia a dispărut în acest moment aproape în totalitate, după ce a dat la iveală în anii 1990 câteva cărţi extrem de valoroase, inclusiv despre muzica nouă românească. Cronicarii, de asemenea „s-au evaporat", cu mici excepţii. Şi pentru cine să se scrie cărţi şi comentarii muzicale? Revistele „Muzica" şi „Actualitatea muzicală" nu mai sunt aproape deloc citite, nici măcar de profesionişti, care nu mai frecventează nici concertele de muzică nouă (fiecare fiind prezent doar atunci când i se cântă lucrarea!). Atomizarea este cvasitotală. Galaxia Gutenberg este înlocuită sigur şi în totalitate de cea online. Cuvântul trainic înscris pe papirus (hârtie) este în curs de dispariţie. După 1990 au intrat în Uniune noi şi valoroşi tineri compozitori, dar din ce în ce mai puţini la număr, comparativ cu cei din generaţiile anterioare. Nici la porţile Universităţii de muzică, secţia de compoziţie muzică cultă nu mai este înghesuială. A devenit o meserie nerentabilă în lumea capitalisto-sălbatică de astăzi. Unii studenţi sunt doar interesaţi de muzica de film, care mai aduce ceva bani. Nici vorbă de dorinţa de înnoire a limbajelor artistice, de originalitate sau stil personal. Orizontul de aşteptare este nul, iar privirea este mioapă. Dar acest lucru se întâmplă şi la New York University. Uniunile de creaţie mai au un duşman în patronii de edituri pe care îi deranjează timbrul cultural, considerând aceste Uniuni drept rămăşiţe ale comunismului.

Pentru mine este clar: ne aflăm în epoca **Postculturală** după cea Postmodernă. Poate ne îndreptăm spre un alt tip de cultură, nu se ştie cu ce preţ. Mi-e frică să privesc în zare viitorul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor. Vă las pe dumneavoastră să încălecaţi euforic şi în ritm de tango bărcile optimismului. Numai să aveţi cu ce vâsli!

Octavian Lazăr Cosma

Octavian NEMESCU

Palatul Cantacuzino

Festivalul Internaţional MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC

- manifestare dedicată împlinirii a 95 de ani de la înfiinţarea Societăţii Compozitorilor Români -

Interviu cu compozitorul şi prof.univ.dr.

ULPIU VLAD,

Directorul Festivalului

Stimate maestre Ulpiu Vlad, de curând s-a încheiat Festivalul Internațional MERIDIAN, o săptămână plină de muzică nouă, bună, interesantă... Care au fost, în opinia dvs, ca preşedinte al acestui festival, principalele accente de ordin repertorial şi interpretativ?

Cea de-a XI-a ediție a Festivalului Internațional *MERIDIAN, Zilele Secțiunii Naționale Române a Societății Internaționale de Muzică Contemporană* – dedicată împlinirii a 95 de ani de la înființarea Societății Compozitorilor Români – reuneşte un florilegiu de personalități într-o suită de recitaluri şi concerte cu lucrări contemporane, în mare măsură de ultimă oră. Este important să se cunoască, din marea diversitate existentă, valori componistice şi interpretative de excepție, să se stabilească contacte artistice multinaționale de promovare a muzicii actuale.

Prețuim mult oaspeții de peste hotare din renumite centre culturale europene şi nu numai. Amintesc în acest sens compozitorii Menachem Zur şi Vladimir Şcolnic din Israel, interpreții renumitului ansamblu *MUD CAVALIERS* din Polonia, respectiv: Krzysztof Knittel - live electronics, Jerzy Kornowicz - pian, Ryszard Latecki - trompetă, instrumente mici, Mieczyslaw Litwinski - voce, violă, tobe, Tadeusz Sudnik - live electronics, invitat special : Wojciech Błażejczyk – chitară electrică, instrumente mici; pe membrii *ANSAMBLUL PLATYPUS* din Austria: Marianna Oczkowska – vioară, Kaoko Amano – sopranā, Katharina Vass – clarinet; pe fautistul Rafal Zolkos din Polonia. Avem aceeaşi considerație pentru muzicienii noştri din capitală şi din țara, dar este foarte dificil să menționez, fără să omit, compozitori şi interpreți din zecile de personalități artistice de primă mărime. Am să amintesc totuşi soliştii şi ansamblurile prezente în cea de-a XI-a ediție a Festivalului *MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC* în ordinea programelor acestor zile festive ale muzicii: soprana Bianca Luigia Manoleanu şi pianistul Remus Manoleanu; ansamblul de percuție *GAME*; cvartetul *GAUDEAMUS*; grupul de Muzică Nouă *TRAIECT*; *TRIO MOZAIC*; violonista Diana Moş; ansamblul *SonoMania*; ansamblul *devotioModerna*; mezzosoprana Claudia Codreanu şi pianista Diana Vodă Nuțeanu; *Filarmonica de Stat din Arad*; atelierul de muzică contemporană *ARCHAEUS*; pianista Mădălina-Claudia Dănilă; violoncelistul Mircea Marian; *Filarmonica de Stat din Sibiu*; *Opera Comică pentru Copii* cu spectacolul *MÜNCHHAUSEN - STĂPÂNUL MINCIUNILOR*, muzica de Dan Dediu; ansamblul *AD-HOC* al Academiei de Muzică *Gheorghe Dima* din Cluj-Napoca; trio *CONTRASTE*; ansamblul *PROFIL*.

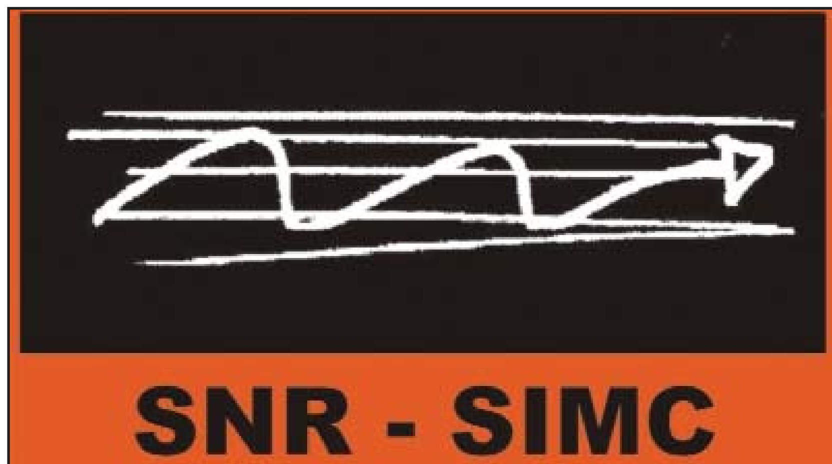
„Meridian" a ajuns la a 11-a ediție. Am putea spune că reprezintă evenimentul de toamnă-iarnă pe care UCMR îl organizează pentru promovarea muzicii contemporane, complementar celui de primăvară-vară, derulat sub genericul „Săptămâna Internațională a Muzicii Noi". Ştim că, pe plan organizatoric, efortul este complex. Dar, să zicem aşa, din perspectiva beneficiarului, care include deopotrivă publicul şi compozitorii, cum vedeți această pereche de festivaluri anuale?

An de an cele două evenimente muzicale s-au confirmat ca o necesitate firească a demersului creator de cuprindere a unor noi spații sonore, a unor noi realități ale artei muzicale. Desfăşurate în organizarea şi cu suportul *Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România* ambele festivaluri s-au profilat pentru public, cât şi pentru specialiştii din țară şi străinătate ca unele dintre posibilitățile cele mai reuşite pentru promovarea creațiilor de toate genurile, aflate sub

egida generică de muzică nouă cultă. Sigur că în acest concept arcul de timp nu este limitat la apropierea noastră imediată, ci coboară în timp la creații de valoare apărute în ultimii 50-60 de ani. Pentru a contura o desfăşurare atât de amplă, cu implicații multiple, inclusiv în ceea ce priveşte mass-media, a fost nevoie şi s-a profilat succesul recunoscut în mod larg de personalitățile artistice şi de publicul care a onorat manifestările. Din informațiile pe care le am Festivalul *MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC* şi *Săptămâna Internațională a Muzicii Noi* sunt cotate cât se poate de bine, chiar în țări cu mare tradiție muzicală.

Ce vă doriți pentru „Meridian" ediția a 12-a?

Pentru ediția a XII-a a Festivalului *MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC*, pe care deja o conturăm, intenția este de a implica un mare număr de instituții de profil din întreaga țară, un cerc mai larg de televiziuni şi posturi de radio, şi bineînțeles atragerea unor contribuții notabile din partea unor potențiali sponsori. Este prozaic să vă spun că fără asigurarea unui buget la dimensiunile necesare, orice intenție bună nu are nicio şansă de reuşită.

Noi construim Festivalul ca incintă în care compozitori şi interpreți de elită să-şi găsească un cadru propice pentru a se afirma şi a fi mediatizați în spații culturale cât mai largi. In acest sens aşteptăm mereu o înțelegere superioară din partea factorilor de decizie şi din partea tuturor celor ce pot sprijini, într-un mod sau altul, acțiunile noastre, care în timp suntem siguri vor ajunge la recunoaştere generală. Categoric ne preocupă permanent crearea unor evenimente componistice şi interpretative, care să aibă strălucirea lor proprie în inteligența, sensibilitatea şi dorința de artă a ascultătorilor.

Există un ce *ideatic, estetic sau de limbaj conturat cu precădere în stilul general al festivalului „Meridian" sau poate chiar la nivel de ediție, pe care să-l considerați drept sugestie de orientare pentru participanți - compozitori şi instrumentişti?*

Ca organizatori nu intenționăm şi nici nu ar fi corect să ne implicăm în universul de creație al unui compozitor sau altul, în stilul de interpretare al instrumentiştilor. Ceea ce dorim şi urmărim este calitatea, performanța şi reuşita programelor. Prin specificul nostru ne propunem de la o ediție la alta şi omagierea unor mari personalități componistice din întreaga lume, de pildă anul acesta compozitorii cerebrați au fost Pierre Boulez, cu prilejul împlinirii vârstei de 90 de ani, într-un medalion susținut de: Ion Bogdan Ştefănescu - flaut, Sorin Petrescu, Andreea Dumitrescu – pian şi Toshio Hosokawa, 60 de ani, în concertul susținut de ansamblul *SonoMania*. Sperăm ca anul viitor să avem posibilitatea de a omagia alți mari compozitori de peste hotare, care să amplifice dimensiunile Festivalului.

Diversitate în globalitate şi/ sau viceversa par a fi reperele unor forțe tractoare ale culturii contemporane. Care credeți că ar putea fi totuşi ipoteza de centru spre situarea cu alură de memorabilitate a festivalului „Meridian", într-un peisaj în care totul tinde să lunece pe toboganul evenimentului de divertisment, ca supremă țintă şi „sacru" motiv; mai suntem oare disponibili pentru ideea de model ca reper formativ întru disciplinare?

Există ceva ce nu trebuie uitat, anume rolul formativ de esență la nivelul cunoaşterii orizonturilor noi în componistică şi interpretare, la care adaug rolul formativ de atragere a noi şi noi categorii de ascultători, care numai în acest fel pot intra în contact cu creații componistice şi interpretative ce nu au nici-o legătură cu producțiile comerciale, beneficiu important şi de mare calitate ce va fi resimțit de toți cei ce acced la aceste lumi ale muzicii noi. Spun, mai mult, că este trist ca marele public, de fapt contemporanii noştri, să nu cunoască şi să nu se bucure de virtuțile oferite de adevărata muzică a timpului lor. Consider, totuşi, că se poate remarca, grație Festivalului Internațional *MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC* şi a Festivalului *Săptămâna Internațională a Muzicii Noi*, o oarecare emulație pentru muzica contemporană românească, evidențiată prin cuprinderea unor lucrări reprezentative, aparținând compozitorilor din toate generațiile, în programele ansamblurilor din întreaga țară. Acest fapt ne face să sperăm că am ieşit din conul de umbră şi că muzica românească se poate bucura de aprecierea pe care o merită.

Țin în acest moment să aduc mulțumirile mele şi ale tuturor celor care au muncit pentru recenta ediție *Ministerului Culturii, Universității Naționale de Muzică din Bucureşti, Muzeului Național George Enescu, Forumului Cultural Austriac din Bucureşti, Institutului Polonez din Bucureşti, Societății Române de Radiodifuziune, Societății Române de Televiziune, Institutului de Memorie Culturală (cimec.ro), Fundației Art Production.*

Interviu realizat de **George BALINT**

Ecourile şi cronicile
Festivalul Internaţional MERIDIAN, Zilele SNR-SIMC

Noutăți şi valori în muzica românească pentru voce şi pian

Programul cu care artiştii Bianca şi Remus Manoleanu au deschis ediția 2015 a Festivalului MERIDIAN a cuprins un buchet de cântece şi lieduri din creația românească, aproape toate prezentate acum în primă audiție absolută. Recitalul a debutat cu poemul eminescian ***Rugăciune***, transfigurat în cântec de Nicolae Coman. Atmosfera de reculegere şi binecuvântare s-a transmis întregii audiențe, ca un mesaj de îndurare creştină în momentele dramatice pe care le trăim pe plan demografic internațional. A urmat cântecul ***Le feuillage*** pe versurile lui Victor Hugo, romantice, evocatoare ale triumfului artelor în lumea antică. Ipostaza sonoră a acestor imagini a comunicat eleganță, elevație spirituală, o plăcere autentică de a savura frumusețea vocii şi discursul rafinat, luxuriant al pianului. Ambele creații datează din anul 2013.

Cele două lieduri de Gheorghe Firca, ***Despre scuturarea salcâmilor*** pe versuri de Pavel Şuşară şi ***Fragment*** pe un poem de Livius Ciocârlie sunt compuse în anul 1999, respectiv 1988. Primul prezintă o abordare modernă, atonală, cu momente recitate, ironice, cu aluzii humoristice şi pastişe. Al doilea cântec are o expresivitate încărcată de melancolie, obținută prin mijloace economice de scriitură.

Bianca şi Remus Manoleanu

A urmat piesa pentru pian ***Cantemir, domine!*** semnată de Horia Alexandrescu. La baza lucrării se află un *peşrev* compus de Dimitrie Cantemir în anul 1703, care face parte din *Makamul 1.* Lucrarea are forma de rondo ABACABA, iar autorul a pornit de la acest model al domnului moldovean pentru a-şi construi propria structură. Tratarea e modală, austeră, cu o ritmică asimetrică persistentă pe întregul parcurs, iar melodia e expusă în linii paralele, folosind minimal resursele tehnice ale pianului.

Următorul moment aparține compozitorului Ede Terényi, făcând parte din ciclul ***Evocări eminesciene*** pentru voce şi pian. Primul e un poem liric marcat de melancolie, de o muzicalitate inocentă, care pune în evidență expresivitatea glasului prin elegante vocalize. Al doilea e o versiune a poemului emblematic ***La steaua***, ce se distinge printr-un frumos *ascensio*, cu o muzică transparentă, de inspirație postromantică.

Din ciclul ***Evenimente*** pe versuri de Petre Ghelmez, Dan Bălan semnează în anul 1985 trei cântece simpatice, într-un limbaj accesibil, cu o scriitură tradițională, care se poate încadra unui stil modal românesc situat, ca poli de referință, între George Enescu şi Paul Constantinescu, potrivit opiniei autorului. Versurile foarte muzicale, care cântă frumusețile naturii, l-au condus pe acesta pe făgaşul firesc al expresiei muzicale.

Carmen Petra Basacopol e prezentă în concert cu ciclul ***Cântece naive pentru Nichita op. 102,*** compus în anul 2008. Cele trei cântece au ca suport poeziile lui Nichita Stănescu ***Pomule, copacule, Numai o clipă*** şi ***Frunză verde de albastru.*** Fascinată de frumusețea şi originalitatea versurilor, compozitoarea le-a pus pe muzică de drag, deoarece ne transpun într-o lume deosebită, fantastică. Momentele se desfăşoară legat, în continuitate (*attacca).* Am ascultat o muzică plină de vitalitate, cu o puternică mişcare interioară, care pune probleme de virtuozitate vocală şi de velocitate pianistică. Rezultatul interpretării în concert a fost configurația stilistică pregnantă, în care am recunoscut amprenta energică a compozitoarei Carmen Petra Basacopol, bogată în inflexiuni şi ritmuri caracteristice de inspirație populară.

Piesa ***Bianca, pentru pian solo*** este compusă anul acesta de către compozitorul clujean Ionică Pop, dedicată explicit Biancăi şi subînțeles lui Remus Manoleanu. Lucrarea porneşte de la melograma *Bianca*, pentru prima structură, urmată de o a doua structură, care conține melograma numelui *Remus.* Între cele două structuri se dezvoltă o infuzie dintr-un cunoscut colind românesc din Transilvania, *La tătă casa-i lumină*, care apare prelucrat. Urmează un fragment care ascunde un coral de J.S. Bach, transpus în oglindă față de linia basului. Apoi se confruntă melograma *Remus* cu melograma *Bianca* devenită material pentru o improvizație în discant. Toată această improvizație pe fondul ostinato conduce spre culminație. Urmează un joc de inversare a planurilor, după care un ultim climax îndreaptă discursul spre finalul construit mozaicat, din sunetele amestecate ale celor două melograme în mişcare rapidă, cu accente pe unele sunete şi cu momente de oprire. Finalul se pierde în zare.

Ciclul inedit ***Metamorfoze II*** de Irina Hasnaş e clădit pe versuri de elecțiune din creația lui Nichita Stănescu şi se dedică formației Bianca şi Remus Manoleanu. Sunt 15 haiku-uri recent transpuse muzical, cu flexibilitate pe profilul cuvintelor, discursul vocii fiind susținut de comentarii adecvate ale pianului.

Cântecul lui Gabriel Mălăncioiu pe versurile poemului eminescian ***Numai poetul*** prezintă o abordare modernă, în care vocea execută efecte de scandare, alternativ cu pasaje vocalizate şi cu altele recitate, exclamații etc. Pianul execută efecte de vibrato, clustere pe corzi şi alte procedee ce vin din perioada avangardismului anilor 70. Toate aceste efecte şi tehnici nonconvenționale sunt prezente mai ales în partea de început a lucrării, ca o căutare a tonului adecvat, care are la bază un limbaj modal predominant. Menționăm că autorul este un discipol al

maestrului Remus Georgescu şi reprezintă şcoala timişoreană de compoziţie.

În încheierea programului, cele două cântece de Dan Buciu pe sonete de Petrarca au creat o atmosferă de elevaţie şi farmec, prin înlănţuirea ritmicii intrinsece a versurilor, care au fost mixate *a piacere*, cu invenţia melodică inspirată şi cu elemente modale de construcţie proprie. Dedicat soţilor Manoleanu, microciclul ***Sonete pentru EA*** se află acum la a doua versiune, realizată recent, astfel încât să prezinte o logică de succesiune cât mai firească.

Sobrietate, eleganţă, naturaleţe, echilibru, versatilitate, îndrăzneala şi chiar voluptatea riscului asumat în alegerea şi mixarea lucrărilor în program, cultivarea consecventă a noului în domeniul liedului şi al muzicii pentru pian, iată câteva trăsături ale stilului de interpretare, care fac ca recitalurile acestui duo să fie, întotdeauna, deosebit de ofertante. De aceste calităţi au beneficiat şi auditorii programului lor din actuala ediţie a Festivalului MERIDIAN, care au fost martori privilegiaţi la momentul lansării în lume a noi şi noi pagini muzicale contemporane.

Lavinia COMAN

Ansamblul *GAME*

Ansamblul de percuţie GAME al Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti, înfiinţat în anul 1995 de reputatul interpret şi profesor Alexandru Matei, ne-a oferit un nou program de lucrări contemporane de mare atractivitate, atât prin conţinutul muzicii, cât şi prin calitatea excepţională a performanţei scenice. În deschidere, piesa tânărului compozitor Lucian Zbarcea ***Game Laser Jaya*** pentru patru percuţionişti şi doi violoncelişti a impresionat, mai întâi, ca evocare sonoră a unui peisaj exotic. Este vorba despre un ecou al experienţelor recente ale autorului, care s-a aclimatizat cultural în Indonezia şi este inspirat de specificul formaţiei *gamelan* din Bali. În piesa numită Game Laser Jaya, compusă anul acesta, el foloseşte un limbaj modern cu elemente populare indoneziene şi româneşti, organizate într-o structură triadică ABA. Sunt prezente ritmuri originale balineze şi *jaya* (termen provenit din limba sanscrită, cu semnificaţia de victorie, victorios). Creatorul a vrut să dedice lucrarea laserului ce se construieşte acum la Măgurele, ansamblului GAME şi violonceliştilor Ella Bokor şi Mircea Marian, care alcătuiesc Duo Cello Jaya. Ca sugestie sonoră, compoziţia pare să evoce orezăriile din această ţară îndepărtată, cu freamătul naturii, în care se produce concertul păsărilor, într-un moment plin de farmec şi graţie.

Lucrarea ***Invocation of rain*** aparţine compozitoarei din Ucraina Halyna Ovcharenko, actualmente rezidentă la Londra. Compusă în urmă cu cinci ani, piesa constituie dramatizarea muzicală a unui ritual popular străvechi, care avea la bază sacrificarea unei femei văduve într-o perioadă de secetă, implorând divinitatea să aducă ploaia mult aşteptată. Impresionează forţa telurică a discursului, tragismul copleşitor transmis de interpreta vocală, fascinantă în identificarea cu muzica şi cu textul rostit în limba ucrainiană de către actriţa Viorica Vătămanu Matei, posesoare a unei palete largi de nuanţe expresive, cu măiestrie dozate de la şoaptă până la momente de tensiune maximă a trăirii. Atât ansamblul cât şi solista Viorica Vătămanu Matei, soţia conducătorului formaţiei, şi-au utilizat la maximum potenţialul de interpreţi creatori. Întreaga construcţie pare a fi organizată pe modelul unei armonioase linii arcuite.

Piesa ***Echos***, creată în anul 2012 de Thomas Beimel, compozitor german, a etalat frumoase jocuri de sonorităţi contrastante, executate de către percuţioniştii Irina Rădulescu şi Alexandru Stroe cu precizie, coordonare perfectă, subtilitate şi participare totală, ceea ce a condus la o reuşită artistică demnă de admiraţie.

Lucrarea de încheiere aparţine lui Ney Rosausro din Brazilia, în prezent stabilit în S.U.A. şi a cărui producţie cunoaşte o perioadă de succes fulminant în acea parte a lumii. ***Concerto for Timpani and Percussion Ensemble*** prezintă o muzică antrenantă, de largă accesibilitate, cu impact puternic asupra oricărui fel de public. Cele trei părţi, în succesiune de mişcare tradiţională repede-lent-repede, alătură fragmente eclectice în manieră rapsodică şi oferă cele mai spectaculoase ocazii de virtuozitate timpanistului solist, precum şi grupului acompaniator. Combinaţii de ritmuri, culori, schimbări puternice de stare, cadenţe ample ale timpanilor, sunt în măsură să producă uimire şi încântare, să antreneze şi să-i distreze pe amatorii de spectacol muzical, ceea ce solista Ilinca Lorentz a realizat, ca o adevărată magiciană a instrumentelor de percuţie.

Game

În concluzie, a fost un concert captivant, prin diversitatea lucrărilor şi prin nivelul înalt al interpretării. Formaţia GAME se găseşte acum într-un nou stadiu de evoluţie, pe o treaptă superioară de performanţă.

Lavinia COMAN

Un autentic recital cameral

Marţi 17 noiembrie 2015, la Aula Cantacuzino din Bucureşti, Cvartetul de coarde **GAUDEAMUS** din Braşov, a susţinut un recital cu lucrări de muzică nouă, a cărui admirabilă condiţie interpretativă a întrunit aprecierile ascultătorilor. Şi totul cu atât mai mult cu cât am în vedere realizarea atentă, profesională, a complexităţilor de scriitură şi a sonorităţilor specifice acestora. Cvartetul de coarde Gaudeamus este o formaţie în care fiecare în parte, dar şi în ansamblu, sunt potenţial capabili de a aborda cu succes partituri de emisie recentă.

Cvartetul de coarde Gaudeamus este alcătuit din

Laura Neagoe - vioara 1, Raluca Irimie - vioara 2, Leona Varvarichi – violă, Ştefan Neagoe - violoncel.

Am ascultat ***Cvartetul nr. 2*** de Menachem Zur, compozitor israelo-american, o mare personalitate muzicală, cu recunoaştere largă în mediile academice de specialitate din cele două ţări. Calitatea deosebită a acestei muzici este complexitatea elaborată într-o eufonie sistemică. Se resimte persistent pulsul filozofiei muzicale şostakoviciene, dar care nu impietează cu nimic originalitatea acestei scrieri muzicale.

Cvartetul de coarde ***Pe acest pământ însorit II*** de Ulpiu Vlad se impune atenției prin spontaneitatea expresivă şi prin vigoarea evenimențială. În arta sa componistică spiritul său creator controlează energiile pe care le plasează în fiecare sunet. De aici se iveşte un izvod de surprinzătoare sonorități în emoții şi în vieți cu trimitere la turle înalte în registre acute şi supra-acute, dar aici nu este vorba de pozițiile pe tastieră pe care operează instrumentiştii. Se impun aici frumusețea şi luminozitatea detaliilor, înmlădierea planurilor sonore, când aerate, când ample şi suple, când concentrate într-o multiplicitate de nobilă expresie, distinsă, inovatoare şi îmbucurătoare.

Gaudeamus

Cvartetul nr. 4 de Adrian Iorgulescu se desfăşoară în spații ideatice largi , intersectate de episoade tensionate, torențiale, chiar. Adrian Iorgulescu este un creator lucid, privind, ca artist autentic, peste lume, el nu se poate înşela pe sine însişi că existența nu este nici iritantă nici, de cele mai multe ori, inconfortabilă. Dar şi aici, fugitiv, avem la Adrian Iorgulescu sublim şi visare, evocare şi prospețime.

Componistic, *Cvartetul de coarde nr. 4* de Adrian Iorgulescu este scris cu o tehnică variațională extrem de diferențiată, care generează suflul simfonic pe durata întregii lucrări. Suflu pe traiectorii sonore care sunt şi elocvente şi sincere.

Mircea ŞTEFĂNESCU

Grupul de muzică nouă *TRAIECT*

Formația condusă de compozitorul Sorin Lerescu şi-a început concertul din cadrul Festivalului MERIDIAN cu piesa ***A damsel or tear-resembling drops*** pentru opt instrumente a compozitorului sloven Pavel Mihelčič, prezentată acum în primă audiție românească. Are un discurs structurat în limbaj atonal, nonevolutiv, a cărui dinamizare se produce îndeosebi prin jocurile antrenante de timbre şi culori, prin combinații instrumentale ingenioase.

Interpretarea următoarei lucrări, ***Trio „Muntele magic" pentru vioară, violoncel şi pian*** de Theodor Grigoriu, se constituie într-un omagiu pios adus maestrului de curând plecat dintre noi. Cele trei părți poartă titluri încărcate de poezie, aşa cum e şi muzica: *I Notturno. Pe culmile cu stele mai aproape, II Fantasia. Răsăritul ca o lentă progresie a intervalelor lumină, III Scherzo. Finale. Întâlniri cu sfintele izvoare.* E o muzică lirică, poematică, după cum a caracterizat-o autorul însuşi, creată la comanda lui Theodor Rogalski în anul 1944, în urma menţiunii obţinute de către tânărul pe atunci în vârstă de 17 ani cu *Cvartetul Sursum corda* la Concursul de compoziţie al Societăţii Compozitorilor Români, patronat de maestrul George Enescu în anul 1943. Titlul „Muntele magic" reprezintă o trimitere la celebrul roman al lui Thomas Mann ca dezvăluire a unei conjuncturi personale de viață şi anume vindecarea autorului de o boală de plămâni, evocată şi în acel roman. Potrivit manierei sale de lucru, Theodor Grigoriu a revizuit şi desăvârşit partitura în anul 2006. În concertul de acum, am luat contact cu o muzică structurată în formă liberă, bazată pe o gândire armonică, tono-modală foarte avansată la jumătatea secolului XX, în descendența discursului enescian. Interpretată admirabil de Geanina Săveanu Meragiu la vioară, Viorica Nagy la violoncel şi Andrei Podlacha la pian, lucrarea a sunat cu prospețime aurorală, puternic articulată, dinamică şi în acelaşi timp plină de lirism. A fost un exemplu autentic de modernitate afirmată în muzică în contextul anului 1944, care îşi păstrează nealterată modernitatea până în momentul de față.

Traiect

Lucrarea ***Lights… Shadows…*** pentru flaut, trombon, vioară, violă, violoncel, pian şi percuție de Vladimir Şcolnic a cunoscut prima audiție în anul 2011 la Festivalul de Muzică Contemporană de la Bucureşti. A fost dedicată memoriei maestrului său, Anatol Vieru, pentru a marca 75 de ani de la naşterea acestuia. Piesa are ca sursă de inspirație aceeaşi poveste ca şi lucrarea lui Anatol Vieru *„Et in Arcadia Ego"*, unde este invocată imaginația poetică a lui Virgiliu, care a transformat un pământ uscat şi rece într-un tărâm al fericirii supreme, Arcadia. Structurile muzicale, ce se regăsesc şi în lucrarea lui A. Vieru, sunt transformate şi integrate într-un fel de spectrum sau fantasmă, aflată dincolo de lumea aceasta, dincolo de structurile temporale şi spațiale. Compozitorul exploatează îndeosebi resursele de expresivitate ale instrumentelor în registrele grav, mediu şi acut, prin efecte stranii, fulgurante. Rezultatul e o muzică într-adevăr fantomatică, nepământească.

Piesa lui Sorin Lerescu ***Les jeux sont faits*** a fost compusă în anul 1995 pentru un festival de muzică nouă de la Ghent, în Belgia. E structurată în două părți, având la bază ideea teatrului instrumental şi transformarea unui ritm într-o idee motorică, cu acumulări şi decelerări în cadrul discursului sonor. Confruntarea elementelor participante se preface apoi în fragmentare şi pulverizare, după care totul se topeşte într-o atmosferă de meditație. Cât despre titlu, compozitorul povesteşte că la festivalul belgian unde a fost inaugurată lucrarea, organizatorii se întrebau retoric de ce există o discriminare atât de puternică între condițiile de viață şi de lucru ale muzicienilor din estul european, față de ale celor vestici. Răspunsul ironic(autoironic) a fost unanim acceptat şi a sunat prin propoziția *Parce que les jeux son faits!*, rostită la final de către toți participanții. Aşa s-a născut titlul piesei.

Lucrarea ***Running*** pentru violă solo a compozitoarei ucrainiene Ludmila Samodaieva, auzită acum în primă audiție absolută, a fost admirabil creată sonor de Cornelia Petroiu. O varietate de procedee instrumentale originale, de efecte timbrale şi tehnice de mare virtuozitate, toate acestea s-au împletit cu folosirea neobişnuită, de o puternică expresivitate, a efectelor vocale ale interpretei. În ansamblu, evenimentele par a se succeda într-o mişcare învolburată, de oriunde către nicăieri. Dacă autoarea a vorbit despre un *homo sapiens* care aleargă, noi am putea să ne imaginăm cumva starea de anomie a umanității contemporane?

Piesa de încheiere a concertului a fost ***Symetries II*** pentru ansamblu şi sunete procesate de Mihaela Vosganian şi datează din anul 2013, fiind răspunsul la o comandă a ansamblului MDF din Slovenia, unde s-a cântat în premieră mondială. Ca o versiune a ciclului de ***Simetrii***, pentru Ansamblul TRAIECT cu violă, lucrarea merge pe ideea simetriei în multiple ipostaze – în sintaxă, în modul de utilizare a gândirii modale, a timbralității. Simetria este urmărită pe plan orizontal şi pe plan vertical, adică în suprapunere şi în continuitate. Instrumentiştii cântă adesea şi pe alte instrumente decât specializarea lor, devenind polifuncționali, ceea ce reflectă tendința actuală de utilizare în performanță a unor poliinstrumentişti. La ascultare în concert, simetria a fost percepută ca opoziție între o muzică a neliniştii şi un teritoriu al certitudinilor, coborând, parcă, din spațiile extraterestre.

Lavinia COMAN

Recital cameral

În Aula Palatului Cantacuzino, miercuri 18 noiembrie, *Trio Mozaic* (Emil Vişenescu-clarinet, Diana Spânu Dănilă-pian, Oana Spânu Vişenescu-vioară), o formație cu o alcătuire de tip romantic, a propus un program cu momente de referințe diverse în acest sens stilistic, într-o largă cuprindere chiar a timpului componisticii contemporane: de la o primă audiție absolută la un opus din perioada timpurie a repertoriului cameral românesc modern.

Proporții II pentru violă şi clarinet (p.a.a.) a relevat disponibilitatea compozitorului Petru Stoianov atât pentru consonanțele timbrale cât şi pentru armonia relațiilor şi a structurilor într-o devenire firească, nu lipsită de confruntări dar cu o evidentă şi insistentă continuitate în planul acumulărilor expresive. Celălalt pol temporal al afişului, *Trio pentru vioară, clarinet şi pian* (1953) de Tiberiu Olah, a marcat momentul clasic al programului, o restituire interesantă în contextul deja cunoscut al componisticii maestrului, cu o structură solidă în 3 părți ce adună pe lângă rezonanțe neoromantice şi de şcoală națională, probe de meşteşug componistic, precum forma de fuga din final.

O lucrare complexă în concepție şi realizare, *Polyspectralia* semnată de Livia Teodorescu Ciocănea a pus în valoare atribute definitorii ale componisticii sale care se leagă de nuanțele lirice şi sensibilitatea sonorităților, chiar desfăşurate într-un şir de expresii diferite, şi, pe de altă parte, de predominanța unei construcții pianistice ample. În acest context majoritar românesc, cu un tip de consistență accentuată a discursului muzical, piesa compozitorului maghiar Csanad Kedves - *Ein Stück meiner Fantasie-hommage a Robert Schumann* - şi-a adus propriile sugestii la ideatica repertorială, printr-un fin exercițiu de

imaginație cu amintiri şi începuturi de efuziuni romantice melodico-ritmice filtrate şi continuate cu mare efect într-un limbaj componistic actual.

In a doua parte a concertului de miercuri, violonista Diana Moş ne-a oferit dimensiunea unui artist profesionist, angajat în peisajul muzicii contemporane româneşti şi totodată măsura unor realizări repertoriale specifice în trei ipostaze şi concepții diferite: *Personaje* pentru vioară solo de Ana Szilagyi - un parcurs dialogal (de esență dramatică) cu evidente reacții, caractere şi riposte diverse, cu intervenții de proporții variate care, în final, par a consona într-o aceeaşi atitudine combativă; *Piesa* pentru vioara solo de Vladimir Beleaev - o demonstrație de violonistică în trecere prin stiluri interpretative şi *Sonata pentru vioară solo* de Cornel Țăranu - o concentrare de expresie, expresivități şi formă ce aduc împreună accente telurice mereu prezente în creația compozitorului țesute pe un fond liric de mare profunzime.

Ruxandra ARZOIU

SonoMania: Drawings

Pe data de 18 Noiembrie 2015, în cadrul Festivalul Internațional MERIDIAN – Zilele SNR-SIMC Ediția a XI-a, a avut loc concertul *SonoMania: Drawings* la Muzeul Național "George Enescu". Concertul a fost dedicat şi orientat în jurul caligrafiei sonore a lui Toshio Hosokawa cu ocazia aniversării de 60 de ani a compozitorului. Membri ai ansamblului de muzică nouă SonoMania, interpreții sunt: Veronica Anuşca (soprană), Valentin

Ghita (oboi), Mihai Pintenaru (clarinet), Raluca Stratulat (vioară), Olga Podobinschi (pian), Diana Rotaru (pian). Invitată specială: Cristina Lilienfeld (dans, coregrafie).

Conceptul de caligrafie sonoră porneşte de la caligrafia japoneză propriu zisă, care se afirmă prin tradiţie ca o formă de artă plastică. „Textura, conturul şi forma finală a semnelor sunt date de tipul de pensulă, de hârtie, de pigment, dar mai ales de tehnica riguroasă a caligrafului (presupune o stăpânită presiune, înclinaţie, accelerare a pensulei, ordine a mişcărilor)" (Diana Rotaru). Caligrafia japoneză este influenţată şi a influenţat la rândul ei gândirea Zen.

Această textură grafică se traduce muzical prin interesul minuţios acordat timbralităţii. Toshio Hosokawa consideră că sunetul este aidoma tuşei de pensulă, viu, neregulat, cu mici imperfecţiuni şi în continuă transformare, permanent interdependent de tăcere (spaţiul alb din caligrafie). Conceptul de caligrafie sonoră descris este validat (ca fenomen cultural sonor) chiar de către muzica tradiţională japoneză cu care împărtăşeşte aceeaşi atitudine în ce priveşte sunetul.

Programul concertului a cuprins trei piese ale lui Hosokawa, piese care au funcţionat prin unitate stilistică

Foto: Sabina Ulubeanu

Irinel Anghel - "O cină cu demonii mei"

precum piloni în arcuirea unui traseu ambiţios: de la incantatoriu, ludic, teatru instrumental, la dragoste, grotesc, tragism.

Interpretată de către violonista Raluca Stratulat, piesa *Elegy* (T. Hosokawa) a deschis concertul prin timbralitate căutată şi printr-o sonoritate care convingea din nuanţe aproape inaudibile. O muzică rafinată, cu un temperament propriu şi care presupune o virtuozitate a detaliului greu de realizat.

Voici venir la nuit – D'après une chanson valdôtaine este un lied al tânărului compozitor italian Federico Gardella, interpretat de Veronica Anuşca (soprană) şi de Olga Podobinschi (pian). Piesa pendulează abrupt între reacţii scurte, intense, tăioase care sugerează o inexplicabilă spaimă faţă de venirea nopţii, şi momente de un calm seren, în care cântecul cules (din regiunea Aostei) împreună cu acompaniamentul de "clopote" al pianului (transformat de tehnica "inside piano") redau un vernacular de sat "de poveste", aproape familial; un cântec de leagăn realizat cu subtilitate şi cu simplitate de mijloace.

Piesa *Meander* pentru clarinet solo a Dianei Rotaru s-a bucurat de o interpretare naturală şi asumată a lui Mihai Pintenaru, dar şi de actul coregrafic al Cristinei Lilienfeld. Inspirată de ideea unui şarpe hipnotizat de stăpânul său, piesa porneşte şi evolueaza ca o incantaţie. Secţiunile contrastează în expresie: melodica arhaică, lamento condus într-o zonă grotescă, mecanism impasibil, dar cumulativ. Dramaturgia şi culorile unei lumi dizarmonice de un farmec straniu.

Crescendo a lui Mihai Măniceanu pentru vioară solo (Raluca Stratulat) convinge în special prin scriitura de toccată şi prin ritmica energetică. Intervine prin teatru instrumental cu un gest spadasin a cărui retorică dezleagă întrucâtva mesajul piesei; gest repetat în finalul lucrării care dezamorsează, rezolvă o tensiune acumulată şi condusă spre paroxism.

Liedul *harun al meu, al raşid* (dintr-un ciclu de *Trei Madrigale* pentru soprană, clarinet, pian) se centrează, în vorbele compozitorului (Şerban Marcu), pe tema jocului erotic şi alternează o zonă dinamică, repetitivă, cromatică (transpuneri cromatice ale unui acord mărit) cu un ritm aksak (13/8), cu secţiuni rubato în care vocea sopranei şi clarinetul devin parteneri melodici într-un context modal hexatonal, încercând un spaţiu al extaticului, non-gravitaţional.

Concertul a avut pe lângă momentele coregrafice ale Cristinei Lilienfeld şi un performance cu muzică electroacustică: *O cină cu demonii mei* este un film muzical fără film (sau "film mut cu autor prezent") dedicat lui Alejandro Jodorowsky" realizat de Irinel Anghel. O procesiune probabil şocantă pentru mulţi, într-o zonă de suprarealism-horror, unde paradoxal, într-un joc psihologic pus sub masca grotescului, artistul "se oferă demonilor" săi interiori ca în final să îşi poată privi cu luciditate lumea.

O altă piesă pentru instrument solo de T. Hosokawa, *Edi*, a fost interpretată de clarinetistul Mihai Pintenaru. Slap-uri, apogiaturi obsesive, tremolo-uri şi o variaţie continuă, cumulativă, bine intuite şi stăpânite de către interpret.

Compozitor nord-coreean, Isang Yun contopeşte în lucrarea sa pentru oboi solo *Piri*, tehnica serială cu cea proprie, hauptton (main-tone technique) care are ca punct de plecare sunetul "viu", ornamentat al muzicii tradiţionale coreene. Astfel, sunete determinate ale unei serii dodecafonice iau forma organică a unui gest definit: hauptton (spre exemplu, seria de început de 12 sunete e conţinută în 3 hauptton-uri). Lucrarea solicită o virtuozitate şi un control deosebit al instrumentului. Melisme sinuoase, schimbări bruşte de dinamică, fraze lungi lipsite de respiraţie, glissande şi o melodică susţinută în registrul acut fac din această lucrare una de referinţa pentru oboiul contemporan. Este văzută ca un "plâns al prizonierului", datorită unei intensităţi şi expresivităţi aparte, în contextul eliberării din închisoare a compozitorului. Cristina Lilienfeld a folosit aici o perfuzie care îi acoperea treptat spatele cu un pigment sângeriu; un efect vizual şi un dans al torsiunii care reafirmau dramatismul piesei. Oboistul Valentin Ghita a interpretat cu o susţinere de apreciat piesa, însă poate nu a valorificat îndeajuns transformările timbrale sau de expresie.

Ancient Dance pentru vioară şi pian (T. Hosokawa) este un alt exemplu de caligrafie sonoră. Piesa evoluează printr-o desfăşurare timbrală lentă. "Tuşele" pianului (O. Podobinschi) se îngroaşă şi devin gonguri sau se nervozează eterofonic (alături de vioară - R. Stratulat). Piesa se transformă prin schimbarea registrelor, printr-o intensificare dinamică subtilă, dar constantă până la nuanţe mari şi figuraţii ample care aduc noi sonorităţi (molto vibrato, tremolo, noise).

Cea din urmă lucrare (*Bocet IV* - soprană, clarinet, vioară, pian) aparţine compozitoarei Doina Rotaru şi este

o variantă a lucrării inițiale (voce și flaut). Eterofonia, glissandele, étouffée-urile pianului (pianistă Diana Rotaru), isonul, tehnica non vibrato sunt folosite cu un rafinament desăvârșit și redau un sentiment "doinit" printr-o suferință de o frumusețe dezarmantă. *Bocetul* se arcuiește pornind de la regret, evoluând către tragic și înapoi către un spațiu contemplativ, de vrajă, tânguit.

Ansamblul SonoMania a dovedit nu pentru prima oară creativitate, profesionalism și o efervescență întâlnită prea rar în muzica contemporană de pe scena autohtonă. Poate acestea sunt atributele necesare când obiectivul său este aducerea unui nou public către o muzică nouă. Îi salutăm și îi urmărim.

Alexandru SIMA

Recitalul formației *devotioModerna*

Miercuri, 18 noiembrie 2015, la sala George Enescu de la Universitatea Națională de muzică din București, ansamblul instrumental devotioModerna dirijat de compozitoarea Carmen Maria Cârneci a susținut un program de o reușită certă.

Instrumentiștii reuniți în această formație sunt Ștefan Diaconu - flaut, Cristian Mancaș - clarinet, Dan Cavassi - violoncel, Mihai Murariu - pian, Alexandru Stroe - percuție, și invitații Cristian Buciumaș - fagot și Natalia Pancec - vioară.

Carmen Maria Cârneci

În deschidere am ascultat ***Origami III pentru flaut solo*** de Carmen Maria Cârneci, o înlănțuire de figurații sonore fine, rafinate, impetuoase, insolite și de permanent impuls, alături de proba că autoarea are un instinct distinct de a scrie pentru acest instrument.

Ivana Stefanovic din Serbia a fost prezentă în program cu lucrarea ***Kust pentru violoncel și pian***, o desfășurare de largă cantabilitate și de suport armonic inventiv și de esență în acest tip de muzică.

Mihai Murariu, pe care îl socotim a se afla în plină maturitate creatoare, ne-a arătat în ***Hyperlink II pentru flaut și clarinet*** o dexteritate plină de mișcare și din acest punct de vedere remarcabilă.

Dimitris Maronidis din Grecia ne-a purtat în compania muzicii sale din ***Orbis pentru pian și bandă***, cu sonorități temătoare și mai în tot locul surprinzătoare. Universul în care se găsește compozitorul este populat de strigăte , de scâncete și de pericole totale iminente. Și totuși muzica lui rezistă comparației cu lucrările din panoplia muzicilor timpurilor noastre.

Compozitorului Dejan Despic din Serbia i-a fost interpretată partitura cu titlul ***Manchester trio pentru clarinet, violoncel și pian***, un text sonor ca un joc lejer. Acest Trio sună bine, pentru că avem aici evocări de sensibilitate și pasaje viguroase.

Lucrarea pentru ansamblu și bandă ***ITsonorumBE*** de Octavian Nemescu expune o profunzime de miliardimi și de mirabile apariții de sunet și în sunet.

Există aici verticalități asemenea unor coloane sonore și o implicare a tăcerilor care le distanțează și care astfel fac parte intrinsecă din acest flux compozițional. Există aici performanță și inteligență. Există creație.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Laudă cântecului

Recitalul cameral dedicat formulei vocale cu pian a debutat cu ***Cântec pentru Lara***, compus în anul 2013 de Sabina Ulubeanu, pe versuri de Cornel Brad pentru fetița lui. Poemul i-a inspirat un cântec de leagăn delicat. Muzica interpretată cu gingășie și candoare de soprana Monica Scurtu, mezzosoprana Claudia Codreanu și Diana Vodă Nuțeanu la pian exprimă o stare mai complexă, în care se insinuează o anumită iritare, atunci când copilul adoarme mai greu.

Am ascultat apoi cu emoție cântecul ***Obârșii*** , parte a ciclului op. 11 pe versuri de Nina Cassian, compus în anul 1959 de maestrul Pascal Bentoiu în perioada tinereții creatoare și devenit un fel de șlagăr al genului. Era cântat cu mare plăcere de studenții și tinerii interpreți din anii 60 (printre care m-am numărat și eu!). Claudia Codreanu și Diana Vodă Nuțeanu l-au făcut să retrăiască prin nuanțări și accente subtile care i-au conferit prospețimea originară.

Psalmul arghezian ***Făr'a te ști decât din presimțire***, metamorfozat muzical de Olguța Lupu în anul 2011, e organizat într-o formă ce reprezintă îmbinarea tiparului tripartit cu schema rondoului, într-o alternare rapidă a trei structuri sonore. Se creează un puternic contrast între cromatismul diatonic cu inserții hexatonale, simbolizând tensiunea și dramatismul prin antagonism cu uimirea, deschiderea, ca evoluții ale discursului în prima și cea de a treia structură, față de pentatonia anhemitonică diatonică, luminoasă, ce caracterizează structura a doua. Rezultanta expresivă a organizării sonore este un discurs interiorizat, care îl trimite pe ascultător în zonele rarefiate ale metafizicului.

Claudia Codreanu

Din ciclul de patru cântece ***Lacrima și raza***, creat în anul 1988 de Nicolae Teodoreanu pe versuri de Lucian Blaga, au fost prezentate ultimele două, ***Flăcări*** și ***Cântec sub stele.*** Sunt alcătuite pe un concept modal tinzând, primul spre dodecafonic, iar cel de al doilea, spre diatonic. Percepem un puternic contrast de atitudine între tonul dramatic al primului episod și atmosfera meditativă din final. Autorul declară că a compus aceste cântece fiind atras irezistibil de muzicalitatea interioară a poemelor lui Blaga.

Potrivit propriei mărturisiri a compozitorului Remus Georgescu, Lucian Blaga a rămas poetul său preferat. Cântecul ***Amurg de toamnă,*** creat în anul 1989, e construit la început dintr-o zonă modală, urmată de o mișcare cromatică în care apare, mai întâi o serie de șase

sunete iar ulterior seria celorlalte şase sunete, fără a fi vorba, totuşi, de dodecafonie propriu zis. În ciuda tehnicilor moderne utilizate, limbajul degajă o expresivitate „consonantă" cu versurile. Atmosfera generală propagă un sentiment de melancolie postromantică.

Tot din sfera muzicii inspirate de marele poet transilvan face parte ciclul ***Întoarceri la Blaga***, compus de Viorel Munteanu în anul 2013. Din acest mănunchi, soprana Monica Scurtu şi pianista Diana Vodă Nuțeanu au ales cântecul ***Dar munții unde-s?***, conferindu-i o forță de expresie deosebită, cu care au conturat un spectaculos *ascensio* al întregului parcurs către culminația finală.

Programul de lieduri s-a încheiat cu poemul ***Patima*** de Nina Cassian, transpus muzical de Diana Vodă Nuțeanu în decursul acestui an. Autoarea mărturiseşte că poezia a fermecat-o şi i-a dictat cum să organizeze structura piesei. Există în stilul muzicii unele elemente impresioniste şi altele neoclasice, în care se reliefează armonii limpezite pe cuvintele cheie ale poemului.

Într-o cuprindere de ansamblu, participanții la concert s-au delectat cu un program de miniaturi vocal-instrumentale interesante, de mare atractivitate prin varietatea stilurilor şi măiestria componistică, reprezentative pentru arta muzicală românească modernă şi contemporană. O profundă reverență se cuvine a fi adresată celor trei interprete, pentru performanța lor convingătoare şi inspirată, prin care au comunicat mesajul unor lucrări diverse de o serioasă dificultate, în chip îmbietor, prietenos.

Lavinia COMAN

Atelierul de muzică contemporană *ARCHAEUS*

Joi, 19 noiembrie 2015, la sala George Enescu de la Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti a apărut în concert Atelierul de muzică contemporană Archaeus condus şi dirijat de compozitorul Liviu Dănceanu.

Componenți ai acestei formații instrumentale sunt: Doru Gliga - oboi, Ion Nedelciu - clarinet, Ştefan Novac - fagot, Rodica Dănceanu - pian, Sorin Rotaru - percuție, Marius Lăcraru - vioară şi Anca Vartolomei - violoncel.

Prima lucrare audiată din program a fost semnată de Pierre Alberto Cattaneo, cu titlul ***Thin Shadows Rags***, în primă audiție românească.

Este aici un joc de umbre, în luminozități caleidoscopice de sonorități, cu interpolări de expresii când lirice, când de fină sensibilitate. În complexitățile orchestrale răzbate un ton epic, şi un sentiment de speranță într-un univers populat de impactul viitorului, ale cărui înfățişări şi sensuri plutesc imprevizibil.

Elena Apostol cu ***Playng with the cat***, pentru fagot solo, ne atrage cu al ei discurs secvențial şi de reală incidență inventică, cu deschideri în spații de velocitate intrumentală. Se învederează la Elena Apostol sentimentul grafiei sonore şi de aducere a acesteia în plan auditiv credibil, cât şi capacitatea de a se exprima în tot ce doreşte să exprime.

Călin Ioachimescu a oferit în acest program lucrarea sa ***Tetrachords pentru flaut, violoncel şi pian***. Se constată în partiturile lui Călin Ioachimescu o linie directoare de ordin superior. El este un artist care şi-a găsit accentul său autentic, este original şi avansat şi este dotat comportamental artistic cu un echilibru rar, inclusiv printre confrații săi de profesie.

Martin Q. Larson este din Suedia, şi i-am auzit ***Gyration Point 3.1***, în interpretarea întregului ansamblu şi în primă audiție românească. Universul sonor este aici, fatal, al Nordului. Un punct giratoriu, un punct în spațiu. Cu voci şi vocificări, cu întretăieri de lumini în noapte, de unde şi notațiile din partitură ca la un moment sau altul instrumentiştii, pe rând sau în grup, să recite texte în engleză, cu vocile lor cu nimic contrafăcute. A fost o piesă de succes, interesantă şi revelatoare.

Dualisme - în primă audiție absolută – de Bogdan Vodă, compoziție scrisă pentru ansamblu, evoluează prin ecourile şi răsunetele de bolți votive şi în sonorități de plenitudini. Avem aici, într-un alter-ego, blocuri sonore

intersectate impulsiv şi scurte citate din literatura componistică celebră mondială. Dar sonoritățile reintră între malurile unui calm final, ca o eclipsă, ca o implorare de viață.

Horia Şurianu a implicat în construcția lucrării sale ***Anonymes sonores*** tehnica evoluată, desigur, a recitativului, a recurenței şi totul cu o mare claritate şi chiar cu un anumit freamăt de sensibilitate.

Laura Ana Mânzat şi-a înscris în programul serii ***Bergamo***, în primă audiție absolută. *Bergamo* este o piesă de caracter care planează cu o gestică dansantă, şi componistic, în flexibilități distincte în conturarea climatului sonor şi cu o abilitate în modularea planurilor sugerate şi sugestive deopotrivă.

Programul acestui recital de muzică contemporană s-a încheiat cu ***Quasisuita*** de Liviu Dănceanu o excelentă şi plină de voioşie glumă muzicală, pe cât de adorabilă, pe atât de savuroasă. Şi ca într-un altcândva, badineriile.

Mircea ŞTEFĂNESCU

Medalion Pierre Boulez – 90

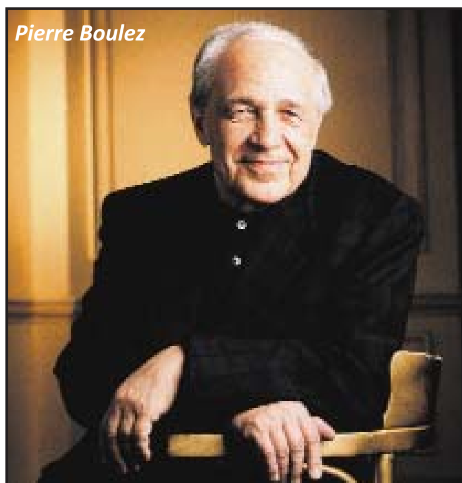
Festivalul Internațional "Meridian, Zilele SNR – SIMC" Ediția a XI–a, a inclus în programul său un concert omagial dedicat lui Pierre Boulez, reprezentant eminent al muzicii contemporane, care a împlinit anul acesta, în data de 26 martie, 90 de ani.

Pentru început, compozitorul Fred Popovici a prezentat personalitatea complexă a marelui artist realizând o analiză, fină şi nuanțată, comparabilă cu o prelegere academică, a datelor esențiale ale talentului său multiplu.

În evoluția sa creatoare, Boulez a parcurs mai multe etape: mai întâi sunt operele de tinerețe, cele două

Sonate pentru pian, *Sonatina* pentru flaut şi pian, *Cantatele* inspirate de poemele lui René Char, într-un cuvânt, primul Pierre Boulez. După studii cu René Leibowitz şi apariţia piesei, de o uluitoare noutate, *Mode de valeurs et d'intensité*, compusă de Olivier Messiaen, profesorul său de la Conservatorul din Paris, urmează etapa serialismului integral, a serialismului extins la toţi parametrii sunetului muzical. De pildă *Polyphonie X* ori *Structures* pentru două piane, scrise în acea vreme, sunt muzici care-ţi "strepezesc" urechile.

Le Marteau sans maître pentru voce şi şase instrumente, bazat pe trei poeme, suprarealiste, ale lui René Char este o operă emblematică pentru creaţia sa muzicală şi nu numai. *Ciocanul fără stăpân* înseamnă 1) relaţii complexe şi interdependente între înălţime, ritm, dinamică şi timbru, 2) eliberarea de forma predeterminată, unidirecţională, 3) "combinarea superioară", spre a-l cita pe Boulez însuşi şi coerenţa celor nouă piese alcătuitoare, 4) anticipă ideea de labirint şi de operă deschisă.

Pierre Boulez

Din colaborarea cu IRCAM, al cărui fondator este, au rezultat compoziţii precum *Repons*, pentru şase solişti, orchestră şi dispozitiv electronic (1981 – 1988), *Dialogue de l'ombre double*, pentru clarinet şi dispozitiv electronic (1985), *Anthèmes 2* pentru vioară şi dispozitiv electronic (1997 – 2008). Cei doi protagonişti ai discursului sonor, respectiv muzica tradiţională şi mediul electronic, nu se concurează, iar acesta din urmă nu tulbură şi nu domină invenţia muzicală, dimpotrivă, favorizează explorarea unor noi universuri sonore şi estetice.

Alături de creaţia muzicală trebuiesc amintite excelentele sale studii de muzicologie, trebuie amintit Pierre Boulez, marele şef de orchestră şi nu în ultimul rând, profesorul Boulez şi cursurile predate la Darmstadt, la Musik Akademie din Basel, la Universitatea Harvard etc.

Concertul din 20 noiembrie a.c. a început cu *Sonata pentru pian* de Pierre Boulez. Aşa cum spuneam, este o operă de tinereţe care poartă amprenta şcolii franceze, cu trimiteri directe spre muzica lui Olivier Messiaen, profesorul său de armonie de la Conservatorul din Paris; a fost foarte bine cântată de Ion Bogdan Ştefănescu – flaut şi Andreea Dumitrescu – pian.

Următoarea lucrare a fost *Omagiu Pierre Boulez* pentru vioară solo şi mediu electronic de Fred Popovici, Autorul a considerat vioara şi mediul electronic drept două instrumente care cântă impreună, dialoghează, se confruntă, se imită, se acompaniază ori merg fiecare pe drumul său; am auzit melodii, armonii, culminaţii sonorităţi orientale, spectrale, flageolete şi un mediu electronic perfect realizat la IRCAM. Piesa lui Fred Popovici, remarcabilă, are afinităţi elective cu *Anthèmes* pentru vioară şi dispozitiv electronic de Pierre Boulez, nefiind exclus ca aceasta din urmă să-i fi fost model ori temă de meditaţie. Partitura viorii, de o dificultate extremă, a fost perfect interpretată de Diana Moş.

Piesa lui Klaus Ager, *Domino 2* pentru flaut solo, evocă *Elegiile duineze* ale lui Rilke, meditaţiile poetului pe tema candorii, iubirii, solitudinii, ideile sale pe tema îngerilor. *Duino 2* este în fapt o continuă melodie, inspirată şi luminoasă, structurată prin alternanţa flaut – flaut alto (flautul fiind corespondentul ideal al artei cuvântului) în distihuri, care reaşează melodia în prim planul muzicii. Interpret au fost Ion Bogdan Ştefănescu şi flautele sale de aur, care ne-a demonstrat, şi de această dată, excelenţa talentului său.

O mare parte din compoziţiile lui Pierre Boulez au izvorât dintr-o fervoare intelectuală; este şi cazul *Sonatei a III-a* pentru pian. Impresionat de izbitoarea originalitate a operei lui Joyce, de "exerciţiile de stil" şi tehnica literară din *Ulysses*, inspirat de noua poetică a lui Mallarmé, de poemul *Un coup de dés*, care aduce cu sine o nouă punere în pagină a cuvintelor, autorul *Structurilor pentru două piane* vorbea despre obligativitatea de a regândi în întregime noţiunea de formă muzicală, de a renova prezentarea fizică a partiturii.

Sonata a III-a pentru pian, cu cele cinci formante reale (părţi) ale sale, este un fel de "work in progres", o operă care asigură un număr de parcursuri posibile, graţie unor dispoziţii precise. Modelele poetice alese, Joyce şi Mallarmé, sunt greu de înteles, dar *Sonata a III-a* pentru pian este mult mai greu de descifrat, de înţeles şi aproape imposibil de cântat. Foarte talentatul pianist Sorin Petrescu a trecut cu brio acest dificil examen, această "aventură" a interpretării în public a *Sonatei a III-a* de Boulez. Concertul omagial *Pierre Boulez – 90*, prin calitatea muzicilor şi a interpreţilor: Ion Bogdan Ştefănescu, Sorin Petrescu, Diana Moş, Andreea Dumitrescu, de înaltă valoare, a fost o izbândă artistică.

Veturia DIMOFTACHE

Rafal Zolkos, o surpriză a Meridianului...

Un recital de flaut a apărut surprinzător între recitalul de lied susţinut de mezzosoprana Claudia Codreanu împreună cu pianista Diana Vodă şi concertul ansamblului Archaeus din seara zilei de joi, 19 noiembrie - un modul rămas până în ultima clipă cumva nesigur în programul festivalului, dar care merita să fie din start bine mediatizat, întrucât întrunea toate condiţiile unui eveniment brand MERIDIAN: program contemporan (din ultimele trei decenii), reprezentativ pentru componistica internaţională (Anglia, Polonia, Italia, Germania, România), şi - ca un corolar - propus de un interpret de excepţie dinafara României. **Rafal Zolkos** vine din Polonia, ţara Festivalului de Toamnă de la Varşovia - care a făcut istorie în aria europeană, chiar mondială a muzicii noi/contemporane.

Tânărul flautist şi-a construit programul în liniile unei corecte diplomaţii culturale şi de breaslă - un compozitor român, unul polonez, un compozitor din diaspora, doi binecunoscuţi europeni; alţi doi europeni, mai puţin cunoscuţi, dar cu lucrări foarte bune.

Recitalul a debutat cu *Ektra* de **Christophe Bertrand** – trei miniaturi care tematizează în cheia virtuozităţii - atât

componistice, cât şi tehnic-instrumentale - expresivitatea scărilor muzicale ascendente, apoi ale celor descendente, pentru a le combina în partea finală într-un traseu mixt, foarte ornamentat.

În lucrarea lui **Adrian Enescu** *Irreversible* secvenţele de world music de pe bandă, selectate din rezervoare culturale diverse şi amalgamate cu debordantă imaginaţie, creează un spaţiu sonor exotic prin care linia flautului, ca un fir al Ariadnei, apare, dispare, revine şi conduce… ireversibil spre o ieşire din acest Labyrint.

Bruno Mantovani îşi propune în *Quatre Mélodies armeniennes* raportarea personală la modelul folcloric, uneori ţintind sublinierea identităţii sursei menţionate în titlu prin citate, alteori sublimând un posibil spirit armean în acaparante zone mişcate (cu *staccato* generalizat) alternând cu cele epic-doinite, particulare şi totuşi cumva familiare ascultătorului român.

Din creaţia lui **Gabriel Iranyi** (clujean prin formare, berlinez prin adopţie) interpretul polonez a ales piesa *Anamorphosen*, care-i dezvăluie cu claritate opţiunile stilistice ale compozitorului: zone calme, reflexive, cu sunete lungi şi punctuaţii-accente, în alternanţă net delimitată cu construcţii alerte, articulate gestual. Linia flautului, de expresie sobră, şi traseul pianului, concentrat uneori în puţine sunete, se întâlnesc adesea în unison pentru a se despărţi apoi în desfăşurări armonice ample. **Rafal Zolkos** împreună cu pianista **Mădălina Dănilă** au reuşit într-un tandem perfect echilibrat crearea unei impresionante tensiuni a parcursului şi în părţile ulterioare mişcate, energice (II, IV), precum şi în partea a III-a, unde flautul-bas aduce un surprinzător suflu romantic, controlat cu discreţie în potenţialul său expresiv.

Conform tradiţiei (sic!): dacă este un recital de flaut contemporan, atunci musai o piesă a emblematicului **Salvatore Sciarrino**. De astă dată: *Canzona di Ringraziamento* - o muzică a ecourilor, a urmelor lăsate de sunete puternice, cărora pare a li se fi decupat din volum, din impactul forte, lăsându-li-se intenţia, traseul interiorizat, plasat parcă direct în memorie, fără un prezent al arderii. Această consistenţă sonoră aparte a fost evidenţiată remarcabil de interpret prin atenta diferenţiere în lucrul de detaliu aproape exclusiv pe sunetele armonice.

Aducând un contrast benefic pentru program, piesa *Figure Veneziane* a compozitorului polonez **Dariusz Przybylski** pune împreună cântece simple, sugerând spaţiul venetian, ce intră în superpoziţii cu alte straturi melodice, din ce în ce mai complexe: înşiruiri rapide de scări elaborate, zone de slap-tongue, zone de staccato – rezultanta fiind o compozitie polifonică de strălucitoare anvergură.

Şi, din nou, conform tradiţiei (sic-sic!), proba de final - salt mortal sau cvadruplu pe gheaţă: *Carceri d'Invenzione IIb* de **Brian Ferneyhough** - cap de listă în istoria muzicii recente la capitolul noua complexitate a anilor '80, pentru care lucrarea este o mostră lămuritoare: muzică de limită, excesivă în toţi parametrii compoziţionali, descrişi în partitură cu acribie utopic de atins în realizare. **Rafal Zolkos** dă curs acestei provocări cu siguranţă, reliefează etajele polifonice, menţinându-se în mişcarea perpetuă, oscilantă, neregulată, ameţitor de rapidă: un carusel nervos, indecis până spre final în a se opri sau nu.

Deşi selecţia lucrărilor – asupra cărora am insistat pentru că (ne) interesează muzica prezentată în festival, ineditul sau soliditatea compoziţiilor, înnoirea sau perimarea traseelor stilistice ale compozitorilor - a fost mai mult decât mulţumitoare, totuşi impresionantă rămâne prestaţia flautistului polonez. Nimic gratuit; totul foarte bine pus în sunet, prezentat suveran. **Rafal Zolkos** pare că poate cânta orice muzică, oricât de personală, avangardistă sau neo-clasică… Nuanţe mici, delicate, figuraţii din cele mai diverse, tehnici de modulare expresivă a aerului în interiorul şi în apropierea intrumentului, şuierături, efecte percusive, adaosul de voce, de clape… Nu cred că a lipsit de la rampă vreo modalitate tehnică a flautului contemporan, asta şi pentru lucrările prezentate o cer, fiind compuse cu ştiinţa amplului domeniu la care flautistul şi pedagogul de excepţie Pierre-Yves Artaud şi-a spus decisiv cuvântul începând de prin anii '80.

Am ascultat un veritabil virtuoz, cu solid antrenament în tot arsenalul tehnic al ultimelor decenii. Regretabil că a fost ascultat de un public redus, îmbucurător că am fost prezenţi. Un public mult mai consistent sperăm că va afla la timp şi se va bucura de revenirea acestui tânăr maestru al flautului la o nouă ediţie a unuia din cele două festivaluri internaţionale dedicate

Mădălina Dănilă, Rafal Zolkos

Foto: Diana Rotaru

muzicii de vârstă nouă care marchează la Bucureşti, la final de primăvară (SIMN) şi de toamnă (MERIDIAN), scena de profil în fiecare an.

Carmen CÂRNECI CAVASSI

Mădălina Dănilă şi invitaţii săi

Vineri, 20 noiembrie 2015, la sala George Enescu de la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti am urmărit atent şi curtenitor faţă de artă, recitalul în prim plan cu pianista **Mădălina Dănilă** şi cu invitaţii săi **Alexandra Ariadna Mihai** - soprană, **Ionuţ Brehuescu** - bariton, **Diana Simon** - pian, **Mircea Marian** - violoncel.

Sonata nr. 4 pentru pian solo de Paul Rogojină, a sunat în interpretarea realizată de Mădălina Dănilă cu sclipiri în tonuri de cristaluri, cu impetuozităţi, cu tensiuni, cu o autentică statuare a valorii. Componistic, tratarea claviaturii operează succesiv pe toate registrele, în străbateri de acorduri masive, altă dată discrete şi diafane.

Jana Andreevska este din Polonia şi compoziţia sa ***Three dyadic variations pentru pian solo*** are o structură tripartită. Un comentariu al acestei muzici se poate centra pe configuraţiile într-un cadru rezonant asemeni cântului la orgă. Pasaje alternative sunt fie de o înviorătoare degajare fie de un dramatism temperamental revelatoriu. Mădălina Dănilă a conferit şi acestei muzici portanţa în sensul nuanţelor şi al rigorii evenimenţiale proprii acestui discurs pianistic.

În ***Waves pentru violoncel şi pian***, Adina Sibianu a scris o ştimă pentru instrumentul solist în registrul baritonal vibrant şi narativ, atingând semnificaţii de sensibilitate din climatele de empatie cunoscute şi similare între ele. La pian avem o dispoziţie de vibraţii acordice în coeziuni şi distinct relief în această însoţire inspirată cu violoncelul la proxima vocii umane.

O compoziţie de Sever Tipei, cu titlul ***HB with G&E pentru pian solo***, este intempestivă şi, pe banda invizibilă dar, oricum, reală a timpului, autorul, poate conştient, poate subconştient, este intens în contraste şi în jocurile cu întâmplarea, întrucât avem şi componente imprevizibile şi obiecte sonore disparate. Potrivit notaţiilor din partitură, Mădălina Dănilă a trebuit, într-un moment sau altul, sa cânte pe claviatură sau să acţioneze direct pe corzile libere ale acestui instrument. Solicitarea impusă însă de susţinerea mentală, emoţională şi fizică a textului componistic respectiv ne-a prezentat o altă pianistă Mădălina Dănilă, viguroasă până la o degajare impresionantă, elansată în virtuozităţi de fond şi nu de simplă agilitate, aspect rar întâlnit printre interpreţi şi ilustrat într-un celebru citat din Michelangelo, unde acesta vorbeşte despre *Mâna care ascultă de intelect*.

Ghenadie Ciobanu este un compozitor de la Chişinău. În piesa pentru violoncel solo ***La cancion que no fue cantada y la ultima serenata de Juan Carlos*** profilează o linie melodică de factură nostalgică. Sunt aici şi plângeri şi deplângeri cu regretul de nestins după cineva scump pierdut în realitatea implacabilă.

Sfaturile Mântuitorului, piesă scrisă de Diana Simon pentru soprană, bariton şi două piane, mi-a apărut ca un fragment, desigur important, dintr-un mare oratoriu cu temă biblică, probabil în lucru, întrucât spusele cântate sunt cuvintele lui Isus în predicile sale. Aici lucrăm cu texte absolute, care nu suportă nici comparaţii şi nici aprecieri. Pot spune doar că Diana Simon a avut inspiraţie şi, poate, viziune.

Mircea ŞTEFĂNESCU

Recital de vioară

Marianna Oczkowska, tânăra şi talentata violonistă poloneză, laureată a numeroase concursuri naţionale şi internaţionale, este o distinsă şi cunoscută interpretă a muzicii noi. Rezidentă în Austria, Marianna Oczkowska este artist instrumentist în orchestra ORF Radio – Symphonieorchesters Wien şi în alte formaţii instrumentale, este membru fondator al Ansamblului Platypus şi susţine recitaluri şi concerte în cadrul unor prestigioase festivaluri internaţionale de muzică contemporană unde este frecvent invitată.

A fost oaspetele precedentei ediţii a Festivalului Internaţional "Meridian, Zilele SNR – SIMC", Bucureşti, iar anul acesta, la cea de a XI-a ediţie a Festivalului Meridian, dedicată împlinirii a 95 de ani de la înfiinţarea Societăţii Compozitorilor Români, a susţinut, în dimineaţa zilei de 21 noiembrie a.c. în Aula Palatului Cantacuzino, un recital de vioară.

Pentru început, am ascultat piesa *Prisme* a compozitorului elveţian Michael Jarrell. Prima secţiune a lucrării, care se va relua la sfârşitul ei stabilindu-se astfel o simetrie a extremelor, explorează registrul acut şi supraacut al viorii. Secţiunea mediană se defineşte prin mari contraste de tempo, de înălţimi de nuanţe. Există "corespunderi", spre a-l cita pe Baudelaire, între statuetele excesiv alungite ale lui Giacometti, (compozitorul a studiat paralel cu muzica ţi artele plastice) universul sonor, total nou, al lui Varèse, ţi piesa lui Jarrell, *Prisme*, cu sonorităţile ei transparente, cu contrastele şi construcţia ei formală multidimensională.

Piesa următoare, *Moved by* de Clemens Gadenstätter, a fost o primă audiţie. Amintim cu acest prilej faptul că Marianna Oczkowska colaborează frecvent cu tinerii compozitori, iar aceştia, la rândul lor, i-au dedicat lucrări de ale lor. *Moved by* este o compoziţie amplă, complexă, de mare virtuozitate, cu sonorităţi stranii, venite parcă din alte lumi. Cele două mari secţiuni ale acesteia, part B şi part C (presupun că există şi part A), nu au fost cântate împreună, adică una după cealaltă, dimpotrivă, ele au deschis şi închis, asemeni unui prolog şi epilog, celelalte trei piese cuprinse în programul concertului.. Acestea au fost: *Tres Interludios* de José Maria Sánchez-Verdú, *1.X* de Georges Aperghis, compus în maniera Messiaen, "styl oiseaux", Kandinsky – *Etude 5. Point et Résonances III* de Frederik Neyrinck, o piesă în primă audiţie, foarte scurtă, durează doar două minute, în fapt, o stranie fulguranţă, comparabilă cu pictura abstractă a unor Kandinsky sau Paul Klee. Menţionez că nici cele trei *Interludii* ale lui José Maria Sánchez-Verdú nu au fost cântate împreună, ci în alternanţă cu piesele lui G. Aperghis şi F.Neyrinck, mai sus menţionate.

Marianna Ozkowska

Aşa cum spuneam, Marianna Oczkowska este o violonistă deosebit de talentată, de muzicală, de inteligentă, cu o remarcabilă tehnică violonistică, şi … este o prezenţă scenică ce radiază lumină, eleganţă şi graţie.

Concertul artistei a fost realizat în colaborare cu Forumul Cultural Austriac din Bucureşti.

Veturia DIMOFTACHE

Münchhausen-stăpânul minciunilor

Spre deosebire de *Alice în ţara minunilor* sau *Pinocchio*, *Aventurile baronului Münchhausen*, ca şi *Călătoriile lui Gulliver*, nu au fost scrise pentru copii, ci pentru publicul adult. Totuşi copiii sunt astăzi cei care se bucură cel mai mult de fantezia baronului: în timp ce metamorfozele eroinei din *Alice în ţara minunilor*, atmosfera stranie, onirică, trimiterile psihanalitice sunt de natură să înspăimânte, aventurile baronului au de a face cu lumea exterioară, văzută cu detaşare şi cu poftă de acţiune. Imaginaţia personajului decupează şi recombină elemente ale lumii vizibile; minciunile sale pornesc şi rămân în limitele realităţii înconjurătoare, din care fac un colaj absurd şi vesel. Münchhausen este extravertit, amuzant şi simpatic, iar balivernele sale nu au nimic periculos; militarul fanfaron este o binecunoscută tema antică, un arhetip.

Opera lui Dan Dediu pe un libret de Holger Siemann nu este nici ea o operă pentru copii, deşi aceştia o savurează din plin. Nu îmi aduc aminte să fi văzut copii atât de atenți şi receptivi la un spectacol de operă! Şi vorbim de o operă în care libretul amestecă absurdul cu aluzia socială, arhetipalul cu accidentalul, satira cu reveria, iar personajele persistă în ambiguitate: niciunul nu cheamă la identificare, toți sunt proteici, de la travestiri şi atribuiri de multiple roluri, la atitudini. Ceea ce ține în permanență publicul cu urechile ciulite şi cu ochii largi deschişi este nu atât "povestea" - o reinterpretare în cheia literaturii absurdului a unor teme din carte, alături de multe teme cu totul noi, într-un melanj nu uşor de desluşit la orice vârstă - cât inventivitatea extraordinară a muzicii şi vioiciunea viziunii regizorului. Ceea ce vedem şi auzim nu lasă nici o clipa atenția să vagabondeze: pregnanța muzicii, surprizele, densitatea evenimentelor solicită în permanență simțurile şi intelectul; abundența impresiilor este contrabalansată de decorul quasi-minimalist, iar excelența interpreților susține nivelul şi verva spectacolului.

Muzica lui Dan Dediu nu încetează să surprindă prin schimbările neaşteptate de dispoziție, prin diversitatea evenimentelor şi stăpânirea perfectă a mijloacelor.

Virtuozitatea compozitorului se manifestă la toate nivelurile: în bogăția melodico-armonică şi ritmică, în stăpânirea formelor şi genurilor (passacaglia, giga, virelai etc.), în combinarea sintaxelor muzicale (cvintetele cântăreților, de pildă, sunt uimitor construite!), în varietatea amestecurilor coloristice în cadrul restrâns al celor nouă instrumente şi nu în ultimul rând în alegerea referințelor culturale.

Foto: Sebastian Oros

Regizorul Cristian Mihăilescu şi compozitorul Dan Dediu

Umorul şi versatilitatea, estetica de tip clasic-vienez, claritatea gândirii sale sublimează tendințele neo-dadaiste ale libretului (esențele lui Holger Siemann sunt uneori greu de depistat, alteori referința e neaşteptat de directă).

Evident, dihotomiile adulți-copii, teatru-video, adevăr-minciună, Europa-Orient, nu sunt decât un aspect imediat şi nicidecum miza principală a operei. Un fir unificator postmodern străbate întreg spectacolul - procedeul *mise en abime* (autoreferință), care se manifestă în felurite chipuri: includerea mijloacelor video în spectacol, teatru în teatru (dubla iluzie a realității), personajul Münchheim-oglindă a lui Münchhausen, dar şi referința: menționarea cărților cu Münchhausen, referirile la decor şi turneu, la tatăl lui Münchhausen, la Seherezada şi Don Quijote, aluziile muzicale la Stravinsky, Mozart, Schubert, Schönberg - toate acestea, deşi atât de diverse, sunt un liant. Ele creează simetrii şi includeri-prelungiri telescopice, spațiu în spațiu. Replica lui Münchheim: "Münchhausen e un rod al fanteziei" se înscrie în această linie, cumva în sens invers: în realitate, Münchhausen e inspirat de un personaj real, dar Raspe şi Burger integrează fanteziile lui în propriile ficțiuni. Astfel, din autor, Münchhausen devine personaj, iar Siemann îl interpretează *au troisième degré*.

Regia lui Cristian Mihăilescu este vie, dinamică şi vine în întâmpinarea viziunii postmoderne: el adaugă trei copii celor cinci personaje (o alta *mise en abime* - publicul operei de copii este "pus" pe scenă), aduce un clown în foier, pe scenă şi pe ecran, proiectează imagini de actualitate dramatice pe fundal în scena concursului de minciuni – punct culminant al spectacolului, în care compozitorul şi dirijorul Dan Dediu se întoarce spre public şi imită cu un haz nebun diverse instrumente, în dialog cu Münchheim, parodiind lozincile gogonate ale acestuia şi concurând cu succes cu cântăreții. Ironizarea culturii de larg consum, dar şi tributul adus ei, juxtapozițiile absurde, elementele narative codificate din text, ca şi miza pe interpretarea personală a sensurilor de către public sunt, evident, atribute ale postmodernismului şi regia lui Cristian Mihăilescu le etalează şi le exploatează cu abilitate. Chiar şi luna butaforică în scădere – creştere se percepe ca o soluție vizuală de tip neo-dadaist, un obiect care se integrează în viziunea de ansamblu, asumându-şi concurența cu posibilele soluții video.

Coregrafia lui Răzvan Mazilu, care cultivă în general mişcări rotunde, extrem de plastice, contrastează plăcut cu asperitatea staccato-urilor şi sonorităților percutante; efectul de dulce-amar contribuie la bogăția de percepții. Vizual, spectacolul epuizează o gama largă de sugestii, de la infantil (dansul văcuțelor) la misterios (personajele mascate pe două ecrane) sau dramatic (imaginile documentare).

Scenografia Andreei Rotaru este simplă şi elegantă, cum se şi cuvine la o asemenea bogăție de idei. Dreptunghiul ecranului din stânga, arcada uşii din capul scărilor se regăsesc combinate în micul teatru din dreapta scenei; curba scărilor împarte spațiul scenic în două, confirmând ideea unei dihotomii subliminale. Schimbările de culoare şi lumina şi aluziile la Andy Warhol (seria buzelor roşii pe fond alb de la începutul actului II) sau la Kandinsky (petele de culoare din fundal – aria "*Eu sunt Münchhausen şi am ceva de spus*") sunt în asentiment cu aluziile muzicale şi citatele integrate. Schimbările de culoare şi lumină (turcoazul duetului amoros dinaintea finalului) sunt şi ele soluții vizuale fericite.

Concepute pe linie clasică costumele Danielei Drăgulescu contribuie la unitatea vizuală a spectacolului şi se înscriu în coordonatele spațio-temporale ale textului.

Interpretarea cântăreților şi muzicienilor din fosă în spectacolul din 21 noiembrie a fost strălucită, cu atât mai mult cu cât partitura este extrem de dificilă. Daniel Filipescu, cu posibilități vocale multiple şi puse extrem de bine în folosul personajului, a creat un Münchhausen versatil, mai degrabă rafinat decât simpatic (de altfel, imaginea baronului din caietul program e concepută în spirit grotesc). În rolul lui Münchheim, Valentin Racoveanu a arătat o fațetă umoristică neaşteptată, multă suplețe vocală şi actoricească. Amaia Arrieta în triplul rol Lisbeth/Karl/Fatima a reuşit să scoată în relief valențele expresive ale partiturii şi să fie de nerecunoscut în fiecare

ipostază. Cu vocea sa de bas şi cu alura gravă, de Buster Keaton cu urechi-trompete moi, à la Salvador Dali sau cu coarne de cerb, un viking cu turban şi iatagan, Ştefan Schuller a încântat publicul. Andreea Iftimescu în rolul lui Frau Kern a creat un personaj ambiguu, autoritar, cinic, înşelător. E interesant de observat că în lupta cu Lisbeth pentru baronul Münchhausen, ea pare să aibă mai tot timpul câştig de cauză.

Un mare bravo tuturor cântăreţilor, dar şi un mare bravo instrumentiştilor ansamblului Profil, dirijaţi cu precizie maximă de Dan Dediu: Dianei Moş, lui Eugen Bogdan Popa, Ionuţ Bogdan Ştefănescu, Mihai Pintenaru, Sorin Lupaşcu şi Adrianei Maier, pianista care a susţinut, alături de Tudor Scripcariu, întreaga pregătire muzicală a unei partituri extrem de dificile.

Lena VIERU CONTA

Ansamblul *AD-HOC*

Printre oaspeţii de seamă ai "Festivalul Internaţional "Meridian, Zilele SNR – SIMC", ediţia a XI-a – Bucureşti, s-au aflat membrii Ansamblului AD–HOC al Academiei de Muzică "Gheorghe Dima" din Cluj – Napoca, condus de compozitorul şi prof. univ. dr. Adrian Pop.

Ansamblul AD–HOC a susţinut, în după-amiaza zilei de sâmbătă 21 noiembrie a.c. la Universitatea Naţională de Muzică – Bucureşti, Sala "George Enescu", un concert prezentat de compozitorul Adrian Pop. A fost un concert omagial, menit a sărbători trei maeştri clujeni, Ede Terényi, Hans Peter Türk şi Valentin Timariu, care au împlinit, de curând, un număr rotund de ani, 80, 75, 75 .

Privind C.V.-ul, fastuos, al maestrului Terényi Ede, compoziţiile, tratatele universitare, studiile, eseurile - publicate, premiate, cântate în ţară şi străinătate - "se sparie gândul!", pentru a folosi o expresie ardelenească. Din creaţia domniei sale am ascultat *Cvartetul nr. 1* distins cu Premiul Uniunii Compozitorilor în anul 1973. A fost gândit ca un omagiu, ca o reverenţă adusă lui Bela Bartok, drept pentru care pe parcursul lucrării am distins ritmuri, vocabule, sonorităţi *(Muzica pentru coarde percuţie şi celestă)*, "maniera di comporre" a marelui maestru, de pildă, echilibrul muzică savantă – muzică autentic populară, relaţia diatonism - cromatism, structura ansamblului în cinci mişcări, vezi *Concertul pentru orhestră* etc..

Vorbind despre compozitorii clujeni se cuvine a evoca personalitatea, de un imens prestigiu, a maestrului Sigismund Toduţă, creator al unei şcoli moderne de compoziţie, de care era foarte mândru. Dintre toţi studenţii maestrului Toduţă, unul mai merituos decât celălalt, pe Hans Peter Türk îl aprecia în mod deosebit; l-a reţinut ca preparator la Catedra de compoziţie a Conservatorului "Gheorghe Dima" din Cluj, au scris împreună *Formele muzicale ale barocului în opera lui J.S.Bach. – Invenţiunile la două şi trei voci*, carte monumentală de peste 670 pagini, i-a fost conducător ştiinţific al tezei sale de doctorat, care avea ca temă armonia mozartiană, teză absolut remarcabilă, ş. a. În timpul studiilor doctorale, Hans Peter Türk a compus *Meditationen K.V.499*, pentru cvartet de coarde, lucrare pe care am ascultat-o în concertul Ansambului A.D-HOC. Dacă tema *Cvartetului K.V.499* se distinge clar în ştima violoncelului, spiritul mozartian "(se află) în tot, plutind pe toate", spre a cita *Arta poetică* a lui Verlaine.

Din creaţia lui Valentin Timaru, am ascultat primul său *Cvartet de coarde*, compus în anul 1969, când era student la Conservatorul de Muzică "Ciprian Porumbescu"din Bucureşti la clasa maestrului Anatol Vieru. Deşi este o simplă lucrare de şcoală, *Cvartetul nr.1* de Valentin Timaru, este o piesă deosebit de valoroasă, compusă într-un stil neoclasic, îmbinat cu intonaţii populare româneşti.

Ţiituri 2 pentru vioară şi pian de Adrian Pop este o piesă de mare virtuozitate şi strălucire, excelent cântată de Eva Butean pian şi Radu Dunca vioară. Asemeni isonului şi fundalului auriu al icoanelor bizantine, ţiitura este o formulă de acompaniament care susţine melodia dar şi impune caracterul piesei, *Ţiitura 2* de Adrian Pop vine din nordul transilvan, din dansurile maramureşene, prin şcoala, înaltă, a unor Sigismund Toduţa şi Tudor Jarda, spre a demonstra, din nou, frumuseţea cântului şi dansului popular românesc. În contextul lucrării, episodul cu coardele ciupite ale pianului şi inversarea celor două planuri sonore, ţiitura – ostinato şi melodia, aduce cu sine o insulă de culoare.

Concertul Ansamblului AD–HOC a mai cuprins

Ad-Hoc

Sonata pentru clarinet şi pian de George Balint, lucrare premiată la Concursul 'Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca (1983) care a însemnat prima afirmare componistică a lui George Balint. Este o piesă monopartită bazată pe pulsaţiile unui ritm aksak, uneori întrerupt de scurte spisoade lirice (doină – baladă – cântec lung) perfect definite şi coda. Este o piesă remarcabila, a fost foarte bine cântată de Aurelian Băcan - clarinet şi Eva Butean - pian.

Marea surpriză a concertului Ansamblului AD – HOC a fost tânărul şi excepţionalul Aurelian Băcan, compozitor şi clarinetist. Din prezentarea concertului am reţinut că lucrarea sa, *Les Kaches – esprits des rochers,* pentru vioară, clarinet şi pian, excelent cântată de *Trio Axis Mundi* (Aurelian Băcan clarinet, Radu Dunca vioară şi Eva Butean pian) se doreşte a fi un omagiu adus spiritelor, bune şi rele, ale Caucazului. Este concepută într-un stil compozit, cu sonorităţi din lumea lui Milhaud, Copland, Ravel (respectiv, *Scaramouche*, *Concertul pentru clarinet şi orchestră*, *Sonata pentru vioară şi pian),* cu exuberante ritmuri, spaniole şi de jazz. Totul este atât de bine scris, de coerent, de personal, iar rezultatul este unul singur: *Les Kaches* de Aurelian Băcan este o piesă foarte frumoasă şi de mare succes.

Prin muzicile prezentate, compoziţii de Ede Terényi, Hans Peter Türk, Valentin Timariu, Adrian Pop, George Balint şi Aurelian Băcan, prin interpreţii de excepţie, Aurelian Băcan – clarinet, Eva Butean – pian,

Radu Dunca şi Melania Béres – vioară, Ovidiu Costea – violă şi Vlad Raţiu – violoncel, concertul susţinut de Ansamblul AD–HOC, condus de Adrian Pop, în cadrul Festivalului Internaţional Meridian - Bucureşti 2015, a fost un eveniment artistic.

Veturia DIMOFTACHE

Ansamblul *PLATYPUS* (Austria)

Sâmbătă 21 noiembrie, în concertul de seară (ora 19) am făcut cunoştinţă cu trei tinere muziciene, membre ale ansamblului austriac PLATYPUS; acesta, coordonat de compozitorul Hannes Dufek, cooperează cu parteneri precum festivalul Wien modern, Uniunea Compozitorilor din Austria, editura collegno etc., având deja în istoricul său, din 2009, numeroase concerte şi turnee întreprinse în ţări din Europa centrală, de asemenea în Mexic, Brazilia, Japonia, Argentina.

Concertul din cadrul festivalului MERIDIAN, susţinut în Aula Palatului Cantacuzino, le-a avut ca protagoniste pe **Kaoko Amano** – soprană, **Katharina Vass** – clarinet, şi **Marianna Oczkowska** – vioară, cele trei interprete etalând în interpretare siguranţă, implicare, dar şi o cuceritoare supleţe scenică. Ele cântă câte una, câte două, o singură dată ca trio. Predarea ştafetei este abil gândită pentru o echilibrare timbral-instrumentală a programului. Acesta atrăgea imediat atenţia prin frecvenţa titlului *Kafka-Fragmente*, mai precis cinci din cele 40 de miniaturi pentru soprană şi vioară ale ciclului (op.24) de **György Kurtág** (Ungaria) fiind intercalate printre alte şase

Platypus

lucrări semnate de compozitori din cinci ţări. Diversitatea era astfel asigurată şi pusă în valoare printr-un algoritm eficient de alternare a pieselor mai ample, impunându-se atenţiei prin durată, cu *Fragmentele pe textele lui Kafka* – episoade scurte, cu o desfăşurare între 30 de secunde şi două minute şi jumătate.

În *Kafka-Fragmente* **Kurtág** a găsit o manieră de abordare a textelor scriitorului existenţialist (aforisme, observaţii, notiţe) marcată de simplitate, compunând ca un avangardist care se serveşte cu parcimonie şi de clişeele tradiţionale ce-i convin: cantabilitate (decupată, deghizată), repetiţii (trunchiate), ritmuri de dans. Compozitorului îi place să spună despre muzica sa că ar fi făcută din (mai) nimic. Aici, linia sopranei (sunete, şoapte, silabe, zgomote) este susţinută, contrapunctată, împletită cu partitura viorii (scriitură subţire, întreruptă de pauze, sunete-efecte, microtonalite), calându-se perfect pe atributele fonice ale limbii germane: un univers captivant în pofida concentrării maxime a expresiei muzicale. Magnetizantă interpretarea pe care **Kaoko Amano** o dă *Fragmentelor Kafka* – supleţea, virtuozitatea cu care pune în sunet toate gradaţiile între cântat–rostit (şi aici: naturaleţea, accentul bine lucrat cu care vorbele... în germană se ţes în partitura vocală) sunt cuceritoare.

Miniaturile lui Kurtág au (fiecare) o autonomie sonoră bine coagulată, dar mai mult: ele leagă, înşiruie celelalte piese ale programului. Dacă s-ar fi renunţat la aplauzele-întreruperi, *Fragmentele Kafka* ar fi asigurat, precum un narator, chiar o anume continuitate între ele şi piesele mai ample – asimilabile unor *numere de operă* (de cameră, evident), iar rezultanta ar fi putut deveni un opus multi-form, cu ţinută mereu fluctuantă, totuşi surprinzător de coerent stilistic, cam aşa:

Actul I. ***Introducere***: *Les ruines circulaires* de **Tristan Murail** (Franţa) pentru clarinet şi vioară – cele două instrumente îşi expun în oglindă traseele organizate riguros, tratate şi microintervalic; motivică geometrizată urcător/ coborâtor, permiţând însă formularea unei cantilene. ***Arie 1***: **Kaija Saariaho** (Finlanda) mizează în *Changing light* pentru soprană şi vioară pe cantabilitatea lineară, urmărind textul şi pe rolul complementar, expresiv, al viorii; translaţie între cele două: vocea instrumentalizată, vioara cantabilizată. ***Arie 2*** şi ***Interval***: În *Study III For Treatise On The Veil* pentru vioară solo **Matthias Pintscher** (Germania) face nu doar un studiu de registru foarte înalt al viorii; prin cuplarea cu nuanţe foarte mici, el comprimă gestul componistic, miniaturizându-l, cu efect de interiorizare. Desfăşurarea de peste 10 minute între sonorităţi parţiale şi aproape-sunete, creează o stare de suspendare (o pauză/interval) în a cărei realizare violonista **Marianna Oczkowska** a arătat stăpânirea perfectă nu doar a tehnicilor (super-diferenţiate) adecvate acestei muzici minimalist-surdinate, dar şi a spiritului care o animă.

Actul II. ***Ansamblu***: *Kleine Fabel* pentru soprană şi clarinet este o raritate în muzica nouă; de pe o poziţie estetică apropiată lui Kurtág din unele *Kafka-Texte*, **Fernando Riederer** (Brazilia) creează aici comicul, vizând chiar satira - identificabile dincolo de limba adresării/ textului într-un vocabular de formule tipizate, împreună cu *ceva* proaspăt. ***Arie 3***: *Splitter* pentru soprană şi clarinet, compoziţia lui **Gerald Resch** (Austria) este o mostră de muzică nouă post-expresionistă pentru voce şi instrumente, dar o mostră inspirată. Limba germană cu consoanele ei percusive, vocea sunând în clarinet, mult slap tongue; zicerile sopranei ritmate cu lovituri în trianglu-metronom. Subţirimi, transparenţe suav-schimbătoare. ***Deznodământ*** *şi* ***epilog***: piesa lui **Roman Vlad** (România) *Reveniri per Altair* pentru clarinet şi bandă instaurează o anume fascinaţie prin alternarea repetată a două tipuri de discurs, mereu variate la revenire: un cântec simplu, lent şi o muzică *giocosa*-agitată, ce aminteşte şi de libertatea unui solo de jazz – în ambele ipostaze **Katharina Vass** a demonstrat multă subtilitate în zona cantabilă, spontaneitate şi agilitate în cea rapidă. Banda, la rândul ei, conţine un quasi-dublu elegiac ce se desprinde ezitant dintr-un fundal de tip genune-vârtej, ajungând la dezvoltări complexe şi închizând în cerc/stingere derularea acestei aventur(ăr)i, cu al său protagonist, clarinetul.

O soprană din Japonia, o clarinetistă din Austria şi o violonistă din Polonia ne-au oferit prin acest program aparte deschiderea lor, ca şi a ansamblului **Platypus**, spre orizonturi stilistice cât mai diverse şi interesante, dar şi o dovadă - convingătoare - a conlucrării multiculturale specifice Vienei, unde ele activează.

Carmen CÂRNECI CAVASSI

Trio *CONTRASTE*

Prezența *Trio-ului Contraste* în Festivalul Meridian (duminică 22 noiembrie la UNMB) a adus ca de obicei un program variat, alcătuit dintr-un şir de prime audiții alese cu grijă, cu o motivație şi parcurgere stilistică anume.

Lucrările au pus în valoare firesc profesionalismul muzicienilor (Sorin Petrescu-pian, Ioan Bogdan Ştefănescu-flaut, Doru Roman-percuție) alternând paginile de ansamblu cu momentele solistice, într-o cuprindere generoasă de rostiri componistice de factură diversă.

Piesa *Moments de passion* a compozitorului german Horst Lohse a adus virtuozitatea pianistică în expresii şi caractere diferite cu aluzii folclorice evidente iar muzicianul ucrainean Volodymyr Runcha - în *Homo Ludens,* pentru flaut solo (apelând tot zona folclorului în diversitatea motivelor melodice) a schițat un parcurs echilibrat şi bine construit, asezonat cu plăcute efecte ale vocii care însoțeau linia flautului.

Attracteur etrange, o pagina pentru percuție semnată de Lucian Mețianu s-a constituit ca un moment acumulativ de ritmuri şi explozii, tensiuni şi puncte culminante, cu un real caracter de intermezzo.

Folclorul ca sursă şi model de inspirație l-am aflat şi în câteva din lucrările oferite de trio-ul Contraste în mai multe ipostaze şi interpretări: Cornelia Tăutu în *Sursum corda,* a brodat pe un ostinato ce-i devine recognoscibil, un discurs cu ecouri lirice imaginative şi captivante; *Ison Confession,* lucrarea compozitoarei Felicia Donceanu a

Contraste

preferat nuanțele melancolice şi nostalgice, dispuse pe planuri temporale ca straturile unei memorii reprezentată poate de sunetul sintetizorului .

Din ciclul *Motive transilvane,* al compozitorului Corneliu Dan Georgescu, cele 3 piese scurte alese condensează expresii diverse ale folclorului în trăsături caracteristice şi ingenioase combinații instrumentale.

Rostiri si forme poate mult mai apropiate limbajului şi atitudinii componistice actuale am aflat în compoziția Violetei Dinescu – *Lytaniae* – o țesătură fin esențializată şi interiorizată, cu momente de eterofonie care se brodează pe un fond etern al timpului sau în piesa semnată de Didier Schein (compozitor francez care trăieşte în România), *Hoquetus,* care invocă deopotrivă tehnica medievală şi cea eterofonică. Cele trei planuri melodice independente (în cadrul cărora se acorda întâietate fiecărui instrument) se întâlnesc, intr-un discurs complex de tip simfonic cu apeluri chiar la concertul instrumental.

Contraste apropiate, partitura Maiei Ciobanu care a încheiat acest amplu şi incitant traseu printre cele mai noi realizări ale componisticii actuale, a pus în lumină modalități de receptare a operei muzicale la mai multe niveluri, prin contraste stilistice, de epocă, de construcții melodice şi ritmice, într-o succesiune de secțiuni articulate şi având ca liant începutul Sonatei Waldstein de Beethoven - permanență şi referință.

Ruxandra ARZOIU

Muzică vie

Anunțul concertului formației *Mud Cavaliers* mi-a atras atenția de când l-am văzut în programul festivalului Meridian, prin faptul că era atipic pentru alegerile pe care le-a făcut în ultimii ani acest festival: un concert de muzică improvizată cu instrumente electrice ori amplificate şi live electronics şi cu un ansamblu ce vine din Polonia – o țară deschisă în continuare orientărilor experimentale, de avangardă. Pentru mine au fost suficiente argumente ca să doresc să nu ratez acest eveniment.

Aşteptările mi-au fost confirmate din plin de proiectul "Monochromies" pe care membrii *Mud Cavaliers* (Jerzy Kornowicz, Krzysztof Knittel, Mieczys³aw Litwiñski, Tadeusz Sudnik, Ryszard Latecki, Wojciech Blazejczyk) ni l-au prezentat în Studioul de operă al Universității Naționale de Muzică din Bucureşti. Fiecare

Mud Cavaliers

"tablou" din suita "monocromiilor" a prilejuit o întâlnire vie cu o creativitate sonoră uimitoare şi o comunicare muzicală de excepție bazată pe o fină ascultare în grup, tradusă într-un flux energetic nestrangulat de prejudecăți.

Instrumentele mai mult sau mai puțin tradiționale (pian, vioară, trompetă, voce, chitară electrică) au fuzionat cu instrumente originale (uscător de rufe, dop, carte, orez, fasole, monede, pietre) şi cu laptopuri şi midi controllere, într-o combinație ce a desființat granițele între genuri precum free jazz, clasic, noise, club culture, extinzând teritoriul muzical pentru a deschide căi de explorare ce contrazic neîncrederea în puterea infinită a imaginației şi inventivității artiştilor.

Când după un concert pleci plin de energie, cu zeci de gânduri, impulsuri, întrebări şi dorința de a te urca pe scenă în secunda următoare, ori de a te avânta imediat în jocul explorărilor, ştii că acel fel de a face muzică este extrem de prețios.

Festivalul Meridian a primit astfel un dar frumos din partea Institutului Polonez din Bucureşti, care a re-deschis o poartă către experiențe creative de care avem nevoie.

Irinel ANGHEL

George Balint -

Opera Sonoră. Niveluri în perspectivă oblică - eseuri de interpretare teoretic-muzicală

Cu acest volum de eseuri compozitorul George Balint aduce o contribuție însemnată și originală în domeniul fenomenologiei muzicale românești, o primă încercare de sistematizare a domeniului într-o cheie personală. Aspirând la o teoretizare completă a actului componistic, interpretativ și de receptare în definiții și asocieri originale, autorul asimilează și filtrează marile surse ale cercetării filosofice grecești (Parmenide, Heraclit, Platon, Aristotel), germane (Hegel, Heidegger, Husserl) și românești (Blaga, Noica, Țuțea, Bernea) și pornește mai departe pe trasee mai puțin cunoscute, de unde poate și mai dificila înțelegere a ideilor și formulărilor.

Textele sale au în comun câteva interogații cu privire le ceea ce înțelegem prin Opera Muzicală și diferitele funcții ori ipostaze ale interpretării acesteia, din trei perspective majore: compozitorul, instrumentistul și ascultătorul, sintetizând retrospectiv peste zece ani de reflecție, procesul unei evoluții personale în gândire și înțelegere.

Opera muzicală este centrul acestor abordări, din stadiul de concepție și preconcepție la cel de receptare și transcendere; *relația timp-operă, aportul de ființă, perspective de armonizare, interpretare dirijorală, despre accesibilitate, forța de impresionare*, sunt câteva titluri cu abordări de natură analitică, foarte minuțioase, cu disecții adânci în substanța cercetată din care se naște nu numai o serie teoremică, dar și un adevărat vocabular. Perspectiva oblică pe care autorul o aduce in discuție, în special la nivelul interpretativ, este explicată într-un capitol aparte, esențial-central poate întregului demers teoretic, cu o folosință riguroasă a unei noi terminologii cu care cititorul se poate familiariza într-o parcurgere logică mizând și pe ajutorul prețios al *Acronimelor și abrevierilor* și respectiv *Vocabularului terminologic selectiv*.

Scrierile relevă în fapt o virtuozitate a autorului care va fi indusă în final și cititorului, o virtuozitate depășită în nivelul ei de impresie, strălucire, ușurință, spre acela al măiestriei tehnice în sondarea până la epuizare a fiecărui parcurs: ideea care devine teorie, teză. De aici poate și senzația de ”fără sfârșit”, de labirint sugerată de compozitorul Dan Dediu, în prefața volumului. Este de fapt expresia propriei stări de neliniște într-o continuă căutare spre aflarea adevărului relevată printr-o permanentă translație din lumea subiectivului în cea a obiectivului și invers.

Secțiunile cărții se pot enumera dar nu rezuma sau descrie, tocmai pentru că devin unele din altele în materie de acumulare și comprehensibilitate, într-o libertate a gândirii căreia numai pasiunea sistematicii îi poate fi partener. Astfel că scheme combinatorice prin care se pun în lumină corespondențe și paralele descoperite, asistă revelator fluxul expunerilor. Parcurgerea lor solicită o anume deschidere a cititorului, conjugă niveluri de cunoștințe diferite dar nu inabordabile și oferă la sfârșit o altă perspectivă fenomenului cultural, artistic, muzical.

Nu avem de–a face însă cu un analist îndârjit sau cu un stil arid ci până la urmă cu un artist a cărui dimensiunea sensibilă, imaginativă, poetică se lasă descoperită: ”Pentru noi, ca firi întrupate dintr-un vis fără de vreme, al unui neștiut și totuși venerat visător, oare nu este întrebarea prin-cânt cea mai inocent armonizatoare dintre rugăciuni?”

Ce dorește autorul și ce speră în urma acestor rostiri cu un caracter mărturisitor: ”rezonanța cu un alt posibil întrebător în poarta acelorași teme”. Așadar, volumul, dincolo de condiția firească a unui rezultat, final sau pasager al unor investigații, se dorește o propunere, un popas la hotarul cunoașterii, acolo unde ar trebui aflată poate și cheia lecturii sale.

Ruxandra ARZOIU

Dan Dediu, excelent ca de obicei

Duminică, 22 noiembrie 2015, la sala George Enescu de la Universitatea Națională de Muzică din București, Ansamblul Profil, al cărui dirijor și conducător artistic este compozitorul Dan Dediu, a susținut un program sub sigla Triade și care a fost aplaudat de o asistență numeroasă.

Dan Dediu este un compozitor complex la care inteligența creatoare, excelența ținutei și competența muzicală de elită au fost ilustrate și de astă dată de arta sa dirijorală și de comentariile care au precedat fiecare dintre lucrările audiate. Trebuie spus și un fapt emoționant, acela că întreg acest program a fost omagiu postum adus unor compozitori, care în timp, au fost pentru generațiile actuale de muzicieni din țară, profesori, mentori, maeștri, modele de viață de urmat și de amplificat.

Ansamblul Profil are în componență instrumentiști de certă condiție. Ei sunt Diana Moș, vioara I, Petru Nemțeanu, vioara II, Marian Movileanu, violă, Mircea Marian, violoncel. Ca invitată a fost studenta Irina Rădulescu din anul III, la clasa percuție de la U.N.M.B.

Recitalul s-a deschis cu ***Trei piese de concert pentru cvartet de coarde și percuție*** de Ludovic Feldman, datate 1968. Această compoziție, interesantă, de altfel, mi-a reamintit un citat din Beaudelaire, care a afirmat odată că *Modernitatea este tranzitoriul, efemerul, riscul, jumătatea artei, a cărei cealaltă jumătate este eternul și imutabilul*. În această lumină muzica lui Ludovic Feldman se află în partea a doua a frazei precedente.

Lucrarea lui Ștefan Niculescu, ***Per Tre pentru trio de coarde***, 1985, este o succesiune de sincronisme, unisonuri, spații repetitive, și în final, sugestia de divin, de sacralitate. Se învederează și aici că Ștefan Niculescu a avut talentul unei muzicalități admirabile și de largă diversitate.

Frances Burt este un englez asilimilat în viața muzicală a Vienei unde a devenit deosebit de cunoscut în cercurile de creație componistică ale muzicii austriece. În ***Cvartetul nr. 2*** pe care Frances Burt l-a scris în 1994 am văzut o interesantă parcurgere a unor căi de la imponderabil la pulsuri magmatice și de la pianisime abia instrumental șoptite la învolburări de universuri celebrale.

Cvartetul nr. 3 de Miriam Marbe, creeat în 1987, combină mulțimi de elemente sonore care nu exclud impresionante ascensiuni intonaționale, într-o partitură marcată de dinamica unor energii latente.

Trepte ale tăcerii pentru cvatet de coarde și percuție de Anatol Vieru ,a avut primă audiție în 1965 și este un titlu de referință in repertoriile cu acceptare națională și internațională. Aici Anatol Vieru scrie cu mână de maestro, într-un context componistic în care totul este și necesar și esențial, într-un organism muzical care se construiește pe sine cu vitalitate și portanțe înspre asimptote în deschideri, în tensiuni, cu vibrații policromatice inclusiv în freamătul de ritmuri.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Conferința OPERA EUROPA

Conferința de toamnă a rețelei internaționale „Opera Europa" a reunit la București, în perioada 18-21 noiembrie, reprezentanții unora dintre cele mai importante teatre lirice şi festivaluri de gen din Europa şi nu numai, tema principală a întâlnirii constituind-o dezvoltarea profesională. Discuțiile privind desfășurarea acestui eveniment la Opera Națională București au început încă din mai 2014, la inițiativa managemenrului instituției, Răzvan Ioan Dincă, aceasta fiind întâia dată în care „Opera Europa" organizează una dintre conferințele sale într-o țară din Sud-Estul Europei.

În afara sesiunilor de zi ale conferinței, rezervate participanților înscrişi la eveniment, precum şi a audițiilor cu tinere talente din țară, programul manifestărilor care s-au desfăşurat cu acest prilej a inclus şi evenimente artistice prezentate de Opera Națională Bucureşti: premiera spectacolului „Oedipe" de George Enescu, în regia Valentinei Carrasco, spectacolul-eveniment „Falstaff" de Giuseppe Verdi, în regia lui Graham Vick, precum şi Gala Laureaților Concursului Internațional de Canto „Le Grand Prix de l'Opéra".

foto: Mihai Cosma

„Am decis cu mai bine de un an în urmă să organizăm această conferință la Opera Națională București. Până acum, Opera Europa nu a mai desfăşurat un astfel de eveniment în Europa de Sud-Est, aşa încât am ales România în parte pentru că are o însemnată tradiție în domeniul operei, dar şi întrucât are aspirații importante pentru viitor.

Unul dintre motivele pentru care am ales «Falstaff» şi «Oedipe» pentru programul conferinței a fost faptul că acestea aduc în prim plan ansamblurile artistice şi o multitudine de voci, în două opere contrastante. Pentru mine, să văd opera «Oedipe» realizată în acest teatru, în această țară, pusă în scenă cu o asemenea sensibilitate şi frumusețe, a fost o experiență cu adevărat memorabilă", a declarat Nicholas Payne, Directorul rețelei Opera Europa, într-un interviu acordat Operei Naționale Bucureşti.

„Cred că este mai important decât oricând să colaborăm la nivel internațional, în primul rând deoarece ne aflăm în vremuri dificile, cu presiuni financiare şi concurență din partea multor forme de artă şi activități diferite, astfel încât cu cât mai multe teatre de operă lucrează împreună schimbând bune practici, schimbând idei, partajându-şi creativitatea, cu atât mai bine ne va fi tuturor.

Mi-a plăcut foarte mult spectacolul «Oedipe» de Enescu, în special pentru că este o operă foarte intensă, cu mult potențial, şi sunt convins că se va răspândi mult mai mult în lume în viitor. Să văd această operă realizată aici, cu atât de multă pasiune şi implicare, a fost o experiență remarcabilă.

În această stagiune introducem titlul «Oedipe» şi în repertoriul nostru de la Londra, întrucât credem că este o capodoperă, că potențialul său teatral poate determina publicul contemporan să rezoneze", a declarat Kasper Holten, Directorul Departamentului Operă la Royal Opera House "Covent Garden" din Londra, într-un interviu acordat Operei Naționale Bucureşti.

„Fără îndoială trăim într-o lume interconectată şi cred că avem cu toții parte de provocări – artistice, financiare, tehnologice –, iar cel mai bun mod de a le preîntâmpina este să lucrăm împreună. Sunt de părere că din colaborare învățăm lucruri foarte importante. Cum nimeni nu deține toate răspunsurile, cred că relaționarea poate fi extrem de rodnică din punct de vedere artistic, practic, financiar", a declarat Peter Maniura, Director lansări, BBC Arts Online.

„Ceea ce mi s-a părut extrem de interesant cu privire la producția «Oedipe» este faptul că Opera Națională Bucureşti a permis deschiderea către o nouă estetică. Am fost plăcut surprins să văd un cor foarte implicat, de calitate foarte bună, un ansamblu extrem de dedicat, îmbrățişând complet ceea ce le-a fost oferit din punct de vedere artistic", a declarat Serge Dorny, Director General al Operei Naționale din Lyon.

"Au apărut deja efecte concrete legate de tinerii laureați ai concursului Le Grand Prix de l'Opéra. 5 dintre ei au fost prezentați şi recomandați de delegatul de la Opera din Hamburg iar 2 au fost contactați de trimisul Operei din Paris. În plus, s-au stabilit contacte cu toți laureații care au cântat în Gala de sâmbătă, pentru posibile oportunități viitoare. Aşa cum şi-a propus de la înființare, concursul "Le Grand Prix de l'Opéra" oferă şanse de dezvoltare în carieră, nu doar premii. Toți premianții au în prezent angajamente, iar cel mai tânăr dintre ei (tenorul George Ionuț Vîrban) a devenit şi cel mai tânăr deținător al unui set complet de arii înregistrate în studiol Radio România, cu Orchestra Națională Radio" a declarat Mihai Cosma, coordonatorul proiectului "Le Grand Prix de l'Opéra".

„Opera Europa" este cea mai importantă rețea dedicată instituțiilor şi grupurilor profesioniste de operă, precum şi festivalurilor de profil din Europa şi are misiunea de a promova şi dezvolta genul operei în toate formele sale. Scopul organizației este de a consolida instituțiile de operă din întreaga Europă prin încurajarea şi facilitarea sprijinului reciproc şi acțiunii colective, constituind o platformă de întâlnire şi schimb de opinii şi bune practici. Organizația include în prezent 160 de membri din 40 de țări, sediul său principal fiind în Bruxelles.

În afara sistemelor sale de colaborare şi informare online (baze de date actualizate în permanenţă, forum-uri specializate etc.), o componentă de bază a asigurării interacţiunii între membri este reprezentată de conferinţele internaţionale organizate de minimum două ori pe an, alternativ în oraşele de provenienţă ale diferiţilor membri. Programul acestor conferinţe se concentrează pe teme şi evoluţii de interes practic curent, cum ar fi maximizarea veniturilor, dezvoltarea publicului, tehnologii şi noile media, resurse umane, strângere de fonduri şi relaţii publice/ marketing, strategii şi tactici. De asemenea, aceste evenimente reprezintă un excelent prilej pentru dezvoltarea de contacte în vederea realizării de coproducţii la nivel european, adunând într-un singur loc cei mai reputaţi profesionişti ai domeniului.

C. MIHAI

Tatiana Lisnic în „Evgheni Oneghin"

Opera Naţională Bucureşti ne-a oferit un „Evgheni Oneghin" cu doi artişti oaspeţi: Tatiana Lisnic în Tatiana şi Pavel Petrov în Lenski.

Am mai comentat această producţie a lui Ion Caramitru care, cu câţiva ani în urmă, era prezentată pe scenă. Este un spectacol care respectă cu stricteţe structura lucrării, atmosfera poetică transmisă de povestea de dragoste a Tatianei. Caramitru a folosit câteva simboluri şi metafore teatrale speciale vizând trăirea timpului implacabil peste eroi, sentimentul morţii, dar şi acel remember dureros pe care-l simte Oneghin atunci când se întoarce în trecut, în amintirile sale triste, dar şi nostalgice. De aceea, balul de la Gremin din actul al III-lea este o imagine onirică trăită de erou, în care-i apar fantomele trecutului, multiplicându-se prin simbolul fetiţei Tatiana, care-i apare obsedant în vis.

Sunt momente frumoase pe care le revedem, de fiecare dată, cu plăcere şi ne emoţionează.

Seara respectivă ne-a adus pe scenă doi invitaţi pentru care, de fapt, am venit.

Soprana de origine moldoveană Tatiana Lisnic, deja un nume prezent pe scene europene importante, îşi făcea debutul la Bucureşti în acest rol, revenind pe scena teatrului care i-a acordat titlul de Artist onorific.

Trebuie să recunoaştem, încă de la început, că ea este o soprană lirică care posedă o voce naturală frumoasă, cu o culoare timbrală specială. Am văzut-o în numeroase roluri, precum Violeta din „Traviata", Adina din „Elixirul dragostei", Margareta din „Faust", un buchet de personaje diferite stilistic, impunând o exigenţă majoră în interpretare. Mărturisesc că Tatiana solicită un anumit tip de voce, cu accente lirice, dar şi dramatice în aria scrisorii şi mai ales în duetul final.

Deşi ea nu-şi poate asigura un ambitus care să-i permită o anumită evoluţie în acest rol, debutul său mi s-a părut promiţător. Are o ştiinţă a cântului remarcabilă, este muzicală şi inteligentă în construirea frazei. A surmontat foarte subtil pasajele dificile ale partiturii, ceea ce demonstrează că este o artistă. Întreaga sa evoluţie a fost până în final de o mare onestitate şi credibilitate din punctul de vedere al vocalităţii. Fiind la un debut, sunt sigur că se va roda pe parcurs şi-şi va îmbogăţi şi paleta modalităţilor artistice de interpretare.

Partenerul său, tânărul bariton Cătălin Ţoropoc, pe care-l preţuiesc încă de la prima sa apariţie scenică, a creat un personaj veridic, dominat de orgolii la început şi copleşit în final de remuşcări, obsesii şi nefericire în a-şi realiza un destin. Ţoropoc are o voce de bariton caldă, cu accente emoţionale pertinente. I-

am văzut toate apariţiile în acest rol şi pot afirma că a crescut pe el, s-a maturizat în acea înţelegere subtilă a personajului, ceea ce-i relevă calităţile de artist. A fost convingător în duetul final, fiind un partener excelent pentru Tatiana Lisnic.

Un alt oaspete a fost tenorul din Belarus Pavel Petrov, recent

semifinalist la Concursul Le Grand Prix de l'Opera inițiat de Opera Națională București. Este un tânăr de 24 de ani, absolvent al Academiei de Muzică Bieloruse. Este câştigător al unor premii şi din 2013 a cântat câteva roluri pe scena Teatrului Mare din Minsk. Are o voce de tenor liric care îi poate oferi şansa de a interpreta partituri diverse, precum Werther de Massenet, Alfredo din „Traviata", Ernesto din „Don Pasquale" de Donizetti.

Lenski solicită un glas cu linie lirică care i se potriveşte la această vârstă. Are duioşie, emoție romantică pe frază, dar şi dramatism. A cântat aria „Kuda, Kuda" cu delicatețe, sensibilitate şi trăire autentică. A fost o apariție tânără, promițătoare. În timp, el îşi va dezvolta glasul şi se va maturiza, cu recomandarea de a-şi alege inteligent repertoriul cu roluri care să-l avantajeze pe culoarea timbrală a vocii sale.

Restul distribuției a fost asigurat de interpreți cunoscuți ai Operei. În Olga, mezzosoprana Maria Jinga realizează o creație sensibilă pe care o transmite cu vocea sa bine lucrată, cu o impostație corespunzătoare unui repertoriu care i se potriveşte. Marius Boloş, un bas corect muzical, ne-a oferit un Gremin impunător. Mi-aş fi dorit o mai mare forță de interpretare în celebra arie. Larina a fost Sorana Negrea, o mezzosoprană care-şi caută un traseu în aparițiile sale scenice. Ea a fost într-o notă corespunzătoare exigențelor acestui spectacol. Adriana Alexandru în Filipievna este o mezzosoprană cu accente grave puternice, chiar emoționante. A fost în toate aparițiile sale scenice o artistă, interpretează subtil, nuanțat fiecare rol, demonstrând, în acelaşi timp, calitățile actoriceşti remarcabile.

La pupitru, Iurie Florea a dovedit încă o dată în plus o ştiință specială în tălmăcirea partiturilor repertoriului clasic rus. Este un maestru al frazei muzicale, ştie cum să pună accentele, urmărind cu atenție cântăreții de pe scenă pentru a putea asigura o coeziune şi simbioză perfectă între artişti şi orchestră.

Ca de fiecare dată, corul Operei, condus cu măiestrie şi mult talent de maestrul Stelian Olariu, a fost prezent în spectacol într-o bună prestație.

Prin apariția celor doi interpreți oaspeți, „Evgheni Oneghin" de Ceaikovski a fost o bucurie pentru melomani, demonstrând că, de fiecare dată, când ni se propun nişte artişti din străinătate, publicul este dornic să-i vadă, venind la Operă cu interes şi dorință de a cunoaşte şi pe alți cântăreți.

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Enesciana, o simfonie pe poante

Vineri 13 noiembrie, Constanța, prin Teatrul său de Opera şi balet „Oleg Danovski", a oferit publicului fidel şi nu numai o excepțională seară de artă, compusă dintr-un spectacol *coupée* în două părți. Din motive lesne de înțeles pentru un muzician, căci asta sunt, fără a ofensa pe nimeni, mai ales că aprecierea şi lauda mea s-a răsfrânt asupra întregului eveniment, mă voi opri la baletul neoclasic „compus" de Horațiu Cherecheş pe Simfonia a IV-a de Enescu, de unde şi numele lui. Ceea ce am văzut chiar mi-a plăcut. A fost interesant, captivant, surprinzător, complex, elegant, viguros, şi în pofida faptului că la prima vedere părea mai mult un studiu coregrafic fără poveste (deci fără libret), eu l-am perceput ca pe o simfonie cu toate componentele ei: un ansamblu foarte omogen, exact, plenar şi vibrant ca o orchestră; cu părți solistice, mai mult duete deduse ca tematica din insinuările romantice, dar şi dinamice ale lui Enescu şi Bentoiu, asemeni temelor ce stau la baza travaille-ului orchestral din dezvoltarea simfoniei; o tehnică clasică, aici poante, într-o coregrafie dificilă cu multe prize acrobatice, moderne, asemeni momentelor de mare virtuozitate instrumentală cantate-dansate cu har şi emoție, cu cantilene melodioase sau fortisimo-uri vulcanice, toate atinse de touch-ul ancestral (aşa intuiesc eu spiritul Enescian) al unei baghete magice de lumini cromatice spectaculoase ce a surclasat de departe orice decor, poveste sau sugestie.

Aşa că de fapt am văzut în acest balet înlănțuiri rafinate de mişcări cu un vocabular coregrafic elegant, o iscusită mânuire a temelor printr-o partitură curajoasă, cursivă, complexă, relaxantă, dar şi viguroasă.

Concret, *am văzut o simfonie şi am ascultat un balet original şi aparte*. Dacă la asta mai adaug că asemeni orchestrelor mari şi bune, ansamblul de balet al operei constănțene (toți deopotrivă corp, ansamblu şi solişti) este cosmopolit, având în componență japonezi, italieni, greci, englezi şi români, reuşita omogenității cu totul surprinzătoare face ca aprecierea şi aplauzele mele să se îndrepte în primul rând către coregraful Horațiu Cherecheş şi apoi spre protagonişti care au fost excepționali prin ținută, tehnică, expresivitate. *Enesciana*-o simfonie atipica şi un balet pe măsură, fără libret, dar plin de poveste. Asta am văzut pe 13 noiembrie la Constanța. Bravo, bravo, bravo!

Doina MOGA

Zalai Antal şi Cristian Oroşanu la Sala Radio

Pe 23 octombrie a avut loc la Sala Radio un concert foarte interesant, atât prin conținut cât şi prin calitatea deosebită a execuției. Orchestra Națională Radio condusă de dirijorul Cristian Oroşanu a evoluat într-un program foarte atractiv şi bine pus la punct. Solistul serii a fost Zalai Antal, cunoscut în lumea violonistică pentru palmaresul său în sfera competițională dar mai ales pentru faptul că s-a numărat printre laureații Concursului Internațional George Enescu din 2011. Mai întâi însă trebuie amintit că în seara de 22 octombrie acesta a susținut un splendid recital la Institutul Maghiar de Cultura unde a prezentat un program alcătuit integral din lucrări pentru vioară solo, printre acestea înscriindu-se *Partita a II-a în re minor* de Bach, *Sonata a III-a* "Balada"- dedicată lui Enescu- de Eugène Ysaÿe şi monumentala *Sonată pentru vioară solo BB 124* de Bela Bartók. Trebuie să recunoaştem că de foarte multă vreme nu am mai zărit pe afişele de concert un asemenea program, de bună tradiție, care aminteşte de vremurile când soliştii făceau adevărate tururi de forță interpretând în aceeaşi seară mai multe lucrări de mare dificultate. În *Partita a II-a*,

Zalai Antal a surprins prin fantezia îmbinării trăsăturilor tradiției cu trenduri moderne, prin alegerea unui tempo adecvat, varietatea timbrală şi rafinament stilistic. În ce priveşte opusul compozitorului belgian Ysaÿe, violonistul s-a desfăşurat pe un teren propriu, fiind absolvent al Conservatorului din Bruxelles, înclinând totuşi mai mult spre virtuozitate. Adevărata măsură însă a dat-o interpretarea sonatei de Bartók, prin a cărei alegere au fost puse față în față celebra *Ciaccona* de Bach din *Partita a II-a*, cu prima mişcare, *Tempo di ciaccona* (cu toate că este doar gândită de autor în caracterul ciacconei, ea fiind de fapt o formă de sonată), a opusului bartókian: monumentalism, judicioasă arhitectură a planurilor, dramatism, bogăție timbrală, toate însoțite de o nobilă expresie. Excelent construita *Fuga.Risoluto, non troppo vivo*, urmată de eterata *Melodia*, un *Adagio*, care în mâinile lui Zalai a oprit respirația auditoriului, s-au încheiat cu *Presto* alcătuit din trei teme contrastante. O interpretare fără cusur, a unui violonist contemporan care aminteşte frapant de personalitatea şi de abordarea artistică a lui David Oistrach, într-o sonată despre ale cărei dificultăți tehnice se scriu teze de doctorat (ex .Oliver Yatsugafu)!Revenind la Sala Radio , Zalai Antal a fost protagonistul unui concert cu destin ciudat, scris de Karl (Károly) Goldmark (1830-1915), foarte cunoscut la vremea sa, astăzi aflat într-un con de umbră. Lucrare de mare amploare, *Concertul pentru vioară în la minor op 28* a avut prima audiție în 1877 şi se încadrează din punct de vedere al lirismului în parametrii celui mai clar stil romantic de extracție mendelssohniană. Structura este de tradiție dar dezvoltările orchestrale sunt deosebit de ample datorită construcțiilor contrapunctice puse în contrast cu pasajele strălucitoare şi virtuoze ale viorii.

Goldmark însuşi a fost un bun violonist, compozițiile sale demonstrând un pronunțat lirism şi simț al orchestrației. Zalai Antal a evoluat cu o deosebită naturalețe pe amplele teme ale concertului, cu sensibilitate şi fior romantic, oferind o versiune impecabilă a lucrării. Bisul, aceeaşi *Melodia* din *Sonata pentru vioară solo* de Bartók a suprimat parcă timpul şi spațiul, ceea ce arată că o interpretare de cea mai bună calitate este foarte bine primită chiar şi de o asistență uneori poate mai puțin familiarizată cu stilurile secolului al XX-lea. Partea a doua a concertului susținut de Orchestra Națională Radio a cuprins câteva opusuri de mare popularitate, o rețetă cu succes asigurat, selectate din : Brahms – *3 Dansuri ungare*, într-o variantă antrenantă, exuberantă, Dvořak – *3 Dansuri slave*, o emanație a ideii brahmsiene ținând cont că însuşi autorul a orchestrat câteva din ele şi Borodin-*Suita Dansurile polovțiene* din opera *Cneazul Igor*. Ne-am opri asupra ultimului ciclu remarcând prestația corului instruit şi condus de Dan Mihai Goia care a lăsat o deosebită impresie prin caracterul robust, uneori frust al intensității şi efectelor timbrale vocale. Sugestiile au fost extrem de puternice, evocând un spațiu exotic, în acelaşi timp de o deosebită vigoare, extrem de bine susținute de orchestră. Dirijorul Cristian Oroşanu a condus cu multă siguranță acest relativ tânăr ansamblu, care a fost convingător şi care s-a implicat cu mult entuziasm în atractivul program.

Corina BURA

În căutarea isonului.

Sensuri şi întruchipări în muzicile tradiționale şi contemporane româneşti. Dezbateri pe tărâm german

Simpozionul cu tema *Isonul şi alte forme de plurivocalitate în muzica românească din secolele XX şi XXI*, desfăşurat la Delmenhorst / Germania între 6-8 noiembrie, a fost organizat de către extrem de generoasa compozitoare prof. univ. Violeta Dinescu de la Institutul de Muzică al Universității „Carl von Ossietzki" din Oldenburg, beneficiind de infrastructura oferită de Institutul de Studii Avansate „Hanse-Wissenschaftskolleg" din Delmenhorst. Această nouă sesiune din cadrul seriei de simpozioane cu tema generică „Între vremuri" (Zwischen Zeiten), care a ajuns la cea de a zecea ediție, s-a dorit o continuare a manifestării de anul trecut, desfăşurate în condiții similare, ce avea tema *Isonul ca idee structurală pentru naşterea unei noi forme muzicale în secolele XX şi XXI.*

Violeta Dinescu

În primul rând merită amintit contextul în care o asemenea importantă manifestare româno-germană a luat ființă în spațiul german. Violeta Dinescu, profesoară de „compoziție aplicată" (angewandte Komposition) din 1996 la Universitatea Oldenburg, a organizat încă din primul an o fabuloasă Arhivă pentru Muzică Est-Europeană, cu centrare asupra muzicii româneşti şi, totodată, a organizat o serie de Colocvii hebdomadare de compoziție, concretizate prin concerte-dezbatere cu public, unde a invitat numeroase personalități ale componisticii româneşti, germane şi europene, pentru a-şi prezenta creațiile şi concepțiile componistice.

Din 2006 s-au adăugat simpozioanele tematice, precum cel la care ne referim, desfăşurate pe parcursul a două zile (sâmbătă şi duminică) şi care includ în preziua simpozionului (vineri) concertul din cadrul colocviilor de compoziție. Aceste simpozioane au fost dedicate de-a lungul timpului unor personalități de seamă ale componisticii româneşti şi tangent-româneşti, începând cu George Enescu şi continuând cu Paul Constantinescu, Sigismund Toduță, Pascal Bentoiu, Ştefan Niculescu, Miriam Marbe, Béla Bartók etc. şi, de asemenea, unor teme muzicologice stringente, precum: probleme de creativitate muzicală, aspecte ale tradițiilor bizantine, orientale şi balcanice, raportul dintre tradiție şi inovație precum şi conviețuirea creatorului de muzică cu factorul politic totalitar. O parte dintre personalitățile omagiate au beneficiat ulterior de un volum monografic, cum ar fi Ştefan Niculescu (publicat în 2013) şi Pascal Bentoiu (publicat anul acesta), ambele volume fiind menite a deveni în viitorul apropiat sau mai îndepărtat lucrări de referință în domeniul muzicologic. Simpozioanele şi-au propus să abordeze fenomenul componistic muzical românesc dintr-o dublă perspectivă: internă şi externă, aşadar ca lucrările prezentate să fie analizate de către un specialist român şi de către unul german. Nu este cazul să mai amintim aici ce efort organizatoric şi financiar uriaş presupune o astfel de întreprindere!

*

Simpozionul din anul acesta a fost precedat de două concerte, ambele în interpretarea ansamblului Trio Contraste. Primul, joi 5 noiembrie, a fost dedicat Evei Maria Houben la împlinirea a 60 de ani. Compozitoarea germană, înrudită cumva prin etos cu compozitorul american Morton Feldman, este preocupată de tăcere, staticism, de ecoul în auz şi în spirit al sunetului după stingerea sa fizică.

Cel de al doilea concert, vineri 6 noiembrie, a constat din şase piese. Între acestea, două piese sugerează zona originarului cosmic: lumina primordială în *Thinking Eden* de Laura Manolache, de o mare finețe timbrală şi expresivă, şi pasărea primordială în *Archaeopterix* de Livia Teodorescu-Ciocănea, lucrare cumva haotic-tumultoasă, în acord cu tema aleasă. Acestora li se alătură o muzică cu reverberații transcendente, numită *Troițe,* de Doina Rotaru, o compoziție (variantă a unei piese cu clarinet) care lucrează extrem de rafinat şi precis cu nuanțele timbrale, dinamice, agogice, puse într-o alcătuire arhitectonică de maximă limpezime. Altele trei compoziții, de factură mai tradiționalistă, precum *Ison Confession* de Felicia Donceanu, *Piano sonata* de Marta-Marina Vlad (adaptată pentru ansamblu de Sorin Petrescu), precum şi *Sursum corda* de Cornelia Tăutu, s-au remarcat ca nişte lucrări agreabile, scrise cu dăruire şi sinceritate. Ca de obicei, prestația celor trei corifei ai Trioului Contraste, Ionuț Bogdan Ştefănescu, Sorin Petrescu, Doru Roman, a impresionat prin calitatea şi distincția execuției muzicale, în pofida unui turneu obositor care a precedat concertele de care vorbim.

*

În cele două ultime ediții ale simpozionului dedicate isonului, s-au reunit numeroşi cercetători şi muzicieni români şi germani, în grupul de participanți fiind incluşi, după un bun obicei al locului, alături de referenți, şi membrii „cercului de experți", al căror rol era de a contribui în mod spontan, neprogramat, la dezbateri. În cadrul simpozionului au fost discutate, pe de o parte, probleme de fond privind definirea teoretico-muzicală a isonului, semnificația sa filozofico-teologică şi integrarea sa în tipologia sintactică. Pe de altă parte, specialiştii s-au oprit asupra modalităților primare de utilizare concretă a isonului în muzica psaltică, parțial şi în cea folclorică, şi, mai ales, asupra mijloacelor de „infiltrare" a isonului în creația muzicală românească de la Enescu până astăzi. Amintim în continuare în mod rezumativ aspecte prezentate în cadrul comunicărilor din anul acesta.

Laura Manolache a expus o temă de ordin general privind divergențele şi convergențele isonice şi plurivocale în muzica contemporană, observate dintr-o triplă perspectivă: alcătuiri modale, economie de mijloace şi

tehnici de execuție. În continuare, Martin Kowalewski, cu o temă comună cu Laura Manolache (care a trebuit să-şi condenseze la maximum această a doua prezentare), a expus o analiză cu implicații fenomenologice a următoarelor lucrări: *Ceasuri* şi *Cumpăna luminii* de Doina Rotaru, *Invocații pentru 5 instrumente* de Tiberiu Olah, *Istorie* de George Balint. Referentul a încercat să identifice diferite ipostaze „spațiale", mai ales sintactice, în alcătuirea acestor muzici.

Într-o perspectivă paralelă s-a desfăşurat şi prezentarea realizată de către Ana Szilagyi şi Adalbert Grote a oratoriului *Cortège* în memoria lui Avam Iancu de Cornel Țăranu, în care cea dintâi a oferit o analiză a unor elemente „isonice" în compoziție, în timp ce cel de-al doilea a surprins cele două nivele estetico-semantice ale piesei, date de conținut şi de compoziția muzicală propriu-zisă. Pentru Adalbert Grote isonul este investit în această piesă cu o anumită pluralitate semantică.

Suita pentru cor de copii, suflători şi percuție de Liviu Glodeanu, *Scoarțe* pentru orchestră de Mihai Moldovan, *Jocuri V „Refrene"* pentru opt grupe de violine, instrumente de suflat şi percuție de Corneliu Dan Georgescu au fost investigate de subsemnatul la nivelul formulelor aparent ostinate, ce evocă cumva continuitatea isonului. Ultima dintre lucrări a beneficiat, alături de *Jocuri IX* de Corneliu Dan Georgescu şi de *Jocuri* de Laura Manolache de o analiză comparată aparținând Evei Maria Houben. Un alt referent german, Michael Heinemann, a tratat prin din perspectiva tehnicilor polifone *Două piese pentru clarinet* şi *Sursum corda* pentru violoncel de Nicolae Brânduş.

O prezentare remarcabilă, prin conținut şi formă de prezentare, a aparținut Anei-Alexandra von Büllow, care a vorbit despre lucrarea *Concentric* de Octavian Nemescu, piesă de factură „spectral-isonică", identificând atât contextul cultural-muzical în care Nemescu a compus şi a prezentat această piesă la Darmstadt, în primă audiție în 1972, cât şi aspectele arhetipale implicate în compoziție. Un referat interesant a fost cel al Monikei Jäger, care a descris un experiment educațional pornind de la piesa *Rumore* pentru clarinet de Costin Miereanu.

Ca o avanpremieră a unui concert-dialog, dublat de lansarea unui CD cu muzică de Enescu, manifestare ce urma să aibă loc în lunea de după simpozion, pianista Raluca Ştirbăț a făcut o sumară, dar consistentă, descriere a procedeelor „isonice" din *Sonata a treia pentru pian* de George Enescu, expozeu însoțit de exemplificări pianistice strălucitoare.

O comunicare de excepție a aparținut compozitorului şi etnomuzicologului Corneliu Dan Georgescu, care a făcut o expunere sistematică, extrem de densă, a multiplelor variante ale sintaxelor muzicale plecând de la teoria sintaxelor prezentată de Ştefan Niculescu în 1973. Aceste variante sintactice au fost ilustrate prin nu mai puțin de 20 de exemple muzicale, care acopereau un spațiu cultural extrem de larg, cuprins între muzici tradiționale indiene, indoneziene, africane şi muzici contemporane româneşti şi europene. În rezumat, categoriile sintactice pot fi deosebite, după autor, pe şase nivele: 1) poziția obiectelor sonore, 2) legătura dintre ele, 3) densitatea lor, 4) principiul constructiv, 5) caracterul lor şi 6) gradul lor de complexitate.

Dacă majoritatea referatelor prezentate au pendulat între zona tehnic-muzicală şi cea a sintezei muzicale teoretice, simpozionul de anul acesta a beneficiat de anumite infuzii conceptuale din zona filozofiei, prin participarea unor personalități de profil. Astfel, conferința cu public introductivă a fost realizată de prof. Mihael Sukale, care a conturat, dintr-o prismă filozofică, un posibil cadru spațial abstract de manifestare a isonului, comun artelor şi literaturii în general. Prelegerea sa, de ordin general, a figurat ca o continuare a conferinței inaugurale de anul trecut, care revenise în sarcina subsemnatului, în care am încercat să conturez o imagine generală, deopotrivă

Ana Szilagyi

istorică şi teologică, privind semnificația, gramatica, notația şi practica isonului, totul în acord cu viziunea originară creştin-ortodoxă de sorginte bizantină.

După o dezbatere întinsă pe parcursul a două simpozioane, s-au conturat, în final, câteva întrebări ce țin de definirea şi specificitatea isonului:

1. Există vreo deosebire între ison şi alte forme de sunet ținut, precum burdonul unui cimpoi sau sunetul pedală din muzica barocă?

2. Potrivit distincției dintre semnificație şi structură, pusă în discuție de Corneliu Dan Georgescu (cu o terminologie preluată de la J. J. Nattiez), similară cu distincția dintre sensul filozofico-teologic şi forma concret-muzicală a isonului, potrivit observației lui Adalbert Grote, s-a formulat dilema dacă isonul are ceva caracteristic pe plan muzical, sau doar pe cel al semnificației sale culturale?

În cele din urmă, s-au conturat mai multe perspective de definire şi înțelegere a isonului: 1) categorie estetică de proveniență transcendentă (Adalbert Grote); 2) expresie sonoră a atemporalului (Eva Maria Houben, C. D. Georgescu), 3) formă simbolică de sursă platonică de reprezentare a eternității – AION (Silke Wulf), precum şi 4) „coajă goală", lipsită de orice semnificație extra-muzicală (Heinz-Joachim Meencke).

Din păcate (sau din fericire), dilemele nu au primit un răspuns definitiv, perspectivele diferite nu au fost reduse la un consens categoric, astfel că isonul rămâne încă o temă deschisă pentru la meditație şi explorare.

Nicolae TEODOREANU

Lumină din lumină

Acum, la câteva zile după încheierea proaspătului **Festival Internațional de Muzică Nouă INTRADA**, aflat la cea de a doua ediție, se poate afirma că manifestarea timişoareană dedicată creației contemporane s-a aflat permanent sub cupola luminii binefăcătoare a muzicii.

Cele nouă concerte şi recitaluri organizate în perioada 8-13 septembrie şi găzduite cu generozitate de Filarmonica „Banatul" din Timişoara au oferit publicului momente de adevărată efervescență creatoare, concepția profilului artistic al festivalului aparținându-i remarcabilului pianist timişorean Sorin Petrescu. El a imaginat un profil extrem de variat şi ofertant evenimentului-cadru, în care am descoperit formule inedite, spectaculare.

Concertul inaugural din 8 noiembrie organizat în Sala Capitol a Filarmonicii Banatul s-a intitulat *SPECTACOL DE FILM MUT ŞI MUZICA NOSFERATU. O SIMFONIE A GROAZEI*. Spectacolul sincretic a reuşit să combine în mod inspirat prima ecranizare a romanului *Dracula* de Bram Stocker a regizorului Friedrich Wilhelm Murnau cu partitura compozitoarei Violeta Dinescu dedicată ansamblului Trio Contraste (Ion Bogdan Ştefănescu - flaut, Doru Roman - percuție şi Sorin Petrescu - pian). Tot un eveniment similar şi la fel de inedit la constituit Spectacolul de muzică improvizată (10 noiembrie, Holul Universității de Vest Timişoara), supraintitulat *FOTOSINTEZĂ. FONOSINTEZĂ. MORFOSINTEZĂ*. La realizarea lui a contribuit ansamblul TonArt din Germania (Krischa Weber-violoncel, fierăstrău, Georgia Hoppe - clarinet, saxofon, chitară, Ulla Levens - vioară, violă, berimbau, Michael Haase - chitară, pian. banjo, Thomas Oesterheld – saxofon, clarinet bas şi Thomas Niese-contrabas, voce).

Recitalurile incluse în festival au oferit publicului contactul cu lucrări aparținând compozitorilor Horst Lohse (în interpretarea instrumentiştilor Vlad Colar şi Lenuța Roman), Ernst Krenek, Claude Vivier, Gilles Carre, Horia Şurianu, Francois Rosse, Ryo Dainobu care au fost incluşi în programul recitalului chitaristului francez Michel Rolland şi un recital–restitutio intitulat sugestiv *MUZICA ROMÂNEASCĂ-TREI GENERAȚII*, recital în care maeştrii şi discipolii lor s-au regăsit pe afiş. Este vorba de Gabriel Mălăncioiu (*Flauros*. In memoriam Constantin Brâncuşi), Corneliu Dan Georgescu (*Mediu pentru o trecere spre lumină*), Ulpiu Vlad (*Sonorități şi clopoței*), Remus Georgescu (*Mă ascund*), Corneliu Cezar (*Ziua fără sfârşit*). Tălmăcirea interpretivă a lucrărilor a fost admirabil realizată de interpreți din generații diferite (Laura Roman - vioară, Vlad Faur –trombon, Cristian Ardelean-bariton şi Sorin Petrescu - sintetizator).

Miercuri,11 noiembrie în sala de concert „Mihai Perian" a Colegiului Național deArtă Ion Vidu a avut loc Simpozionul *NICOLAE BRÂNDUŞ LA 80 DE ANI* coordonat de muzicologul Laura Mânzat de la Radio Bucureşti.

„Compozitor de format mare", aşa cum obişnuia să-l numească discipolul său, pianistul Sorin Petrescu, maestrul impresionează printr-o supradimensionare a discursului sonor, anvijazând deopotrivă toate coordonatele muzicale, de la densitatea şi dificultatea scriiturii, complexitatea şi altitudinea ideii la efervescența substanței muzicale care este, de fapt, forța motrice de expansiune-dinăuntru spre înafară a operei lui. Audierea înregistrărilor unor fragmente din opera sa inspirată de nuvela „La Țigănci" de Mircea Eliade a confirmat profilul componistic al maestrului.

Lucrările prezentate live au subliniat virtuozitatea eclatantă şi descifrarea admirabilă a mecanismului interior al muzicii proprii violonistei Diana Moț (în *BOWSTRING*) şi percuționistului Doru Roman (în *RHYTMODIA*).

Al doilea eveniment muzical zilei de 11 noiembrie, programat la ora 19, a fost Concertul vocal-instrumental care a prilejuit întâlnirea cu corul de copii al Colegiului Național „Ion Vidu" din Timişoara dirijat de prof.dr. Maria Gyuris. Programul structurat în două părți a inclus lucrări corale şi instrumentale de Aurelio Porfiri, Arne Malnes, Mihai Moldovan, Remus Georgescu, Athanasia Tzanou, Laura Ana Mânzat, Maia Ciobanu, Gabriel Almasi, Darie Nemeş-Bota. Un intermezzo binevenit în profilul componistic al concertului l-a reprezentat

momentul duo contrabas-Live electronics avându-i ca parteneri pe Nina Polaschegg şi Bruno Strobl care au interpretat creații purtând semnătura interpretului şi compozitorului Bruno Strobl.

Concertul Prelegere intitulat sugestiv *DIN LUMINĂ*, programat în Sala „Capitol" a Filarmonicii Banatul din Timişoara a beneficiat de un prolog spiritual ce i-a avut ca protagonişti pe preotul Silviu Dalme şi pe prof.dr. Lucian Petrescu. Din pleiada de lucrări dedicate Luminii ce poartă semnătura unor compozitori consacrați (Remus Georgescu, Laura Manolache, Aurel Stroe, Irina Hasnaş, Robert Dycke, Carmen Cârneci) m-aş opri la lucrările compozitorilor Octavian Nemescu - *LUMINĂ LINĂ*, Eric Withacker - *LUX AURUMQUE*, interpretate de corul Facultății de Muzică a Universității de Vest din Timişoara sub bagheta tânărului dirijor asist. univ. Cezar Verlan şi la partitura compozitorului George Balint *LUMINĂ DE ALEAN*, în versiunea interpretativă a pianistei Andreea Olaru. Fiecare din cele trei lucrări se constituie, aşa cum sugerează şi titlurile lor, într-o adevărată ofrandă adusă Luminii. Particularitățile proiecției metaforic-sonore sunt diferite şi ingenioase. Lucrarea corală *Lumină lină* a lui Octavian Nemescu se etalează numai pe sunete din şirul armonicelor superioare ale sunetului Do, în timp ce partitura *Lux aurumque* semnată de Eric Withacker pe textul lui Edward Esch, adaptat în limba latină de Charles Anthony Silvestri, este

concepută pe principiul clusterelor care se relaxează obsesiv în consonanţe perfecte. Mesajul textului care vorbeşte despre "îngerii care-i cântă încet pruncului nou născut" amplifică exponenţial solaritatea partiturii. Ultima lucrare a concertului–prelegere, intitulată *Lumină de alean*, a fost semnată de compozitorul George Balint şi a fost prezentată de pianista Andreea Olaru în primă audiţie absolută. Deşi durează mai puţin de cinci minute, partitura conţine cinci secţiuni extrem de diferite ca manieră compoziţională, etalând o serie de procedee discursive, de la improvizaţie, explorare şi configurare timbrală a instrumentului, până la frenezia metrico-ritmică şi a clusterelor. Sub aspectul ideaticii, textul subliminal vorbeşte despre puterea taumaturgică a Cuvântului metamorfozat în verb muzical cu puteri de alean.

Vineri, 13 noiembrie ora 17, în foaierul sălii Capitol al Filarmonicii Banatul din Timişoara a avut loc o lansare de DVD: Maia Ciobanu - *MANIFEST ELITIST* – urmată, la ora 19, de un Concert simfonic al Filarmonicii din Arad, avându-l la pupitru pe dirijorul Romeo Râmbu. Programul a inclus lucrări de Eugen Wendel, Doron Kaufman, Dan Dediu, Alin Văcean, Cornel Ţăranu şi Adrian Iorgulescu, avându-i ca interpreţi pe Doru Roman - percuţie, Iuliana Ambăruş - violă, Sorin Dogariu - pian, Dan Chiş – clarinet.

Prin calitatea interpretărilor raportată complexităţii şi varietăţii stilistic-repertoriale, succesul Festivalului Internaţional INTRADA ediţia a 2-a de la Timişoara a confirmat că Muzica Nouă are un glas bine definit în capitala Banatului, cu certe perspective de cadenţă anuală, îmbogăţită de contribuţia unor importanţi creatori de muzică nouă şi ai unor interpreţi de marcă ai podiumurilor de concerte. VIVAT MUSICA NOVA!

Mihaela Silvia ROŞCA

Lansare şi concert la Cluj

În această toamnă pe prestigioasa scenă a Studioului de Concerte al Academiei de Muzică „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, a fost lansat volumul: *Liviu Tempea. Pianistul-compozitor*, graţie suportului

financiar oferit cu generozitate de Primăria lugojeană şi Consiliul Judeţean Timiş.

Adept al unei vieţi boeme, petrecute în anturajul unor selecte cercuri literare pe care le-a frecventat cu obstinaţie, societar al vestitului Cor Mitropolitan din Iaşi – aflat sub bagheta lui Gavriil Musicescu –, colaborator al lui D. G. Kiriac la Societatea Corală „Carmen" – la constituirea căreia şi-a adus aportul –, dirijor al Reuniunii Române de Muzică din Sibiu (unde a urmat unor iluştri predecesori – Gheorghe Dima şi Augustin Bena), medic militar pe frontul Primului Război Mondial, Liviu Tempea (1870, Lugoj-1946, Cluj) şi-a risipit harul interpretativ pianistic în gratuite şi efemere efuziuni improvizatorice, dar şi indubitabila chemare componistică, în varii proiecte de mai mică amploare. După o viaţă dăruită muzicii, cu prea puţine satisfacţii personale, marcată de un nobil altruism, la apus de carieră (tardiv, la cincizeci de ani!), Tiberiu Brediceanu, amicul şi colaboratorul său din copilărie, i-a oferit, ca binemeritată răsplată, după Marea Unire, un post de profesor la catedra de pian a Conservatorului de Muzică şi Artă Dramatică din Cluj.

Creaţia sa, extrem de restrânsă, dedicată în exclusivitate genului cameral, oferă totuşi muzicologilor contemporani câteva repere certe pentru direcţiile muzicii culte româneşti, aflate în căutarea propriei identităţi: *Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur*, pentru cor mixt (capodopera sa), una din primele încercări de prelucrare în manieră contrapunctică a cântării psaltice, şi câteva miniaturi pianistice, adevărate sclipiri de geniu, cu o manieră personală de tratare a ductului melodic de sorginte folclorică, preluate în repertoriul unor prestigioşi pianişti.

Prin episodica sa prezenţă la Dumbrăveni, în ţinutul Botoşanilor (ipotetic loc al naşterii lui Mihai Eminescu), ca invitat al prinţului Leon Ghika, Liviu Tempea a dăruit Bucovinei una din primele corale mixte ţărăneşti. A reflectat în amintirile sale memorabilele secvenţe ale festivităţilor prilejuite de dezvelirea bustului creatorului *Luceafărului*, oferind istoricilor literari, dar şi muzicologilor pagini inedite pentru reconstituirea peisajului cultural românesc al începutului de veac XX.

Lansarea propriu-zisă (volumul a fost prezentat de prof. univ. dr. Elena Chircev, decanul Facultăţii Teoretice a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca) a fost ilustrată printr-un select concert cameral vocal-instrumental, susţinut de câţiva membri ai Corului de Cameră „Ion Vidu" şi profesori de la Şcoala Gimnazială de Muzică „Filaret Barbu" din Lugoj şi Facultatea de Muzică şi Teatru din Timişoara, pe scena unei instituţii fondate, în urmă cu 96 de ani, de un lugojean, marele Tiberiu Brediceanu: asist. univ. dr. Mia-Ioana Iuga (solista corului lugojean), acompaniată de lector univ. dr. Silviana Cîrdu (*Cântec*, pe versuri de Octavian Goga, şi *S-a dus cucul*, pe versuri populare – melodie după Tiberiu Brediceanu); soprana Ana Tîrsu, acompaniată la pian de Alexandra Muscă (*Pârâiaşul*, pe versuri populare); pianista Silviana Cîrdu (*Haiducească*, *Dor de ţară*, *Mărunţica*, *Sub fagi* şi *Dansul ielelor*).

Derularea proiectului muzicienilor lugojeni şi timişoreni pe scena Academiei de Muzică clujene nu ar fi fost posibilă fără sprijinul unei instituţii de elită din peisajul economic lugojean, HONEYWELL LIFE SAFETY ROMANIA, în care tinerii manageri armonizează succesul tehnic cu nobleţea actului cultural, pe care îl promovează cu o debordantă ritmicitate, cu neobosită dăruire şi inteligenţă. (**CTT**)

Matei Bucur Mihăescu şi *"Cavalerii Muzicii"* - *"In Memoriam #colectiv"*

Consiliul de Onoare al *"Club M"* a organizat în Sala Savoy a Teatrului de Revistă *"Constantin Tănase"* un concert în memoria victimelor de la Clubul *Colectiv* desfăşurat sub înaltul patronaj al A.S. Principele Mihai de Laufenburg. Protagonişti au fost pianistul Matei Bucur Mihăescu şi invitaţii săi, care au interpretat piese compuse de el şi pe care i-a acompaniat: Cosmin Stanciu (clarinet) – "*La noche de Buenos Aires*", Diana Alexe (soprană) lied-ul *"Nu plânge"*, Ştefan Gheorghe (violoncel), solist al

Matei Bucur Mihăescu şi Cosmin Stanciu

Operei Naţionale Bucureşti, Alin Gheorghişan (actor, Teatrul de Revistă *"Constantin Tănase"*) – *"Beautiful Dreamer"*. Concertul s-a desfăşurat în cadrul stagiunii *"Cavalerii Muzicii"*, un proiect cultural ce are ca scop educarea muzicală a tinerei generaţii şi promovarea tinerelor talente.

Matei Bucur Mihăescu i-a premiat cu Diplome de Excelenţă şi cu suma de 1.000 lei pe zece medici tineri care au îngrijit şi s-au dedicat pacienţilor, victime ale tragediei din Clubul *Colectiv*: Anca Colgiceanu, Dana Diveca, Oana Grovnicu, Mădălina Iordache, Matei Iordache, Sabina Ioniţă, Andra Lăzărescu, Paul Neagu, Alice Olaru, Adriana Anghel. Răzvan Gabriel Toader, Preşedintele Fundaţiei pentru o Românie Modernă a premiat echipa prof. Dr. Ioan Lascăr, reprezentată de Dr. Mihai Duicu.

La numai 20 de ani (s-a născut pe 30 ianuarie 1995), Matei Bucur Mihăescu este un pianist, un compozitor şi un dirijor extrem de talentat, fiind recunoscut ca un fenomen. Este student al Universităţii Naţionale de Muzică Bucureşti - secţia Dirijat Orchestră şi student al Facultăţii de Ştiinţe Politice a Universităţii Bucureşti. Este nepotul compozitorului şi dirijorului Petre Mihăescu (1928 - 2011), fost discipol al lui Mihail Jora şi Ion Ungureanu, cel care, ca director, a făcut celebră (ca dirijor, compozitor şi director) Sala 174 a Teatrului de Revistă *"Constantin Tănase"* din Calea Victoriei. A compus peste o sută de şlagăre interpretate de marii interpreţi ai vremii: Constantin Drăghici *("Trece o umbră"*), George Enache ("*Numai tu nu ştii*"), Margareta Pâslaru ("*Câte-n lună şi-n stele*"), Marina Voica ("*A fost ca niciodată*"). Unul dintre cele mai cunoscute este *"M-am născut în România*!" (versuri Harry Negrin), interpretat de Cristian Popescu la Festivalul Mamaia 1974.

La numai cinci ani, Matei Bucur Mihăescu descoperea tainele pianului de la reputatul său bunic. Confirmarea talentului a venit însă de la o profesoară de pian cu experienţă şi pe obiectivitatea căreia compozitorul Petre Mihăescu s-a bazat. *"Multă lumea spune că în lucrările mele preiau cumva filonul melodic al bunicului, cunoscut ca un melodist, iar faptul că eu, care scriu muzică clasică, am fost comparat cu el a fost foarte important pentru mine*" – spunea Matei. La 6 ani a devenit elev al Liceului de Muzică *"George Enescu"* şi a compus prima sa lucrare la 7 - 8 ani. La ora actuală Matei are peste 200 de compoziţii proprii (creaţii pentru pian, orchestră, cor şi diverse formule instrumentale) şi încă pe atât în lucru. La 11 ani, în 2006 a susţinut primul său concert pe scena Ateneului Român, în faţa unei săli arhipline… *"Am prezentat o serie de lucrări internaţionale dintr-un repertoriu foarte variat şi complex, într-un recital de o oră şi jumătate la pian*". În partea a doua a concertului, alături de Orchestra Operei Naţionale Bucureşti, Matei a interpretat Concertul pentru pian şi orchestră de Johann Sebastian Bach, iar la final Orchestra şi Corul Operei au interpretat în premieră prima sa lucrare simfonică – *"Reliefuri*". Pe 17 noiembrie 2007 tânărul muzician a susţinut un concert extraordinar la Sala Radio în faţa a peste o mie de persoane. A durat trei ore fără pauză; era primul concert în care s-a prezentat o integrală componistică a tânărului muzician care, la 12 ani, compunea şi susţinea de la concerte şi recitaluri pentru pian solo până la lucrări pentru orchestră simfonică şi cor. Au urmat foarte multe concerte în ţară şi străinătate, la Viena, Vilnius, Varşovia sau Veneţia. În 2008 a înfiinţat propria orchestră "*CaMMerata*" (cu doi de M de la Matei Mihăescu) formată din colegi de-ai săi de la liceul de muzică şi studenţi de la Conservator. Încă de la debut orchestra lui Matei a interpretat numai lucrările sale. *"Pe măsură ce ele au devenit mai complexe s-a schimbat şi formula orchestrei, dar şi componenţa"* – spunea Matei. *"Aşa am început să colaborez cu instrumentişti de la cele mai importante instituţii muzicale din Bucureşti şi din ţară, de la Filarmonică, din Orchestra Radio*".

La 15 ani era considerat "*copilul – minune al muzicii clasice româneşti contemporane*". Stagiunea muzicală 2010

a Orchestrei de Cameră Radio şi a Corului Radio s-a deschis cu o integrală componistică Matei Bucur Mihăescu. În acelaşi an a înfiinţat cvartetul "*Mateo*", considerat unul de excepţie atât prin formula instrumentală (clavecin/pian, flaut, oboi, fagot), cât şi prin repertoriul original. În anul 2010, Liceul de muzică ,*George Enescu*" din Bucureşti a instituit şi a decernat premiul pentru interpretare pianistică ,,*Matei Bucur Mihăescu*". A participat în calitate de compozitor şi dirijor alături de propria orchestră "*CaMMerata*" în cadrul Festivalului Internaţional ,,*George Enescu*" ediţiile 2011-2013.

Au fost produse trei CD-uri cuprinzând lucrări pentru pian solo, în interpretare proprie, atât din creaţia universală, cât şi compoziţii personale şi au fost editate trei caiete de partituri (unul intitulat ,,*Secunde*") cu lucrări pentru pian solo compuse de el. Pentru activitatea remarcabilă în domeniul artei interpretării pianistice şi a compoziţiei i-au fost decernate Premiul de excelenţă al Uniunii Interpreţilor, Coregrafilor şi Criticilor Muzicali, Premiul de excelenţă al Colegiului Naţional de Muzică ,,*George Enescu*" (doi ani la rând), titlul de ,,*Mic Ambasador al culturii româneşti în lume*" oferit de Ministerul Afacerilor Externe şi Asociaţia Partenerilor Corpului Diplomatic şi Diploma de Excelenţă pentru contribuţia de excepţie în domeniul creaţiei şi interpretării muzicale oferită de ministrul educaţiei, cercetării, tineretului şi sportului

Matei Bucur Mihăescu este laureat al mai multor concursuri de interpretare naţionale şi internaţionale, a fost bursier la Viena şi a urmat cursuri de măiestrie artistică în Austria, Germania, Rusia, Japonia şi Israel. Pe 21 martie 2015 pianistul şi compozitorul român înregistra un nou succes la Veneţia, unde, la Palatul Albrizzi a susţinut un concert în cadrul evenimentului "*Enescu 60*", care a beneficiat de sprijinul Institutului Cultural Român şi s-a înscris în strategia Institutului Român de Cultură şi Cercetarea Umanistică de la Veneţia de promovare a operei marelui compozitor, violonist şi dirijor. Programul a inclus partituri semnate George Enescu şi Matei Bucur Mihăiescu. Şi pe 23 – 24 mai 2015, tot pe scena Teatrului de Revistă "*Constantin Tănase*", unde a revenit în noiembrie pentru concertul caritabil, a avut loc cea de-a VI-a ediţie a Concursului de Interpretare "*Matei Bucur Mihăescu*", pe următoarele secţiuni: interpretare pianistică, muzică de cameră, canto clasic, canto muzică uşoară. (Foto: Sebastian Oros)

Oana GEORGESCU

"Legende - Nicu Covaci"

La iniţiativa celor de la Berăria H (devenită un activ nucleu concertistic), aici s-a organizat un emoţionant show care să marcheze 50 ani de carieră a lui Nicu Covaci, show subintitulat "Mulţi sunt Muzicieni, puţini sunt Legende". Numeroşi muzicieni, mai cunoscuţi sau mai puţin cunoscuţi, din Bucureşti, Timişoara sau veniţi special din străinătate au urcat pe scenă pentru a oferi file sonore din uluitorul tezaur de creaţii semnate de sărbătorit. Au apărut coagulări artistice inedite, mulţi au repetat puţin înainte, alţii însă s-au reunit doar pe scenă, dar ştiau songurile din inimă, iar publicul cânta cu ei fiindcă cunoştea versurile pe dinafară.

Nicu Covaci a primit un premiu din partea organizatorilor, iar membrii clubului moto Carpat Bikers din Piatra Neamţ i-au oferit o gravură pe suport de plută. După scurtul cuvânt introductiv rostit de Florin-Silviu Ursulescu, a început o splendidă seară muzicală

Titi Dragomir a oferit „Păpăruga" şi „Mila 2 de lângă 3", grupul Ad- Hoc a cântat „Inorogul", Alin Oprea (Talisman) a cântat „Numai una", Sabina Abrudian (formaţia Awake), împreună cu Phoenix, a cântat „Timişoara", Mihaela Mihai (bravo ei !) a cântat minunat „Mugur de fluier", Dan Helciug (Spitalul de Urgenţă) a cântat „Mica Ţiganiadă", ziaristul Cristi Hrubaru ne-a oferit, surprinzător, „În umbra marelui urs", Anca Graterol (ex-Catena) a cântat „Fată verde", gruparea compusă din membrii formaţiei Trooper, Ilie Stepan, Dixie Krauser, Mircea Florian a cântat într-o variantă uimitoare „Iarna" şi „Strunga", Moni Bordeianu, acompaniat de A.G. Weinberger şi Eugen Mihăescu a cântat „Vremuri" urmată de „Gypsies On The Run", Cristi Gram şi Costin Adam au cântat „Baba Novak" şi „Apocalipsa", au mai cântat Tavi Iepan (Cargo, Rezident Ex) cu George Costinescu (ex-Tectonic), Sebastian Simonis, Claudiu Purcărin, Hano Höfer, dar … cred că sumarul este incomplet, s-au aflat şi alţii pe scenă. Păcat că unii dintre cei invitaţi să cânte nu au mai apărut, gest de neînţeles. Deşi sărbătoritul nu a vrut iniţial să urce pe scenă, a fost convins şi finalul a fost cu Nicu Covaci, Moni Bordeianu şi colegii din Phoenix cântând „Canarul", „Negru Vodă", „Vremuri" şi „Fie să renască". Prin sală s-au mai aflat şi Anton Petraşincu (din Germania), Sandu Albiter, Adrian Naidin, Dan Rădulescu, Cristi Raetscher (organizator concerte), dar şi mulţi ziarişti.

Pe internet, sărbătoritul a scris: "Mi-au adus o seară minunată: Florin Silviu Ursulescu, Cristian Andrei şi Andrei Moşoi, Roxana Zanga şi Daath Yug, Titi Dragomir, Tavi Iepan, Sabina Abrudian, Alin Oprea, Anca Graterol, Mihaela Mihai, Doru Ionescu, Cristi Hrubaru, Trooper, Ilie Stepan, Dixie Krauser, Eugen Mihăescu, Mircea Florian, AG Weinberger, Cristi Gram, Mircea Munteniţă, PHOENIX, Moni Bordeianu, Cecile Neumann, Johnny Elraiz, Ad Hoc. Le mulţumesc tuturor, şi lui Radu Dragomir de la Berăria H pentru organizare. Fie să renască ! Nicu Covaci".

Cred că este inutil să subliniem importanţa culturală, socială, morală, nu numai muzicală, a acestui eveniment.

Dorin STAMATE

Galați – portul jazz-ului şi al blues-ului

Veritabilă sărbătoare în sărbătoare, cea de a doua ediție **„Danube Jazz & Blues Festival"** derulată ca şi anul trecut în primitoarea sală a Teatrului Muzical din oraşul port de pe malul stâng al Dunăriii şi de altfel subsumată ediției a XII-a a amplului **„Festival Internațional LEONARD"**, a oferit melomanilor gălățeni trei seri de bucurie estetică în contact nemijlocit al artele creative denumite ca atare în genericul manifestării. Nu mai puțin de douăsprezece evoluții scenice ce au cumulat interpreți din nouă țări – România, Ungaria, SUA, Elveția, Cehia, Serbia, Republica Moldova, Croația, Franța – au fost cuprinse în serile de vineri 13, sâmbătă 14 şi duminică 15 noiembrie, etalând o bogată, diversificată, policromă paletă de stiluri, orientări, tendințe şi fuziuni cultivate de artişti în majoritate tineri!

Recitalul de deschidere a revenit unui trio bucureştean de blues, „Soul Serenade" (întemeiat în martie 2013, premiat la Festivalul European de Blues de la Toulouse, aplaudat la Festivalul „Blues sur Seine" din Franța), componenții săi, **Adelina Chivu** - voce, kazoo, **Andrei Rotariu** - voce, ghitară, harmonica, tamburină şi **Codruț Andrei** - mandolină cultivând, exclusiv prin mijlocirea surselor acustice de sunet, cu o entuziastă undă de prospețime, acel capitol denumit „roots" ce integrează elemente de blues, ragtime, early jazz, bluegrass, country blues, specifice muzicii tradiționale americane..

Recent premiată la Festivalul Concurs „Johnny Răducanu" de la Brăila, înzestrata, sensibila vocalistă şi compozitoare **Ana-Cristina Leonte** (în vârstă de numai 26 de ani dar deja consacrată pe firmamentul jazz-ului autohton) a lăsat o foarte bună impresie. Recitalul pe care l-a susținut în fructuos parteneriat artistic cu ai săi coechipieri de quintet **Albert Tajti** - pian, semnatar de compoziții şi aranjamente, **Michael Acker** - ghitară bass, **Tavi Scurtu** - baterie, **Alex Munte** - saxofon tenor, a inclus reuşite secvențe din discul „Secret Lover" dar şi noi creații originale, precum „Holy Temple", „Nothing In Exchange", „Time To Let Go".

Apreciat şi grație albumului 2014 „It's Soul Food" ce se doreşte reprezentativ pentru sound-ul de tip New Orleans, Quintetul ungar întemeiat la finele anului 2013 de cunoscutul cântăreț de blues **Suba Attila** sub denominația „Suba Attila & The Soulfool Band" – în al său line up figurând **Mate Hebestreit** - claviaturi, **Vidákovich Izsák** - saxofon, **Sallay Jenö** - bass, **Herman Dominik** - baterie – a încântat asistența prin maniera deloc eclectică de redimensionare sonoră a blues-ului şi jazz-ului incipient.

Întrucâtva mai comercial, înclinat spre pop, funk şi world music, bass-istul vocalist american **Fernando Sauders** – originar din Detroit – s-a produs împreună cu vocalistul ghitarist elvețian **Lawrence Lina** şi cu cehii **Jiři Zabystrzan** - claviaturi, **Dalibor Mráz** - baterie, protagonistul relevându-se în chip mai convingător la jam session.

În tot mai accentuată creştere de formă, vocalista **Irina Sârbu**, actriță şi interpretă de excepție, extrem de activă (participantă la 46 de festivaluri de teatru şi de muzică până în prezent, realizatoare a recent lansatului album „Ethnotic") s-a remarcat prin tehnica vocală deosebită, expresivitate şi comunicativitate, solista fiind însoțită în demersul ei creativ de instrumentişti pe măsură: **Puiu Pascu**, pianist virtuoz, apreciat acompaniator, frații **Ciprian** şi **Tudor Parghel** - contrabass şi baterie alcătuind o pregnantă secție ritmică.

Fiindcă la „Danube Jazz & Blues" grupurile participante au promovat cu precădere fuziuni de tot felul, pe această linie de filiație stilistică s-a înscris şi grupul constănțean „Balkanamera" întemeiat şi condus de bateristul **Corneliu Stroe**, formație care şi-a propus dintru început să acrediteze ca argument al originalității îmbinarea dintre muzica balcanică (inclusiv elemente specifice folclorului est-european) cu limbajul jazz-ului din SUA şi cu ritmurile latino-americane. Culoare, pulsație ritmică vitală, fantezie improvizatorică – iată ce

The Swing Shouters

au demonstrat prin recitalul lor **Corneliu Stroe**, **Roxana Stroe** - ghitară, **Cătălin Răsvan** - bass, **Lucian Săuleanu** - saxofon tenor, flaut, moog synthesizer, vocal.

Una dintre culminațiile atractivității la public în festivalul gălățean a fost marcată de grupul „Nemanja Zlatarev & Funktastic Coalition" din Serbia, sextet instrumental reunit în jurul liderului, trombonistul **Nemanja Zlatarev** care în 2012 a reuşit să-şi alăture câțiva dintre cei mai talentați interpreți din zonă: **Andrew Ecklund** - trompetă, **Dušan Sarić** - claviaturi, **Nemanja Teofanović** - ghitară, **Dejan Zec** - ghitară bass, **Toni Bodonyi** - baterie. Nu este deci de mirare că expresivitatea lor frustă, lipsită de afectare a trecut rampa de la primele sunete, publicul apreciind caracterul dansant al muzicii cu ingrediente de pop, latino şi jazz.

Seara a doua a fost încheiată cu relevabil succes de către un artist autentic, **Vali Boghean** din Moldova, vocalist de intensă vibrație, poli-instrumentist schimbînd dezinvolt flugelhornul cu flautul, saxofonul sopran, saxofonul alto, cavalul... Iubitor plin de fervoare al folclorului românesc, el şi colegii de grup – **Valeriu Caşcaval** - țambal, **Valentin Şchirca** - claviaturi, **Sandu Daraban** - ghitară, **Radu Tălămbuță** - vioară, **Oleg Lascu** - contrabass, **Gari Tverdohleb** - baterie, percuție, au dovedit că stăpânesc cu spectaculozitate fuziunea de balcan jazz, folclor est-european, muzică orientală şi chiar muzică clasică,– laolaltă un melanj etno insolit, de înaltă combustie afectivă.

Multi-premiat, în țară ca şi la prestigioase competiții internaționale precum cele de la Getxo –

Spania, Monaco, Hoeillart – Belgia, Lille – Franța, Montreux – Elveția, Jacksonville – SUA, pianistul și compozitorul **Sorin Zlat** în vîrstă de doar 30 de ani, a impresionat în fruntea propriului trio, din care au făcut parte **Răzvan Cojanu** - ghitară bass și **Claudiu Purcărin** - baterie, prin modernitatea interpretărilor, simțul armonic evoluat, tehnica instrumentală posedată cu autoritate – atribute vădite în reînveșmântări ale unor teme standard, ca și în compozițiile proprii ale pianistului, subsumate stilurilor cool, post bop, latin jazz.

Un moment de ardentă trăire emoțională, de bun gust și eleganță a fost oferit de pianistul **Mircea Tiberian** în tandem scenic cu vocalista **Nadia Trohin**, ei întruchipând un proiect de actualizare și regândire în areal jazz-istic a unor hit-uri proprii muzicii pop românești din perioada interbelică. Au reînviat astfel, îmbogățite armonic și expresiv, șlagăre precum „Du-mă acasă măi, tramvai", „Mână birjar", „La margine de București" etc.

„Rolin Humes" este un generic de grup constituind anagrama numelui **Robert James Hudulin** pe care-l poartă pianistul și vocalistul grupului croat din care mai fac parte **Emil Bišćan** – bass și frații **Nikola** și **Matej Smiļanić**, ghitară și baterie. Acest quartet care a luat ființă în 2011 și a dobândit anul trecut locul I la „Croatian Blues Challenge", înregistrînd între timp și două albume discografice, amalgamează inflexiuni pop, rock, blues, etno, funk în tălmăcirea unui repertoriu atractiv, de tentă ludică, alcătuit exclusiv din creații proprii.

Apoteotic, finalul festivalului dunărean a adus cu sine un dinamic, puternic energizant grup francez de jazz clasic – „The Swing Shouters" alcătuit din **Sylvain Roudier** - saxofon tenor, **Benoit Pasquier** - trombon, **David Menager** - ghitară, **Alex Voisin** - contrabass, **Alban Aupert** - baterie. Show-ul lor a electrizat pur și simplu publicul!

Fapt lăudabil, serile Festivalului propriu-zis s-au prelungit în îndelungate, incitante întîlniri ***jam sessions*** nocturne la Clubul „Union Jack"

„Danube Jazz & Blues" – un festival amplu, dens, polivalent, pentru care merită întreaga noastră admirație organizatorii: Teatrul Musical „Nae Leonard" – director general **Teodor Niță**, cu sprijinul Consiliului Local Galați și implicarea Fundației Culturale „Phoenix" condusă de **Paul Nancă**.

Florian LUNGU

Nume noi

Lidia Buble lansează cel de-al treilea videoclip din carieră - "Le-am spus și fetelor", în colaborare cu Amira. cântec compus de Adrian Sînă, Silviu Dumitrașcu și Amira, în studiourile Premium Artist. Videoclipul regizat de Dan Petcan conține cadre cu Lidia și cele 5 dansatoare ale sale.

Adina Postelnicu debuta în 2005 lumea muzicală cu trupa de fete

Adina Postelnicu

Heaven, ca voce principală. Iată că acum artista lansează cel de-al doilea single solo din carieră, "Noi doi". Cu concerte la activ și single-uri de succes ("O parte din rai", "Pentru totdeauna", "Du-mă pe o stea", "Sunshine", "Sexy Girl" etc), Adina a hotărât în aprilie 2014 să înceapă propriul proiect solo, odată cu lansarea single-ului "Lipsa ta". Adina lansează single-ul "Noi doi", împreună cu un videoclip regizat de Khaled Mokhtar. Dacă în urmă cu câțiva ani, Heaven și Glance colaborau pentru piesele "Sexy Girl" și "Good Times", de această dată Glance devine partener al Adinei, nu doar în viața privată, ci și în videoclip.

Brighi lansează single-ul "Invizibilă", prima piesă compusă integral de ea însăși, însoțită de un videoclip cu o interesantă poveste cinematografică, regizat de Dan Petcan. Prin noul single, orchestrat de Gabriel Băruță, Brighi trage un semnal de alarmă asupra unui teme extrem de delicate - *traficul de persoane*. .Anul 2015 a început pentru Brighi cu lansarea piesei "Motivul meu", alături de Silviu Pașca, după participarea în cadrul celui de-al patrulea sezon "Vocea României". A urmat colaborarea cu YorGa, atât în limba română, cât și în limba engleză, a pieselor "Strop de fericire / Every drop".

Alexandra Crișan pune prima cărămidă a carierei sale muzicale prin lansarea single-ului de debut "Minte-mă frumos", semnat de Cornel Ilie - Vunk. "Pe Alexandra am auzit-o prima dată la X-Factor și am invitat-o să meargă împreună cu noi în turneul 'Inconjurul lumii', în 24 de orașe. 'Minte-mă frumos' este prima piesă pe care i-am scris-o", a spus Cornel. Regia videoclipului îi aparține lui Anthony Icuagu. Alexandra Crișan este originară din Galați, are 24 de ani și a început să cânte încă de la vârsta de 3 ani, în duet cu tatăl său, obținând ulterior peste 30 de premii și diplome de excelență la concursuri de operă. Alexandra a participat la X-Factor sezonul trecut, ajungând până în finală.

Nicole Cherry lansează un videoclip pentru piesa "Vive la vida", un featuring inedit cu Mohombi. Clipul a fost regizat de Alex Ceaușu, cu care Nicole a mai lucrat și pentru "Vara mea", "Phenomeno" și "Memories". Cele două zile de filmări s-au desfășurat în cartierul bucureștean Ferentari, într-un cimitir de mașini.

Anda Dimitriu ne invită să îi fim alături într-o poveste de dragoste cu un refren care își are originea în piesa "Vino pentru totdeauna" a formației Iris, inclusă pe albumul "Maxima" lansat în 2005. "Pentru totdeauna" se bucură și de un videoclip regizat de Anton Sandu. Anda Dimitriu s-a remarcat la nivel național odată cu participarea la Vocea Romaniei, unde a urcat pe scena emisiunii alături de maestrul Gheorghe Zamfir, împreună oferind o variantă emoționantă a piesei "Lie ciocârlie".

Dorin MANEA

Concerte populare

În condițiile în care publicul ia tot mai greu calea sălilor de spectacol (nemaivorbind că multe au fost închise peste noapte, adesea printr-un exces de zel tipic românesc, de reprezentanții ISU, în urma tragediei din clubul bucureștean Colectiv), modalitatea ideală de întâlnire dintre artiști și spectatori rămâne tradiționalele concerte populare, care au și avantajul unor audiențe mult mai mari. Datorită lor avem numeroase firme care pun la dispoziția organizatorilor scene mobile performante, instalații de sunet și lumini competitive, așa încât artiștii pot evolua de-acum fără teama că microfoanele nu vor funcționa corespunzător sau că sunetul îi va dezavantaja. Spre bucuria noastră nu numai orașele mari, capitale de județ, se pot lăuda cu asemenea reuniuni de amploare, ceea ce face ca melomanii din localități cu populație medie să nu se simtă desconsiderați. De pildă, orașul Tecuci are în jur de 50.000 de locuitori și se înscrie deja în topul manifestărilor reușite, pentru că timp de două zile parcul Crâng (actualmente Carol) a fost gazda unui adevărat festival, la care au asistat multe mii de spectatori entuziaști și, așa cum aveam să constatăm, cunoscători ai tuturor melodiilor de succes. A fost a doua ediție a unui eveniment amplu inițiat de inimosul primar Gerhardt Daniel Țuchel, mare iubitor de muzică, dânsul având alături Consiliul local și Societatea Zone Verzi Tec srl (director Mircea Lupașcu). Intențiile de a permanentiza concertele populare sunt probate și de faptul că scena din parc, foarte bine gândită, este fixă, permițându-le celor de la Musik Sound (sunet și lumini) să se desfășoare plenar, la nivel profesionist. Prima seară a fost în bună parte consacrată folclorului, fiind transmisă în direct de Etno TV, ea fiind însă încheiată de Anna Lesko. Frumoasa vedetă cu origini ruso-basarabeano-ucrainiene a venit cu întreaga sa echipă, dovedind încă o dată că își conduce cariera cu inteligență, incluzând aici turneele de promovare pentru noile albume, colaborările curajoase cu alți artiști (să ne amintim că ea a fost revelată în anul 2000 de aparițiile alături de Direcția 5), coregrafiile moderne, incitante, show-urile impregnate de erotism și senzualitate. Să nu uităm că Lesko a absolvit facultatea de Drept, că este compozitoare și textieră și că dovedește mult talent pe tărîmul picturii (a luat lecții cu marele Sabin Bălașa). Din anul 2002 s-a consacrat unei activități solistice care i-a adus multe premii, dar și piese de succes, parte din ele aparținând lui Laurențiu Duță, așa încât a avut din ce alege pentru recitalul din cadrul "Festivalului muștarului din Tecuci": "Ard în flăcări", "Balalaika", "Nu mai am timp", "Lasă-mă să cred", "In my bedroom" (compoziția lui Connect R), "Anicika maia", "Inseparabili", "Inocența", "Pentru tine", "Ignoranța", "1001 dorințe", "24", "Get it", "Russian love". În condițiile în care tinerii adepți ai rockului sunt marginalizați, n-au săli de repetiții și de concert (drama de la clubul Colectiv a făcut ca aceștia să fie priviți cu mult mai multă înțelegere), instrumente corespunzătoare, ne-am bucurat să constatăm că organizatorii din Tecuci au acordat un spațiu generos unei ambițioase formații locale, Atrium, despre care vom mai scrie. Tinerii rockeri nu numai că au reușit, prin mari eforturi, să posede o bună zestre tehnică, dar sunt preocupați și de repertoriul original. Ramona Monica Jachianu și colegul său de la NMC Production, Ionel Ungureanu, au gândit în continuare un program echilibrat, mergând în crescendo către recitalul culminant, cel al formației Direcția 5. Dacă e totuși să reproșăm ceva (sau să sugerăm, dacă vreți) impresarilor este faptul că ei se orientează mereu cam către aceleași nume pe care le întâlnim la mai toate concertele, ignorând total vedetele muzicii ușoare tradiționale, a căror popularitate o depășește clar pe cea a unor interpreți anonimi de folclor. Două soliste tinere au fost invitate, evident, datorită popularității lor în rândul publicului tânăr (de aceea sugeram mai sus că trebuie să

Direcția 5

ne gândim și la cei maturi sau chiar mai în vârstă). AMI (Andreea Moldovan Ioana) este originară din Baia-Mare, obținând la 3 ani (!) primul premiu și fiind o vedetă a festivalului local "Ursulețul de aur". Cântă la vioară, a absolvit Universitatea națională de muzică din București. După ce și-a pus vocea în slujba unor hit-uri hip-hop ("Déjà vu" cu Grasu XXL a cucerit numeroase distincții), din 2011 colaborează cu David Deejay (Adi Colceru), așa cum anterior o făcuse cu Mossano. Cu Colceru a întreprins un turneu în Bulgaria, dar mai ales a lansat piesele cu care a cucerit și publicul din Tecuci: "Camina", "Otra vez", "Playa en Costa Rica", "Trumpet Lights", după recitalul său toți tinerii fredonând de zor "Que esta pasando?"...Originară din Vaslui, Lora a terminat liceul în capitala de județ Galați, deci a fost primită cu simpatie la Tecuci, orașul natal al cunoscutului promotor Dorin Irimia. Lora a cântat mai întâi într-o trupă rock (de altfel și acum a venit cu grupul propriu de acompaniament), apoi s-a remarcat în 2004 la concursul Star Factory. În 2006 Marius Moga o cooptează în trupa Wassaby, iar din 2010 s-a dedicat carierei solistice, chiar în acel an fiind finalistă Eurovision alături de Sonny Flame. A colaborat cu Loredana, Matteo, Puya, Vunk și a fost revelată telespectatorilor prin prezența în juriul concursului pentru copii Next Star de la Antena 1. Din recitalul ei nu puteau lipsi titluri cum ar fi "No more tears", "Fall in love tonight", "Un vis" (14 milioane de vizualizări pe You tube), "Sad eyes", "Fără el", "Capu' sus", "Singuri în

doi", "Floare la ureche". După excepţionalul moment folcloric oferit de Sofia Vicoveanca, festivalul a fost încheiat apoteotic de experimentata formaţie Direcţia 5, în care de curând Marian Ionescu a înglobat-o pe Alina ("Alinka") Crişan, fostă la ASIA. În pregătirea concertului pop-simfonic de la Sala Palatului, reputata formaţie a selecţionat titluri de pe cele 30 de albume editate din 1991

Lora

până azi, de la cel dintâi, "La vulturul de mare cu peştele de gheare", cei 5.000 de spectatori reluând în cor refrenele hit-urilor "Ai un loc", "O fată ca ea", "Am nevoie de tine", "Eşti stilul meu", "Altul mai bun", "Seducţie", "Te voi aştepta", "Obsesia", "Dacă ai ştii", "Poţi să visezi". Nu întâmplător Direcţia 5 este cea mai titrată formaţie a noastră, cu premii la "Cerbul de aur", Mamaia sau, peste hotare, la festivalurile de la Bregenz (Austria), "Orfeul de aur" (Bulgaria), Barcelona (Spania), Bratislava (Slovacia).

Cum spuneam în deschiderea acestui articol, datorită unor oameni pasionaţi şi în localităţi mai mici au loc spectacole de anvergură. Este cazul primarului Emanoil Hurdugaci, care în fiecare toamnă primeşte cu braţele deschise miile de participanţi la "Zilele comunei Chiheru de jos".Oaspete de vază a fost şi acum deputatul Vasile Ghiorghe Gliga (făuritorul celebrelor instrumente muzicale), dar şi Cetăţeni de onoare care fac cinste localităţii, în frunte cu Ioan Matei, care de fiecare dată vine cu fascinante focuri de artificii. Gazdele ştiu să surprindă mereu, aşa încât programul a fost unul pe măsură: după Sfânta liturghie oficiată la Biserica ortodoxă din Chiheru de Sus, au fost inaugurate câteva străzi asfaltate şi primul serviciu de asistenţă socială la domiciliu, iar pe stadion, înafara programului artistic, au existat standuri cu produse, ierarhizate de un juriu competent. Aşa cum un juriu de specialitate a cântărit evoluţia tinerelor talente de pe toată raza judeţului Mureş la ediţia a II-a a concursului de muzică populară. Elevii Gimnaziului de stat "Iuliu Grama" nu s-au lăsat nici ei mai prejos, ca şi grupurile vocale Valea Luţului şi "Dăscăliţele" din Goreni, Batoş. Fireşte, partea leului şi-au luat-o numele îndrăgite, în frunte cu Ciprian Istrate (a fost însoţi de extraordinarii tineri din Societatea culturală "Dacii liberi"), Nelu Şoptereanu, Maria Neag, Laura Oltean, Dorin Pintea, Mihaela Botoş. Ca şi la ediţia anterioară, vedeta autentică a sărbătorii a fost Ionuţ Langa, venit tocmai de la Arad cu formaţia sa şi dominând dealurile din jur într-o frumoasă seară de toamnă cu vocea sa extraordinară, într-un recital alăturând cântece religioase şi celebre refrene patriotice, atât de iubite în inima Transilvaniei.

Octavian URSULESCU

Noul val

Liviu Teodorescu face parte din echipa de compozitori De Moga Music şi în urmă cu 4 ani i-a cucerit, prin prestaţia lui live, pe toţi cei 4 membri ai juriului din cadrul unei emisiuni-concurs TV. A crescut în cadrul concursurilor muzicale, dar şi talent show-ul Vocea României (sezonul I, 2011), a studiat pian şi vioară, a fost student la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, a jucat în seriale roluri romantice proiectul LaLa Band, apoi a lansat "Electronic Symphony", "Eşti piesa", "Aşa e dragostea" (cu Andra), "Tot ce mi-a rămas" (cu Robert Toma şi Adda), "Un loc în viaţa ta" şi "In braţele tale". Liviu Teodorescu lansează acum single-ul "Târziu", însoţit fiind de un videoclip regizat de iRonic.

AMI a lansat piesa "Camina". produsă în studioul DAV7 Music şi compusă de Adi Colceru, alias David DeeJay iar textul este scris de AMI. în limba spaniolă. Khaled Mokhtar este regizorul videoclipului - unul de imagine. AMI a devenit cunoscută datorită hitului "Trumpet lights". Printre piesele ei se mai numără "Playa En Costa Rica", "Déjà Vu" cu Grasu XXL, "Otra vez" "Una serenada", "I promise you" şi „Somnu' nu mă ia".

Ellie White revine cu o noua piesă romantică în limba română - "Nu vreau să te pierd" şi păstrează stilul reprezentativ al artistei şi genul muzical. Din 2009 şi până în prezent, Ellie White a lansat hituri cum ar fi "Nu te mai caut", "Sete de noi", "Power of love". Pe lângă muzică şi fashion, Ellie este implicată şi în numeroase campanii sociale. In plus, Ellie White este pasionată şi de blogging şi scrie periodic articole.

Bianca Linta lansează cu casa Cat Music "Naughty Truck", a lansat simultan în opt ţări. "*Am revenit în România după 11 ani* ", declară Bianca. Ea este fotomodel, DJ, cântăreaţă si producător muzical. Artista s-a născut în România, dar a plecat împreună cu familia în copilărie în

Statele Unite, la New York. A început să mixeze şi să compună la 20 de ani si a mixat in numeroase cluburi si festivaluri din SUA.

Dan CHIRIAC

Rock îndoliat

Mass-media se hrăneşte din ştirea imediată, numită acum, în limbajul cameleonic împrumutat pe nemestecate, "Breaking News": după tragedia din clubul bucureştean a venit atentatul de la Paris, apoi avionul rus doborât ş.a.m.d. Un titlu ţine pagina întâi o zi, două, apoi este înlăturat de următoarea bombă: cum plastic şi cinic spune un cântec al formaţiei Rolling Stones – "Who needs yesterday's papers?" (Cine are nevoie de ziarele de ieri?). Uite că noi avem nevoie, pentru a nu uita nenorocirea care a luat atâtea suflete nevinovate, pentru a rememora evenimentul despre care se scrie tot mai puţin. Iată de ce vom puncta succint datele iniţiale dar şi cele apărute ulterior.

Incendiul a avut loc pe 30 octombrie 2015 când, în clubul "Colectiv" din Bucureşti, formaţia **Goodbye to Gravity** îşi lansa cel de-al doilea album, "Mantras of War". Pentru că intrarea a fost liberă, în club se aflau

Alex Pascu

aproximativ 400 de tineri. Au fost montate artificii pe stâlpii scenei şi, în 30 de secunde, buretele care antifona cei doi stâlpi a fost cuprins de flăcări.

Anchetatorii au aflat că în interiorul clubului (de fapt o hală dezafectată a fostei fabrici de încălţăminte Pionierul, str. Tăbăcăriei, lângă podul Mărăşeşti) era instalat un sistem de supraveghere video funcţional, care le-a permis să vadă imagini edificatoare. Adrian Despot, solist formaţia Viţa de Vie, care trebuia să cânte ca invitat o piesă cu formaţia declară: *"Din câte îmi amintesc, până la începerea incendiului, trupa GOODBYE TO GRAVITY a cântat aproximativ 5 melodii".*

La 22:32:00 se observă cum se aprind artificiile, la ora 22:32:26 se observă cum tavanul arde, iar din acesta încep să cadă bucăţi incandescente; primele persoane se îndreaptă spre ieşire la ora 22:32. Un minut mai târziu fumul devine foarte dens, iar camerele încetează să mai funcţioneze. Primul apel la 112 a fost făcut la ora 22.32. La faţa locului au fost mobilizate zeci de autospeciale şi ambulanţe, precum şi multe maşini de poliţie. Bilanţul arăta că 26 de persoane au murit pe loc. O a 27-a persoană a murit la scurt timp, la Spitalul Universitar. Bilanţul a ajuns la 27 de decese, iar peste 180 de persoane au fost internate în spitalele bucureştene. Au fost externate 44 de persoane care au primit îngrijiri medicale în unităţile sanitare din ţară, iar un număr de 39 de persoane au fost transferate în unităţi sanitare din străinătate. Au rămas apoi la tratament 37 de persoane, dintre care 6 pacienţi sunt în stare critică, iar 60 de persoane şi-au pierdut viaţa.

În urma tragediei, preşedintele Klaus Iohannis a declarat trei zile de doliu naţional.

***

În urma incendiului violent de la club şi-au pierdut viaţa doi chitarişti ai formaţiei Goodbye to Gravity. Chitaristul Mihai Alexandru, 34 de ani, s-a numărat printre cele 27 de persoane decedate, iar Vlad Ţelea, 37 de ani, a decedat în drum spre spital, în timp ce ceilalţi colegi ai lor - Andrei Găluţ (voce), Alex Pascu (bas) şi Bogdan Lavinius (tobe) - au fost răniţi şi erau internaţi.

8.11 - Bateristul formaţiei Goodbye to Gravity Bogdan Enache Lavinius, 41 de ani, a decedat la 8 noiembrie, după ce a intrat în stop cardiorespirator în aeronava care îl transporta la o clinică din Elveţia şi care a fost întoarsă din drum.

11.11. Miercuri seară: Alexandru Pascu, fondatorul şi basistul formaţiei Goodbye to Gravity, care fusese transportat la un spital din Franţa, cu o aeronavă SMURD. Marţi făcuse febră 41, suferise arsuri interne, dar şi externe. A suferit un stop cardio-respirator şi a

Axial Lead

murit pe aeroport, la Paris. Alex Pascu (33 de ani) este fiul Anei Pascu, vicepreşedinte al Federaţiei Internaţionale de Scrimă şi preşedinte de onoare al Federaţiei Române de Scrimă.

Andrei Găluţ, 31 de ani, singurul membru al formaţiei care a supravieţuit tragediei, a fost internat în stare gravă la Spitalul Elias, cu arsuri pe corp şi arsuri de căi respiratorii, fiind ventilat mecanic. Solistul şi iubita lui au fost transportaţi la un spital din oraşul olandez Beverwijk şi operaţi. Când a ieşit din comă, primul lucru pe care l-a întrebat a fost despre iubita lui, Mădălina, care nu a supravieţuit. Alte formaţii au avut şi ele victime.

Up To Eleven: Bogdan Moleşag, cameraman Prima TV şi baterist - tratat în Belgia; Liviu Popescu - chitară, internat; Laurenţiu Vârlan, 31 de ani, chitarist, avea şi magazin de instrumente – decedat.

Axial Lead: Radu Damian - voce şi Christian Alban, chitară, – răniţi, internaţi; Tudor Golu (28 de ani) a fost transferat într-un spital din Birmingham, Marea Britanie. Acolo a decedat, din cauza arsurilor care i-au

Bucium

cuprins o mare suprafaţă din corp şi a arsurilor de căi respiratorii. Tudor Golu era chitaristul formaţiei Axial Lead, artist grafic, animator 2D şi 3D şi cel care a făcut videoclipul melodiei "The day we die", a grupului Goodbye to Gravity.

Prea Târziu : Daniel Ciobanu, 40 de ani, ch., căsătorit, doi copii, decedat.

Bruma: Ionuţ Maior, 27 de ani, ch. bas, căsătorit, decedat.

Monarchy Band: Constantin Ignat, beterist, decedat; sunt internaţi Iulian Rob în Anglia şi Marian Leuşteanu.

Hatemode: Cătălin Scânteie, 39 de ani, chitară, decedat.

Bucium: Cristian Răducanu, 39 de ani, baterist şi în formaţia Mazdrunk a soţiei sale Luciana, concurentă la X Factor, internat la Newcastle,

Au mai pierit: Teodora Maftei se afla la concert în calitate de fotograf oficial al trupei Goodbye to Gravity. Timp de 10 zile, tânăra de 36 de ani s-a zbătut între viaţă

Tudor Golu

şi moarte, iar apoi organismul acesteia a cedat. Teodora a fost victima cu numărul 46; braşoveanul Liviu Zaharescu, 25, fotografia pentru publicaţia Lets Rock Romania; Nelu Tilie, 47 de ani, fost jurnalist rock; Adrian Dorian Rugină, 38 de ani, căsătorit, baterist, sonorizator; Alex Chelba, 33 de ani, fotograf bine cunoscut, filma concertul; internat la Sf. Pantelimon, a scris optimist pe Facebook, dar a început să aibă probleme cu respiraţia şi a decedat după 7 zile.

Chitaristul Toni Dijmărescu a lansat melodia instrumentală "#goodbye" pentru ajutorarea victimelor din clubul Colectiv. Toate câştigurile ce revin artistului şi Universal Music Romania rezultate din exploatarea melodiei vor fi donate Fundaţiei Estuar. Toni Dijmărescu: "Victime - morţi şi răniţi - au fost pe lângă formaţia Goodbye To Gravity (pe care o consider ca fiind cea mai valoroasă trupa de Metal românească) aproape toţi cei care au fost să-i vadă live cu ocazia lansării noului lor album. Printre ei se numără mulţi prieteni, oameni de presă cu care am colaborat (Alexandra Furnea, Nelu Brînduşan) şi muzicieni cu care am împărţit scena (Cătălin Scânteie, Bogdan Moleşag). Şi eu aş fi fost în acel club dacă m-aş fi aflat în ţară". Toni Dijmărescu este un muzician român stabilit în Germania, fost membru al trupei reşiţene Screaming Heads.

Au fost organizate câteva concerte caritabile pentru strângerea de fonduri, inclusiv unul la Ateneul Român, iniţiat de soprana Angela Gheorghiu.

Anchetatorii au stabilit că incendiul de la clubul Colectiv s-a produs ca urmare a faptului că persoanele care aveau în administrare spaţiul respectiv au încurajat şi permis accesul unui număr de persoane mult peste limita admisă a clubului (le-au spus celor din formaţie că, dacă vor să ţină concert în locaţia lor, trebuie să aducă cel puţin 400 de fani la spectacol) în condiţiile în care

spaţiul nu era prevăzut cu mai multe căi de evacuare, precum şi desfăşurarea unui spectacol cu efecte pirotehnice (foc de artificii) în incinta acoperită a clubului, în condiţiile existenţei unor materiale uşor inflamabile, montate cu încălcarea dispoziţiilor legale şi pentru evitarea costurilor suplimentare. Cei trei administratori şi acţionari ai clubului au fost arestaţi preventiv pentru săvârşirea infracţiunilor de ucidere din culpă şi vătămare corporală din culpă. Tribunalul Bucureşti a decis ca Daniela Niţă şi Cristian Niţă, cei doi patroni de la firma Golden Ideas Fireworks Artists SRL, responsabilă cu efectele pirotehnice de la clubul Colectiv, precum şi pirotehnistul Viorel Zaharia să fie plasaţi în arest la domiciliu. Au fost aduşi specialişti de la INSEMEX Petroşani pentru a lămuri viteza uimitoare a focului şi emanaţiile nocive.

Ne-am rezumat la configurarea unui tablou concis, exact, al tragediei, fără epitete "ajutătoare". Cuvintele nu pot cuprinde semnificaţia sumbră a unei astfel de nenorociri.

Florin-Silviu URSULESCU

"Cântecul şi Dragostea"

„*Fiecare are un destin al său care îl călăuzeşte, iar acest destin este dat de Dumnezeu… Cred că Dumnezeu m-a iubit şi tot El mi-a călăuzit paşii în viaţă. Şi mai cred că Dumnezeu a avut un plan cu mine de nu m-a lăsat la greu*! *Sunt convinsă că a vrut să mă nasc şi să exist ca să fiu sprijin pentru* ceilalţi! *Îmi place să dăruiesc celor din jur şi să îi văd fericiţi*" („*Maria Dragomiroiu. Cântecul şi Dragostea*" de Oana Georgescu, ed. Allfa, 2015)

Sala Palatului a găzduit unul dintre cele mai aşteptate evenimente muzicale dedicat Mariei Dragomiroiu: concertul aniversar "*35 de ani de carieră*". Tot atunci s-a lansat cartea Oanei Georgescu, un volum biografic despre viaţa şi cariera îndrăgitei interprete. Mariei Dragomiroiu i-au fost atunci alături pe scenă artişti de valoare, colegi dragi de turnee, majoritatea personaje ale cărţii: Marcel Pavel, Adrian Enache, Aurelian Temişan, Raoul, Olga Bălan, Andreea Bănică, Annes, Petrică Mâţu Stoian, Constantin Enceanu, Mariana Ionescu, Mioara Velicu. Toţi au fost acompaniaţi de Orchestra „*Lăutarii*" din Chişinău, condusă de maestrul Nicolae Botgros. Regia spectacolului a fost semnată de Elise Stan, iar realizatorul evenimentului a fost Stoian Anghel, nu doar cel mai bun prieten al Mariei şi al soţului său, renumitul impresar Alexandru Bebe Mihu, dar şi cel care se numără printre cei care au contribuit la lansarea Mariei. „A*m ascultat-o la barul* <<Atlantic>> *unde cânta, mi-am dat seama că avea talnet. Maria era frumoasă, avea voce, era autentică, era serioasă…. Apoi au urmat turnee prin toată ţara cu ansamblul UTC-ului – Ansamblul Tinereretului. Aşa i-am descoperit şi i-am lansat pe Loredana Groza, Cătălin Crişan, Marina Scupra, Gabriel Cotabiţă, Daniel Iordăchioae, Silvia Dumitrescu… Timp de nouă ani am fost partener cu soţul ei, Bebe Mihu, în organizarea de spectacole, suntem foarte buni prieteni, suntem vecini, în cartierul Dămăroaia (…). O admir pe Maria pentru seriozitate, pentru prezenţa scenică şi pentru felul în care ştie să poarte costumul popular autentic, dar şi să îşi aleagă repertoriul*".

Raoul

„*Cartea aceasta reprezintă o confesiune sinceră despre trăirile, sentimentele, învăţămintele şi convingerile mele. Am depănat aici amintiri din întreaga mea viaţă, cu bune şi cu mai puţin bune, cu frumoase şi mai puţin frumoase. Dragostea, acest sentiment minunat, este cea care mi-a ghidat destinul, începând cu dragostea pentru părinţi, apoi cu cea pentru alesul inimii, continuând cu dragostea pentru copii, pentru familia toată, pentru oameni în general şi, alături de toate acestea, dragostea pentru cântec*" - mărturisea Maria Dragomiroiu în cartea a cărei prefaţă a fost semnată de reputatul scriitor Dinu Săraru. Şi el a avut un rol hotărâtor în cariera marii artiste, aşa cum reiese din povestea redată în cartea captivantă a Oanei Georgescu. Apariţia primului disc la începutul anilor '80, al cărui unică protagonistă a fost Maria Dragomiroiu (jumătate dintre piese erau creaţiile sale!), în condiţiile în care la acea vreme se lansau albume cu doi – patru solişti, i se datorează renumitului prozator.

P. Mitrache, O. Georgescu, M. Dragomiroiu, O. Bălan

O remarcase pe Maria mai întâi la TVR. Apoi a invitat-o în spectacolele pe care le organiza, renumitele „*şezători literare*" unde evoluau actori, cântăreţi de operă, interpreţi de muzică uşoară şi populară. Dinu Săraru i-a telefonat compozitorului Vasile Şirli, pe atunci directorul Casei de Discuri "*Electrecord*", acum Director Muzical al "*Euro Disney*" de lângă Paris: „*Vasile, e o fată care cântă foarte frumos, original, autentic. Este foarte serioasă şi merită să aibă un disc! Singură! Te rog să o primeşti, să o asculţi şi te vei convinge că am dreptate*!". Aşa a apărut primul album – „*Floricică de pe coastă*", care s-a vândut în peste un milion de exemplare. De atunci, Maria Dragomiroiu a lansat douăzeci de albume (LP, casete audio, CD). Dinu Săraru a ţinut să îi facă o dedicaţie pe discul de vinil lansat în 1982: "*Maria Dragomiroiu vine în lumea cântecului popular cu o bucurie atât de luminoasă şi cu o dăruire atât de fericită, încât, ascultând-o, mereu am sentimentul că anotimpurile toate izvorăsc şi se împlinesc în luncile Oltului oltenesc. Această fată frumoasă, pictată de Grigorescu, are darul şi harul de a purta cu o unică mândrie ţărănească marama de borangic a celei mai curate tradiţii. Ea cântă cu o credinţă care este a neamului ei ţărănesc şi cu o bogăţie sufletească pe care puţini dintre cântăreţii de azi le mai au*". În anul 2007, acelaşi Dinu Săraru îi scria Mariei pe album: „*Mariei Dragomiroiu, Regina cântecului popular românesc, un minunat artist (…), întreaga mea admiraţie pentru vocea ei unică, pentru verticalitatea ei morală şi pentru arta cu care slujeşte neasemuit eposul oltenesc devenind azi o mare doamnă a muzicii româneşti, în rând cu Maria Ciobanu, Maria Lătăreţu, Ioana Radu*"…

Maria a învățat să cânte singură la acordeon – avea ureche muzicală, iar primul cântec pe care l-a interpretat a fost "*Cine trece câmpul mare*" al Mariei Lătărețu. "*Cu mâna stângă mă pricepeam puțin să țin ritmul, dar cu*

A. Enache

dreapta reuşeam să cânt orice melodie pe care o auzeam la radio". Având o voce deosebită, cu un amplu registru vocal şi o tehnică vocală de nivelul unei soliste de muzică clasică, Maria Dragomiroiu a fost comparată, mai ales la începutul carierei, cu Maria Tănase.

Harry Brauner, marele etnomuzicolog, a fost cel care a prezentat-o pe Maria Dragomiroiu lui Adrian Păunescu. O descoperise în 1972 şi a decis ca Maria să reprezinte Bucureştii la Festivalul de Folclor "*Maria Tănase*" de la Craiova. Acolo a cucerit *Premiul de Popularitate*, cel mai important trofeu pentru ea. "*Într-o zi de început de lume, Harry Brauner mi-a vorbit despre o fată de lângă Drăgăşani care cântă frumos şi m-a întrebat dacă n-aş vrea s-o ascult*" – îşi amintea marele poet Adrian Păunescu. „*Am ascultat-o şi am promovat-o pe loc în* Cenaclul Flacăra. *Avea 16 ani, era frumoasă, era ca frunza de primăvară căreia i se citea în structură lumea şi cânta în sensul în care cântase Maria Tănase. Unii dintre cei care o ascultau atrăgeau atenția asupra pericolului ca ea să o*

M. Dragomiroiu, A. Temişan

imite pe Maria Tănase. După ce am ascultat-o de mai multe ori, am înțeles un lucru pe care l-am susținut şi atunci şi îl susțin mereu: Maria Dragomiroiu nu o imită pe Maria Tănase, Maria Dragomiroiu este o altă Maria Tănase! Felul în care i se aşază ei vocea, sensurile cuvintelor este întru totul similar cu cel pe care îl aveau cântecele Mariei Tănase. (…) Aşa că este vorba în cazul ei, ca şi în alte nu puține cazuri, de o restituire cu care m-am învrednicit să particip la conceptul de valori ale României care tocmai renăştea". Ileana Sărăroiu a ajutat-o pe Maria să se angajeze la barul "*Athénée Palace*", unde a cântat vreo şase luni, fiind colegă şi cu Mirabela Dauer. "*Eu aveam părul un pic mai jos de umăr*" – îşi aminteşte Maria, "*iar ea îl avea mai lung decât al meu, acum! Ileana Sărăroriu ne-a ajutat pe amândouă să pornim pe drumul atât de frumos al cântului… Mi-aduc aminte cu nostalgie că, aşa cum am colindat lumea cu Mădălina Manole, tot aşa am colindat-o şi cu Mirabela Dauer. Am trecut prin emoții în timpul zborurilor cu avioanele, ne-am înzăpezit în America şi Canada, dar ne-am făcut foarte mulți prieteni peste tot în lume. Sunt amintiri minunate care îmi rămân în suflet (…) care îmi înalță sufletul făcându-mă să îi mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a dat şansa să fiu pe scenă cu cei mai mari artişti şi să trăiesc în preajma lor*". Dintre toți artiştii pe care Maria

Dragomiroiu i-a apreciat în mod deosebit şi pe care i-a iubit, Mădălina Manole va ocupa mereu un loc special în sufletul său. Au fost cele mai bune prietene şi ani la rând au fost mereu pe acelaşi afiş, au cântat în aceleaşi spectacole şi au mers împreună în turnee.

Cartea se încheie cu gânduri dedicate artistei de colegi de breaslă, de scenă şi de turnee, precum Alexandru Arşinel, Mihai Constantinescu, Mirabela Dauer, Constantin Enceanu, Gheorghe Gheorghiu, Irina Loghin, Vasile Muraru, Alina şi Romeo Negoiasă (Alesis), Nicu Paleru, Marcel Pavel, Stela Popescu, Elisabeta Turcu, Mioara Velicu. Lor li s-au alăturat şi compozitorul Jolt Kerestely (Maria a înregistrat în studioul său primul album de muzică uşoară!), Octavian Ursulescu, marea balerină Ileana Iliescu, Florentina Satmari, Elise Stan sau impresarul Anghel Stoian. O carte-document, o confesiune emoționantă, o poveste unică a vieții şi carierei unei mari artiste, demnă reprezentantă a cântecului românesc, care a ajuns şi a rămas în vârful ierarhiei muzicale grație talentului, dăruirii şi pasiunii. (Foto: **Sebastian Oros** şi **Dragoş Constantin**)

Lelia MARCU

Stelele filmului cântă

Lansarea albumului *''Stelele filmului cântă''* i-a reunit la Magazinul Muzica pe unii dintre cei mai iubiți actori ai teatrului şi ai filmului românesc. Ei au răspuns inițiativei Margaretei Pâslaru de a interpreta piese compuse de îndrăgita interpretă pentru un scop nobil: ajutorarea artiştilor vârstnici, cu probleme de sănătate şi cu o stare materială precară.

Acest nou proiect muzical cu scop caritabil a fost produs de Uniunea Cineaştilor din România (UCIN) şi este o urmare firească a succesul extraordinar de care s-a bucurat albumul *"Actorii cântă"* (două volume). Lansat în 2014, drepturile de autor au mers atunci la Fondul de Solidaritate Teatrală, fond special deschis la UNITER pentru actorii în vârstă şi bolnavi care s-au retras de pe scenă.

*"Am conturat conceptul în 1993 şi, de atunci, fiecare CD, DVD şi audiobook lansat a avut o finalitate umanitar-caritabilă, inclusiv propria car*te <<Eu şi Timpul>>" – declara Margareta Pâslaru într-un interviu. *"Am direcționat banii încasați din drepturile de autor către Spitalul* <<Grigore Alexandrescu>>, *către pensionarii Orchestrei Radio, UNICEF şi Crucea Roşie prin proiectul* <<Banca de *Alimente*>>, *apoi către UNITER şi către tinerii de viitor care primesc* <<Premiul Anual pentru Originalitate>>, *iar acum încasările vor merge către UCIN. Drepturile şi sumele rezultate din vânzarea CD-urilor facilitează procurarea medicamentelor costisitoare şi anumite tratamente de care au*

H. Moculescu între J. şi A. Kerestely

nevoie actorii. Nu îi putem uita pe aceia care au răspândit în lume gloria scenei româneşti şi a ecranului!".

La realizarea albumului *''Stelele filmului cântă''*, care cuprinde 21 de compoziții proprii semnate Margareta Pâslaru, orchestrate de George Popa, Andrei Kerestely, Călin Grigoriu (toate au fost înregistrate şi masterizate în studioul Jolt şi Andrei Kerestely), au contribuit pro bono câțiva dintre cei mai valoroşi actori, în frunte cu Stela Popescu şi Alexandru Arşinel, Maia Morgenstern, Florin Zamfirescu, Rodica Mandache, Valentin Teodosiu, Eugen Cristea, Adriana Trandafir, Ştefan Velniciuc, Monica Davidescu, Alexandra Velniciuc, Jeanine Stavarache, Andreas Petrescu, Aurelian Temişan, Marian Râlea, Anca Sigartău, Silviu Biriş, Mihai Bisericanu, Marius Manole, Emilia Popescu, Ştefan Bănică jr. Şi Margareta Pâslaru… cântă! Pe album a fost inclus cel mai longeviv şlagăr al Margaretei Pâslaru, pe versurile Anei Blandiana, *„Lasă-mi toamnă pomii verzi"*, piesă interpretată împreună cu Florin Zamfirescu, Emilia Popescu, Marius Manole, Rodica Mandache, Anca Sigartău, Silviu Biriş şi Mihai Bisericanu. În memoria Constanței Buzea artista interpretează piesa *„Şi viața merge mai departe"* pe versurile pe care poeta i le-a oferit interpretei în 1976, cu dedicație. Aceleiaşi autoare îi aparține şi piesa care deschide albumul, interpretată de Maia Morgenstern - *''Despotici în uimire''*. A doua melodie cu care este prezentă pe album marea actriță se intitulează *''Nu vreau să moară florile de măr''*. Margareta Pâslaru mărturisea că

a lăsat fiecărui actor libertatea de a alege piesa care îi place, iar Maiei Morgenstern i-au plăcut două melodii…

Există şi un inedit duet – tată şi fiică – Alexandra şi Ştefan Velniciuc, care interpretează piesa *„Alergători de cursă lungă"*. Foarte frumoase sunt piesele interpretate de vedetele teatrului de Revistă "*Constantin Tănase*" – Stela Popescu (*"Păsările nu mor niciodată"*, text Ovidiu Dumitru) şi Alexandru Arşinel (*"Bunicii mei"*, muzică şi text Margareta Pâslaru).

A doua zi după lansarea de la *"Muzica"*, Margareta Pâslaru a fost protagonista vernisajului unei inedite expoziții de afişe găzduită de Muzeul Municipiului Bucureşti – Palatul Şuţu. Expoziția *„Margareta Pâslaru - Lasă-mi, toamnă, pomii verzi/ Uite, ochii mei ți-i dau"* prezintă o serie de afişe din cei aproape 60 de ani de carieră artistică, ce surprind cele mai interesante apariții susținute de artistă în țară şi străinătate, dar şi filme care i-au marcat ascensiunea remarcabilă: de la afişe cu filmul *„Veronica"* (1972), la concertul-spectacol de muzică uşoară *„Lasă-mi, toamnă, pomii verzi"* (1981), până la cele mai recente, ca de exemplu afişul *„Medalionului Margareta Pâslaru cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la debut"*, organizat în Aula Palatului Cantacuzino pe 22 septembrie 2008.

Margareta Pâslaru şi-a făcut debutul radiofonic în 1959 cu piesa *„Chemarea mării" (*muzica George Grigoriu, text Mircea Block*)* care, în 1961, imprimată pe disc de ebonită, a bătut toate recordurile de vânzare la *„Electrecord"*. De-a lungul timpului 65 de compozitori

i-au încredinţat creaţiile lor artistei (compozitorul George Grigoriu a numit-o pe Margareta Pâslaru un *„mit al muzicii uşoare româneşti”*), care a devenit ea însăşi compozitor şi textier. Cine nu a fredonat măcar odată şlagărul *„Lasă-mi toamnă pomii verzi”*, care a inspirat şi titlul expoziţiei de afişe?! Deopotrivă actriţă în teatru şi film, Margareta Pâslaru nu a cântat doar muzică uşoară, ci şi muzică populară (la îndemnul Mariei Tănase).

Margareta Pâslaru pregăteste şi un CD (single) în beneficiul victimelor de la Clubul *„Colectiv“*, o compoziţie proprie inspirată de versurile regretatului Virgil Carianopol *„Cum să te las… când nu mai poţi“*. (Foto: **Sebastian Oros)**

Oana GEORGESCU

Adrian Enescu - „Bird in space”

A&A Records şi Fundaţia MUZZA ne oferă această apariţie discografică care conţine o rememorare muzicală cu o consistentă durată de 77 de minute, cu 11 creaţii mai vechi şi mai noi. Căci avem şi piese apărute iniţial pe vinil, cum ar fi titlul discului - 1978, Inscripţie - 1977, Baladă -1976 (singura semnată de alt compozitor, Johnny Răducanu). Lor li se adaugă patru piese imprimate cu Big Band-ul Radio condus de Ionel Tudor în 2012.

Apariţie elegantă, digipack, cu edificator booklet conţinând biografia muzicianului, precum şi texte semnate

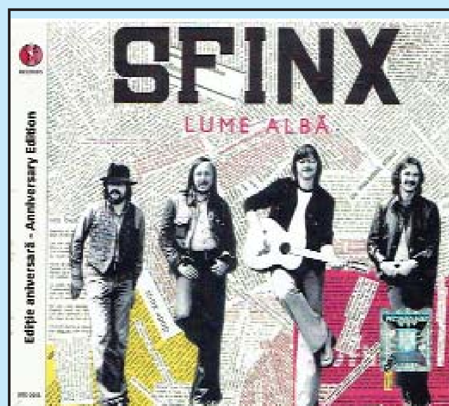

în trei limbi (română, franceză, engleză) de şapte autori. Nu lipsesc informaţiile complete despre orchestraţii, mixaje, masterizare – întotdeauna Adrian Enescu, dar şi lista instrumentiştilor participanţi: o dovadă reconfortantă de profesionalism. Producător executiv: Andi Enache, producător artistic: Alexandru Şipa.

O călătorie sonoră cu miriade de inflexiuni şi sugestii, oglindă a unui muzician mereu inovator.

Sfinx – „Lume albă”

Casa Soft Records îşi continuă misiunea auto-asumată de a ne oferi variante re-masterizate ale unor cîntece sau discuri lansate în epoca vinilului. De data aceasta reuneşte primele discuri ale formaţiei: LP-ul omonim, apărut la Electrecord în 1975,

cu nouă cântece, la care a adăugat patru piese aflate pe un EP lansat în 1974. Maestru de sunet (în celebrul studio Tomis) a fost regretatul Theodor Negrescu, iar remasterizarea a fost făcută de Gabi Isac.

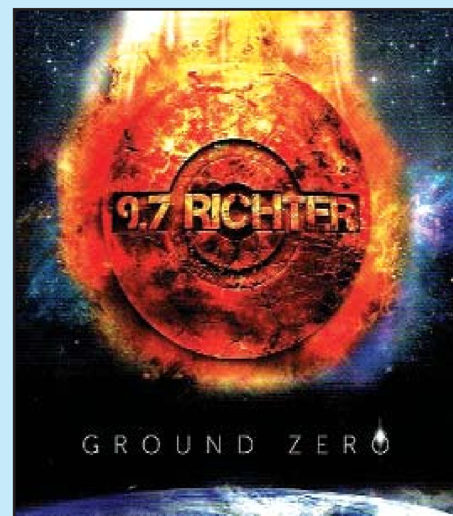
Componenţa de atunci era Dan Andrei Aldea (chitară, vioară, synthesizer, blockflöte, voce), Dan Bădulescu (ch, ch.bas, voce), Mihai Cernea (baterie, voce), Corneliu Ionescu (ch.bas), colaborator fiind Petre Iordache (french horn). Aldea semnează 6 piese, celelalte aparţinând lui Cernea, Bădulescu, Iordache, de aici rezultând o diversitate interesantă stilistic – progresiv, folk, pop-rock. Şi versurile acoperă un registru larg - de la texte proprii la creaţii semnate Eminescu, Carianopol, Arghezi sau Shelley.

Un început de drum care dezvăluia ascensiunea ulterioară.

9.7 Richter – „Ground Zero”

Deşi formaţia bucureşteană fiinţează încă din 2002, abia acum, după aproape trei ani de stabilitate a componenţei, speră să iasă din underground, datorită acestui CD editat de Universal (au mai lansat un EP - Epicenter- în 2010).

Formula actuală este: Adrian „Sinner” Rus (chitară solo), Cosmin Aioniţă (solist vocal), Lucian „Trigger” Gruia (chitară), Marius Căliman (bas, ex- Black Magic) şi Adrian Mihai (tobe,

ex- Magica, Interitus Dei). Rus (membru fondator) şi Aioniţă compun majoritatea pieselor, pe texte de Aioniţă (doar unul în română). Înregistrări - în studioul VOX, producători fiind Lucian Gruia (mixaj, masterizare) şi formaţia. Un prim videoclip - „Sinner”, realizat cu fonduri reduse, nu demonstrează edificator potenţialul formaţiei, care rămâne credincioasă unui heavy metal sănătos, bine articulat.

Recenzii discuri de Dorin MUNCIU

Muzicieni români fără granițe

Edițiile „O poveste... cu cântec!" ale emisiunii „Lumea şi Noi" se difuzează la TVR Internațional (în fiecare vineri, de la ora 20.30), dar şi pe platforma , unde rămân înregistrate şi pot fi vizionate oricând.

Toamna se numără bobocii, cum se spune, şi ne pregătim să tragem linie pentru bilanțuri, căutând în ele şi concluziile ori niscaiva indicații pentru planurile din noul an. Din păcate, pentru lumea tânăr-muzicală din România, cel puțin, 2015 va rămâne un an negru, datorită tragediei din clubul Colectiv. Dincolo de atâtea pierderi de vieți tinere (cum spunea Noel Bernard, la dispariția lui Cornel Chiriac, ce poate fi mai tragic decât atunci când cei mai bătrâni îi înmormântează pe cei tineri?), muzica românească underground, cultura alternativă din România, şi-a arătat adevărata față, a fost în sfârşit văzută în subteranele în care s-a retras, precum creştinii în catacombele Romei, păstrând proporțiile... Dar cu ce preț?

Revenind la oile noastre, din această toamnă, TVR 3 redifuzează în fiecare sâmbătă şi duminică, de la ora 22, emisiunile „Integralele Remix" dedicate artiştilor pop-rock, folk şi jazz, atâta vreme cât a existat TVR Cultural. Dar „producția" e şi mai bogată, din acest punct de vedere. O recoltă ale cărei semințe au fost aruncate prin 2000, de Mircea Drăgan, care mi-a propus această pagină, un „making of" al emisiunilor documentare pe care începusem să le realizez pentru TVR 2. Anii au trecut, articolele s-au adunat, iar când a fost atinsă masa critică, în 2006, am publicat un prim volum „Timpul chitarelor electrice...". În 2011 am revenit cu poveştile aduse la zi, polarizate de Club A, iar în 2014 m-am ocupat şi de 100 de muzicieni din diaspora.

La târgul de carte Gaudeamus am pornit o nouă serie, de mai multe volume, care a debutat sub egida editurii Eikon cu „Timpul chitarelor. Muzica tinereții... a la Cluj". Cum se va vedea şi din sumar, cartea trece în revistă muzica pop-rock, folk şi jazz care a apărut sub Feleac, alături de câțiva dintre promotorii săi. E vorba de adevărate brand-uri cedate muzicii româneşti, de la Jancy Körössy, Iosif Viehmann şi Ştefan Vannai până la Lucian Ban şi Elena Mîndru, de la Cromatic Group, Semnal M şi Compact până la Altar, Nightlosers, Kumm, Desperado, Luna Amară şi Grimus, de la Marcela Saftiuc şi Adriana Ausch până la Emeric Imre, Cătălin Condurache şi Adrian Berinde, de la Sensor şi Sistem la Răzvan Krivach.

Am început cu ceteraşii de la Cluj întrucât erau mai puțini ca timişorenii (dar cu mai multe rezultate în ultimul deceniu, o părere personală), dar şi pentru că municipiul a fost declarat „Capitală europeană a tineretului în 2015". Cum, în afară de acel festival electro uriaş „Untold" eu n-am aflat cu ce se mănâncă această titulatură, am decis să omagiez cumva muzica tânără a zonei, dincolo de orice maliție. Dacă totul merge bine, în 2016 voi continua seria un cu un volum similar dedicat Timişoarei şi un altul polarizat de Cornel Chiriac şi epoca beat.

În rest, îmi permit doar să vă semnalez două discuri scoase de muzicieni români de top din diaspora. Unul a fost prezentat cu fast la Ateneul Român, în 10 octombrie, atunci când pianista Ramona Horvath (eleva maestrului Jancy Körössy) a concertat cu trioul său parizian – „XS Bird". Celălalt, produs încă de anul trecut, a fost lansat în 27 noiembrie în Germania şi aparține celebrei naiste suedeze de origine română, Dana Dragomir Burling, zisă „PanDana", conținând noi înregistrări ale unor cântece de iarnă (inclusiv româneşti), în maniera world music care a făcut-o celebră: „Frost". Acestea fiind zise, nu-mi rămâne decât să urez cititorilor revistei – artişti şi melomani deopotrivă – tradiționalul (meu) LA MULȚI F-ANI!

Doru IONESCU

ERATA

Dintr-o regretabilă eroare de culegere, pentru care ne cerem scuze, în numărul 11 al revistei Actualitatea Muzicală (varianta tipărită), la pag. 16, se va citi "*Incandescența unui spectacol de muzică electronică şi multimedia*" în loc de titlul greşit "*Muzică electroacustică şi multimedia*", iar autoarea articolului nu este Carmen Manea, ci **Carmen Popa**.

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: Liviu DĂNCEANU
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Petre Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Irinel ANGHEL, Ruxandra ARZOIU, Corina BURA, Al. I. BĂDULESCU, Mihai-Alexandru CANCIOVICI, Carmen CÂRNECI-CAVASSI, Lavinia COMAN, Grigore CONSTANTINESCU, Viorel COSMA, Veturia DIMOFTACHE, Oana GEORGESCU, Doru IONESCU, Florian LUNGU, Doina MOGA, Octavian NEMESCU, Mihaela Silvia ROŞCA, Alexandru SIMA, Mircea ŞTEFĂNESCU, Nicolae TEODOREANU, Vasile TOMESCU, Lena VIERU CONTA, Florin-Silviu URSULESCU

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect.1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x